

miert igazságtalan és szakszerűtlen ilyen általánosító, rekvirálásjellegű intézkedés, mert nyilvánvaló, hogy aránytalanul sújtja azokat a gazdaságokat, amelyek alig termelnek árpát vagy amelyeknek árpatermése nem sikerült, azokkal a gazdaságokkal szemben, amelyeknek sok árpavetése és jó termése volt; hasonlóképpen nincsen figyelemmel az állatállomány nagyságára és árpaszükségletére.

Mint hogy az ipari eredetű abraktakarmányok mennyisége igen korlátozott, a gazdaságokból viszont árpa és zab aránylag kis mennyiségben fog feleslegként forgalomba kerülni, mert éppen az abrakpótlás nehézségei miatt minden gazdaság igyekszik szükséglete erejéig állatait eltartására saját termését lehetőleg megtartani, ezért érhető módon nagy érdeklődés előzte meg a kukoricaforgalom hatósági szabályozását, hiszen ennek mikéntje dönti el, hogy az abrakbeszerzésre szoruló belterjes kis- és nagyüzemek állatállományukat és ezek termelését továbbra is fenn tudhatják-e tartani. Lapunk más helyén teljes szövegében ismertettük a kukorica forgalmának és felhasználásának szabályozása tárgyában kiadott 6990/1941. M. E. számú rendeletet. Fenntartjuk a jogot magunknak, hogy ennek különböző intézkedéseire még visszatérjünk, most csak azokkal az intézkedéseivel kívánunk külön foglalkozni, amelyek az állatállomány takarmányellátásának biztosításával közvetlenül kapcsolatban állnak.

A rendelet nagyon helyesen, a gazdaálláspontnak megfelelően lehetővé teszi a felesleggel rendelkező üzemekből a kukorica vásárlását azoknak a gazdáknak a részére, akik vásárlási engedélyt kapnak. A mezőgazdasági termelés és az állatprodukció gyakorlati szükségleteit azonban nem elégíti ki az a 12. és 13. §-ban foglalt megszorítás, hogy vásárlási engedélyt csak sertéshizlalás és aprójószágok tartására lehet kiadni. A 12. § a vásárlási engedély kiadását általánosságban teszi lehetővé annak részére, akinek állatai hizlalására elegendő saját kukoricája nincsen; ennek alapján tehát azt lehetne feltételezni, hogy nemcsak sertések, hanem szarvasmarhák, juhok, libák stb. hizlalásához szükséges kukorica megvásárlására is lehet engedélyt kapni. Ezzel szemben azonban a 13. § az aprójószág etetéséhez szükséges kukoricán kívül csak a sertéshizlalás részére szükséges kukoricamennyiség megvásárlására adja meg a módot és illetékes helyről kapott értelmezés szerint is kivételes esetektől eltekintve, egyelőre valóban csak a sertéshizlalás részére szükséges kukoricát kívánják vásárlás lehetőségététét útján is biztosítani. A községi előjárások kivételes esetekben bizonyos megállapított korlátozott mennyiség keretében adhatnak más célra is vásárlási engedélyt az 50 holdnál kisebb üzemek részére, ami talán ezek legsürgősebb egyéb irányú takarmány szükségletének fedezését biztosítani fogja. De ugyanilyen intézkedést és felhatalmazást elkerülhetetlennek tartunk az 50 holdnál nagyobb üzemek számára is, amelyek részére maga a Közélemezési Hivatal végzi a vásárlási engedély kiadását. Megfontolandónak tartjuk, hogy ilyen mértékű központosítás valóban helyes és kívánatos-e, mert a kukoricatörés idején a gazdaságok nagy része jelentkezni fog kukoricaszükségletének fedezése érdekében vásárlási engedélyért; a beszerzés gazdaságos és célszerű lebonyolíthatása a gyakorlati élet tapasztalatai és lehetőségei szerint szintén bizonyos rövid határidőhöz van kötve.

Délibáb a legelőkön.

„Nines szebb élet a juhászdél
Kihajlja a nyáját
Fájja furulyáját
Bú nélkül éli világát.”
(Balatonvidéki régi népdal.)

Talán szükségtelen alkalmat keresni arra, hogy valaki nálunk a legelőkérdésről beszéljen és a legelőnek állattenyésztésünkre való fontosságával foglalkozva rámutasson, milyen kevéssé felelnek meg legelőink céljuknak. Ahhoz sem kell alkalmat keresni, hogy szántóföldi takarmánytermesztésünk szükséges növeléséről beszéljünk és mai terjedelmének elmaradottságát emlegessük. De a legelő és az állattenyésztés

Ugy halljuk, hogy az engedélyek kiadásához szükséges blanketták még nem készültek el, valamint hogy a sertéslétszámot a községi előjárásokkal igazoltatni kell. Jó lenne, ha a Közélemezési Hivatal az eljárás megkívánt módjáról a egészségesebb nyilvánosságot részletesen tájékoztatná, hogy pótlóan kívánt igazoltatások stb. még jobban ne szaporítsák a munkát és ne tolják ki még későbbre az elintéztést.

Amilyen örömmel számolunk be arról, hogy a sertéshizlalás céljaira szükséges kukorica közvetlen beszerzése a gazdák számára lehetővé válik, ugyanolyan sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a mezőgazdasági termelés folytonosságát, az állatállomány és állatprodukció fenntartását nem lehet ilyen korlátozott és egyoldalú intézkedéssel elérni. Teljes mértékben elismerjük, hogy a szalonna- és zsírelállítás biztosítása érdekében a sertéshizlalásnak elsőrendű fontossága van, de hízott sertés előállításához süldő, ennek előállításához pedig anyakoca szükséges, amelyeknek szintén a kukorica a legfőbb takarmánya. A tehénzsétek és a növendékállatok abrakellátásában is mindenkor jelentős szerepet játszott a kukorica, az ipari abrak korlátozott mennyisége még nagyobb szükségletet idéz elő ezek részére is a kukoricából. Marhát és juhot hizlalni kukorica nélkül nem lehet. Az igás lovak és igás ökrök abraktakarmánya igen nagy részben mindenkor kukoricából szokott állani. A főgazdaságok halprodukciója jelentős mértékben kukoricából is termelődik. Tehát a mezőgazdaság területén igen széles az a kör, amelyben kukoricára szükség van és ha a hiányzó kukoricának beszerzése nem válik lehetővé, ezt a termelésnek valamelyik ága, végeredményben pedig a közellátás meg fogja élni.

Lehet az is álláspont, hogy a gazdaságok rendelkezjenek be takarmány tekintetében önállósra, ezt az elvet azonban nem lehet utólag érvényesíteni. Felette kérdésesnek tartjuk azonban, hogy ilyen rendelkezésekkel célszerű-e a gazdaságokat az önállósra felkészítéssel szorítani. Ha ugyanis a gazdaságok a hiányzó abraktakarmányokat az eddigi üzemi rendszerüknek megfelelően nem tudhatják más üzemekből vásárlás útján beszerezni, akkor vagy az állattenyésztést és az állati termelést csökkentik a saját üzemükben okosabban és gazdaságosan előállítható takarmányozási keret határáig, vagy pedig a meglévő állatprodukciót olyan módon igyekeznek fenntartani, hogy az eddig kenyérgabona és ipari növények termelésére felhasznált terület jelentős részét ezentúl takarmánynövények termelésére fordítják. Mint hogy általában a belterjes, sok állatot tartó és sok ipari növényt termelő gazdaságok szoktak kukorica, árpa, zab stb. vásárlására ráutalva lenni, az önállósra történő kényesítés a külterjesség felé való eltolódást, az egy-egy holdon nagyobb és a közellátás szempontjából fontosabb értékeket előállító termékek helyett kisebb értékű termékek előállítását fogja előidézni. A másik oldalon pedig az eddig is kukoricafelesleget előállító gazdaságok aligha fognak az így kieső állati és növényi termelés pótlásáról gondoskodni.

Ezekre a szempontokra való tekintettel az OMGE nyomtatékos előterjesztésben kérte a földművelésügyi és közellátási miniszterektől, hogy a kukorica vásárlását mindennemű igazolt mezőgazdasági szükséglet fedezésére tegyék lehetővé és az ehhez szükséges engedélyek kiadását olyan gyors ütemben biztosítsák, amely megjelöl a mezőgazdasági élet gyakorlati igényeinek.

kérdésének nem párhuzamba állítása, hanem szembe fordítása a növénytermesztés és magtermelés kérdésével, olyan próbálkozás lenne, amely csak a mezőgazdasági üzem összefüggéseinek nem-méréséből eredhetne. S magában a legelők feltörésében valami káros, holmi spekulatív eszelekedetet látni, a legelők meg-hagyását és az azokon ősi kezdetlegességben üzhető állattenyésztést pedig egyszerű és hazafias tettként eszményíteni, homlokegyenest ellenkeznek a gazdasági fejlődéstörténet alaptanulásaival.

Mert ha a legelő kétségelentül fontos tényezője is az állatok felnevelésének és lehetne takarmányozásának is, a legelőgazdaság minden vitán felül kezdetlegesebb formája a gazdálkodásnak, amelynek vissza-fejlődését az egyetemes gazdasági viszonyok idézték elő, visszaállítását a gazdasági viszonyok akadályoz-

nák meg. Nem emberi akarat és intézmények propaganda volt ennek az átalakulásnak elindítója és siettetője, hanem a népfeljövésnek és polgárosodásnak a gazdaság alakulására gyakorolt hatása. S a gazdasági intézmények, elsősorban az Országos Magyar Gazdasági Egyesület abban a korban, amelyben ezzel a kérdéssel még a földművelésügyi minisztérium sem foglalkozott alaposabban, s a zöldségmozgalomnak még híre sem volt, szakadatlannal hárította, hogy az araváló legelő szükséges tényezője az állattenyésztésnek, s a nem arra való legelők feltöréséből a növénytermesztésnek nem lehet haszna.

Aki ma a legelőgazdálkodást és az azon fűhető kezdetleges állattenyésztést követendő ideáknak kívánja feltüntetni, az olvassa el Berzeviczy Gergelynek, a múlt század elején élt kiváló magyar közgazdának *De Oeconomia Publico-Politica* 1818-ban megjelent könyvéből ezt a megállapítást: „A legelő teszi a mezőgazdaság első kezdetét, kevesebbet nem dolgozhat az ember, mint midőn legeltet. A széles legelők, az alpesi tájakon levők kivételével, a közállapotok elhanyagolásának jelei: Csupán legeltetés mellett nem szaporodhatnak a népségek, nem virágozhatnak a jölet és ipar sem. Ahol a polgárosodás lendületesebb haladást mutat, a közlegelők, mint kevésbé hasznosak, felszósztatnak, magántulajdonná válnak, s ezúton kétszer-háromszorannyi jószágot tudnak eltartani... A maguk természetes állapotában hagyott rétek sem jelentik azt, hogy a közművelődés valahol ki volna fejlődve... A szántóföld termeli a táplálkozáshoz szükségeseket, s a földművelés teszi biztosá és függetlenné az ország létét”. Széchenyi a maga korában ugyancsak láthatta, hiszen nemcsak a Hírel megjelenésének idejében, hanem mintegy tíz évvel később, 1842-ben is azt mutatja ki Fényes Elek, hogy a legelő- és rétterület az alföldi megyék közül Békés megyében 55%-a, Csanádmegyében 50%-a, Csongrád megyében 53%-a volt az egész területnek. És alighanem ezek láttán írta Széchenyi, hogy egyes gazdák „síkjai oly ábrázatlanok, hogy azokon tevével vagy dromedárral találkozni nem volna meglepő”. S ezek jelenhettek meg Arany János szemel előtt is, amikor 1847-ben megjelent *Toldijában* így érzékeltette az alföldi legelőket: „Ég a nap melegtől a kopár szik sarja; tük-kadt szőcskenyájak legelésnek rajta”. Aki nemcsak az utóbbi évek talajvízes és metyéves alföldi legelőit látta, hanem a legtöbbször már júliusban vörösesült és zizgő juhessenkeszobokokkal, szebővívissel tarkázott legelőket is, amelyeknek bőgve kaptat az éhes jószág, mert a bőgölők meg a legyek többlet szívnak ki erejéből, mint amennyit táplálékul a kiaszott föld meggyérült fűéből tud szerezni, az tisztában lehet azzal, hogy mezőgazdasági termelésünkben éppen úgy, mint állattenyésztésünkben mi lehet a legelő és a természetes rétek jelentősége.

Tény és kár, hogy az ország sok vidéken, de különösen az Alföldön sok jó legelőt feltörték, amire az állattenyésztéshez szükség lett volna. Tény és kár, hogy sok rossz legelőt is feltörték, s ebből sok rossz szántóföld lett. De ez nem valami külső ösztönző agitáció folytán, hanem ellenkezőleg, visszatartó tanácsok ellenére történt és magyarázata nem kis mértékben éghajlati és csapadékviszonyainkban van. E viszonyok mellett a mélyebb gyökéretű gabona és kukorica az alsóbb talajrétegekből mégis csak inkább meg tudja a szükséges nedvességet találni, mint a sekélyebb gyökéretű legelőfűvek és a talajműveléssel mégis csak inkább lehet tárolni azt a kevés nedvességet, ami van, mint a napsütésnek és széljárásnak kitett legelő síkján.

Legelőnk és rétünk területe azonban nem is olyan kevés, mint amilyennek túlozva szeretik állítani. Igaz, hogy az 1936. évi Németország mezőgazdasági területének 30%-a volt rét és legelő, Magyarországé pedig 20%, de Németország 5-4 millió hektár rét- és legelőterületre kerek 20 millió szarvasmarha és 4 millió juh, Magyarország 1-6 millió hektár rét- és legelőterületre pedig csak 1-75 millió szarvasmarha és 1-2 millió juh esett. Ott nagyjában minden 4 darab szarvasmarhára jutott egy hektár rét és legelő, nálunk pedig csaknem minden 1 darabra jutott egy hektár.

És mégis: ki állíthatná azt, hogy Németország mezőgazdasága kedvezőtlenebbül alakult, vagy hogy állatállománya rosszabbul fejlődött, mint a miénk?

Külső desinficiálásra és sebellátáshoz

SEPSO TINKTURA

Jódtinktúra helyett

A Sepso tinktura desinficiáló ereje teljesen egyenértékű a jódtinktúrával s a Sepso ugyanúgy használható, mint a jódtinktúra. Ellentétben a jódtinktúrával, a Sepso tinktura szabadon beszerezhető és bármely mennyiségben szállítható.

MEDICHEMIA GYÓGYSZERKÉSZITMÉNYEK GYÁRA R. T., BUDAPEST. X., HÖLGY-UTCA 14.

KÁLM

KÁ

Ha voltak is tájak nálunk, ahol szántónak nem megfelelő legelőket feltörték és legelőnek alkalmas területeket legelőnek nem hagytak meg, az igazi baj nem ez. Az igazi baj az, hogy „közlegelőink nagy átlagban siralmas képet mutatnak, azoknak egy részét túske, különféle gaz- és gyomnövények foglalják el, azokat úgyszólván semmi ápolásban nem részesítik, s teljesen elavult és pazarló legeltetési rendszerrel használják. Naponként végigtipratják, ahelyett, hogy szakaszokra osztva legeltetnék” — mutatott erre rá 1941-ben, intézkedést, a meglévő törvényes rendelkezések végrehajtását sürgetve az OMGE. Szinte csodálatos, milyen kevés változás van e között és Hetényi Jánosnak 1847-ből származó *Robot és Dézsma* című művének a megállapítása közt: „Mezőgazdaságunkra oly érzékeny elmaradással súlyosodnak közlegelőink. Így Tápió-Bieske és Tápió-Szent-Márton, meg Nagy-Káta helységei még 1842-ben a Tápió partján — kivált a két előbbi — zöld legelővel bírtak, de később a legelő csorda és gulya — leginkább az álláshalmokon — fölvájta a gyermönvösű füvet, melyet — mivel közös — senki sem iparkodott elzárni a többtől célszerű intézkedéssel”. S az OMGE volt az is, amely a népies gazdaság fejlesztése tárgyában néhány év előtt tartott szakértekezletén szántóföldi takarmánytermelésünk növelésében jelölte meg népies állattenyésztésünk fejlesztésének egyik leghatékonyabb eszközét.

Állattenyésztésünk az utolsó évtizedben szépen haladt. De számban és minőségben éppen ott a legelmaradottabb meg, ahol a legnagyobb kiterjedésű közlegelők vannak. — az Alföldön és legfejlettebb ott, ahol a szántóföldön termelt abrakkal és szántóföldön termesztett takarmánnyal nevelik és tartják az állatokat, — a Dunántúlon. Angliában 1 millió hektár rét és legelő feltörését határozták el mindjárt a háború elején. Svájcban csaknem a havasi legelők öveg terjedésén kötelező volt a legelők egy részét szántóföldde alakítani. Hollandiában és Dániában a legjobb tehének és disznók százezreit kellett elpusztítani, mert saját szántóföldjük nem termette meg az állatok eltartásához szükséges abraktakarmányt.

Déliabós valóságérzékkel lehet tehát csak a mai korban az abrak- és kenyéradó búzamezők és a zsiréltás alapját adó kukoricaföldek helyére a régi legelőket és réteket, s azokban a cserényes, szárnyékos, karámos szilaj gazdálkodást az ősi állatfajtákkal visszasírni, de komoly gazdasági kívánság ez nem lehet.

Agrárius.

A mezőgazdasági szociálpolitika hovatartozása.

A „Köztelek” hasábjait már többen igénybevettek annak megállapítására, hogy mindazok a kérdések, amelyek a mezőgazdaság fejlesztésével, s a mezőgazdasági népesség ügyeivel vannak összefüggésben, a dolog természete szerint a földművelésügyi minisztérium illetékessége alá tartoznak. Nehai *Buday Barna* is sokszor hangot adott ennek, különösképpen a szakoktatási kérdések taglalása során, *Somssich László* gróf is határozott szavakkal visszautasította egyik népjóléti miniszterünknek földreform-sürgető nyilatkozatát, mondván, hogy a földbirtokpolitika inaurálására egyedül a földművelésügyi minisztert ismerheti illetékes tényezőnek.

Napjainkban mind jobban előtérbe nyomul a mezőgazdasági népesség szociális helyzetének vizsgálata és orvoslása. Korszerű mezőgazdasági szociálpolitikát hirdet miniszter, gazdavezér, agrártudós és politikus egyaránt. Cikkek, tanulmányok és könyvek sorozata vázolja elénk a tennivalókat. Nyilvánvaló tehát, hogy korunknak egyik legjelentősebb kérdése: a mezőgazdasági szociálpolitika mikénti intézése.

Alig lehet véleménykülönbség atekintetben, hogy a mezőgazdasági lakosság szociális igényeiről való gondoskodás a földművelésügyi minisztérium ügykörének egyik lényeges alkateleme. *Marschall Ferenc* volt földművelésügyi miniszter hangsúlyozta gyakorata,

hogy: „a helyes agrárpolitika — ma szociálpolitika”. Ha ez így van, akkor nyilvánvaló, hogy a mezőgazdasági eselődés, munkásság és törpebirtokosság szociális kérdései a földművelésügyi miniszter fennhatósága alá kívánkoznak. A mezőgazdasági szociálpolitikát nem lehet kiszakítani az egyetemes keretből, nem szabad elkülöníteni a földművelésügyi igazgatás egyéb ágazataitól. A mezőgazdasági szociálpolitika szoros összefüggésben van földbirtokpolitikai, termelési, állattenyésztési stb. kérdésekkel, minden szempont amelletl szól tehát, hogy kimunkálásának és végrehajtásának a földművelésügyi minisztériumban van a helye.

Ezzel szemben mit látunk? A mezőgazdasági szociálpolitikát jelenleg két minisztérium intézi: a földművelésügyi és a belügyminisztérium. Még kirívóbb ez a kettéosztottság akkor, ha kénytelen-kelletlen megállapítjuk, hogy a mezőgazdasági szociálpolitika legfőbb intézőszerve nem a földművelésügyi, hanem a belügyminisztériumban van. A szociálpolitika oroszian részét a belügyminisztérium igyekszik végrehajtani.

Hiába van a földművelésügyi minisztériumnak „mezőgazdasági-szociálpolitikai ügyosztály”-a, hiába vannak az ügyosztálynak kitűnő felkészültségű tisztviselői, ha hiányzik az, ami nélkül nem lehet eredményes tevékenységet kifejezni: az anyagi alátámasztottság. Szinte megdöbbentő, hogy a földművelésügyi minisztériumnak 175.000 P áll mindössze rendelkezésére szociálpolitikai tevékenységére, ezzel szemben a belügyminisztérium az Országos Nép- és Családvédelmi Alap felhasználásával 60 millió pengőt fordíthat évenként erre a célra. Az arány olyan kiáltó, hogy szinte hihetetlen. Nincs esodájközönialó tehát azon, hogy ilyen aránytalanság mellett a földművelésügyi minisztérium szociális vonatkozású teljesítménye eltörpül a belügyminisztériumé mellett.

Féltreértések elkerülése végett leszögezzük, hogy a dolgok ilyen alakulásának nem a földművelésügyi minisztérium szociálpolitikai ügyosztálya az oka. Az ügyosztály tisztviselői elsőrangú szakemberek, akiknek irodalmi és gyakorlati munkáját számos kitüntetés jutalmazta, az egyetem magántanársággal honorálta. Nem is a leleményesség hiánya. A rátermettség megvan, gyönyörű real-programmot dolgozott ki az ügyosztály, de képtelen azt végrehajtani a pénzügyi fedezet hiánya miatt.

Pedig, hogy a kormányzatnak is az volt eredetileg az intenciója, hogy a mezőgazdasági szociális kérdéseket a földművelésügyi minisztérium oldja meg, azt mutatja az a körülmény, hogy három évvel ezelőtt élesztették fel és szervezték újjá az Országos Mezőgazdasági Szociálpolitikai Tanácsot, amely a földművelésügyi minisztérium keretei között működik. Ez a tanács volna hivatva a szociálpolitikai program összehállítására, s most az a fonák helyzet állott elő, hogy ez a nagyraható és nagyfontosságú Tanács alkotó munkásság helyett kénytelen maga is meddő sopánkodásba fogni. Az áldatlan helyzetet felismerték a Tanács tagjai is és a nemrégiben tartott újjáalakulás alkalmával szinte elementáris erővel tört ki a Tanács tagjaiból az elkeseredés a mezőgazdasági szociálpolitikának a földművelésügyi minisztérium illetékességéből való elvonása miatt. Egyik felszólalás a másik után következett és a komoly szakemberek mind elítélték a fennálló állapotot. De nemcsak pálcát törték a szociálpolitikai ténykedés kettéválasztása fölött, hanem szomorú adatokat is hoztak fel e kettéosztottság káros következményeként.

Nem az oknélküli bírálat, hanem a feltő aggodás szól belőlünk. Nem engedhető meg, hogy a földművelésügyi minisztérium szociálpolitikai tevékenysége szinte elméleti ténre szoruljon, a Szociálpolitikai Tanács pedig csupán akadémikus működést fejtson ki.

Faber György.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete nem öncél, hanem eszköz a gazdátársadalom kezében, biztosítási érdekeinek védelmében. Kartelen kívül (Tűz-, jég-, állat-, élet- stb. biztosítás.)

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Surányi János dr.

A búza jobb bokrosodásának kihasználása a többtermelés érdekében.

Irta: Frideczky Ákos dr.

I.

A búza ritkább vetése bokrosodásának jobb kihasználása végett egyike a mezőgazdasági gyakorlatban és a szakirodalomban nagyon régi idők óta kísértő kérdéseknek. Ennek ellenére nem nagyon bővelkedünk a kísérleti adatokban, főként olyanokban, amelyek gyakorlati gazdák munkásságából származnak.

Mint elméletileg képzelt gyakorlati gazda a természet megnyilvánulását és annak a növényi életre való hatását magam is állandóan figyelemmel kísértem. Már régen szemmel tartottam a táblák szélén fejlődő növényegyedek dúsabb fejlődését és felmerült bennem az a gondolat, hogyan lehetne e szegélyhatás előnyét a tábla belsejében fejlődő kalászos növények részére is biztosítani. Sokszor megszámláltam a szegélykalászosokban lévő szemek számát és azoktan négy-hat szemmel többet találtam, mint a belső kalászosokban.

Hasonló eredményre jutottam a szegélytövek hajtásainak összehasonlításánál is. Az előző év eséplési helyein elhullott és kikelt tövek kalásza még éreket is meghaladták, viszont ezek igen későn értek be, ha egyáltalán beértek és nem szorultak meg.

Mi sem természetesebb, mint az a törekvés, hogy eszegélyhatás előnyét valamiképpen biztosítani tudjuk a tábla belsejében lévő növényzet részére is. Más szóval fokozottabb támogatást nyújtunk a létért való küzdelemben a növényeknek a tábla belsejében is, ami egyrészt nagyobb tenyésztérettel, másrészt ennek hatásaként több napfény és levegő hozzájutásával érhető el. Mindezekkel a növényeket nagyobb termésre bírhatjuk. Ha a szegélybuzátó képes legalább egyharmaddal nagyobb termésre, miért ne lehetne adott körülmények között erre a többi is, ha a hajlam már természetből fogva benne rejlik? Ez a hajlam, tulajdonság a bokrosodás.

A szakkönyvek e téren nem sok reménnyel kecsgettettek, mert általánosan a nagyobb tenyésztérettel alkalmazása ellen nyilatkoznak a búzatermesztésben, megokolva ezt a kései beéréssel és ezzel a besűles veszélyével.

Mégis elhatároztam, hogy habár kisebb területen is, de kísérletezni fogok a búza nagyobb sortávolságra való vetésével. Szem előtt tartva a szakirodalom aggályait, főként az érés megkésését, kísérleti búzánat korán vetettem el, hogy ezzel a kései érés káros hatását ellensúlyozzam.

Kísérleteimet az 1931—35. években a kislétföldi agyagospusztai uradalomban (Komárom vármegye visszacsatolt része) végeztem (tengerszint feletti magasság átlag 110 m). A meteorológiai adatok összehállításában az ógyallai intézet, a talajvizsgálatokban pedig az akkori pozsonyi Növénykísérleti Állomás vegyvizsgáló osztálya volt segítségemre.

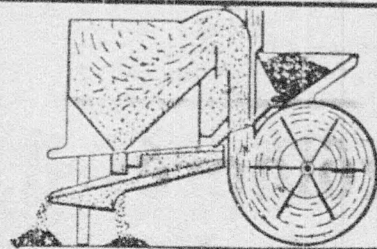
Mindezeket az adatokat itt most nem részletezhetem, csak azt említem meg, hogy a talajvizsgálatok kiterjedtek a talaj összetételére, a táplálóanyagok kémiai vizsgálatára, a szénsavas mésztartalomra és a reakcióállapotra.

A gazdaság talajának általános jellege különben igen nehéz kötött agyag, amelynek altalaja homok. Ott, ahol az alsó talajréteg feljebb került és a feltalaj sekély, a homok keveredik az agyaggal és enyhébb jellegű homokos agyagot alkot. Mindössze négy a homok feltalajú táblák száma. Kísérleteim beállításánál igyekeztem minden fajta talajon megkísérlni a nagyobb távolságra vetett búzák termesztését, hogy teljesen tárgyilagos képet kaphassak annak gyakorlati hasznáról.

KÁLMÁN-MEDICAGO egyetemes őrölő- és zúzógép

szegmentesítővel, acél konstrukció 8 nagyságban „A”-typus már 3 HP-vel hajtható!

TRIUMPHATOR

az összes terményeket és aprómagvakat tökéletesen tisztítja és osztályozza.

Kizárólag kapható:

KÁLMÁN JÓZSEF műszaki és gépkereskedő, Budapest, V., Kálmán-utca 14. sz. Sörgöncym: MEDICAGOGÉP

Telefon: 114-006, 117-189

A meteorológiai adatok közül pedig talán az alábbiakat emelem ki:

	Hőmérséklet C°	Csapadék mm	Nedvesség %	Felhőzet %
Az 50 évi átlag közepadatai	9-7	597	75-0	59
A kísérleti évek:				
1931	9-6	550	77-2	56
1932	10-8	400	74-8	54
1933	10-5	539	75-0	63
1934	11-8	427	74-7	59
1935	10-7	612	73-0	55
A kísérleti évek átlagadatai	10-7	505	74-9	57-4

Kísérleteim beállításáról és eredményéről szóló részletes adatokat az 1939-ben megjelent „A búza jobb bokrosodásának kihasználása termésközpontosság céljából” című, 35 oldalas füzet tartalmazza, amelyből még néhány példány áll e kérdés iránt különösen érdeklődők rendelkezésére. Az ebben foglalt részletes adatokat itt természetesen nem közölhetem, de úgy vélem, hogy érdemes és célszerű azokat kivonatolva a „Köztelek” olvasóival is megismertetni.

1931 őszén egy igen rossz termésű év után végeztem első kísérleteimet a nagyobb tenyésztésű búzával, és pedig oly módon, hogy 6 kat. holdat felosztottam 12, egyenként 1/2 kat. holdas parcellára. A talajvizsgálat szerint nehéz, elegendő mésztartalmú, lúgos kénhatású, sárgásszürke agyagtalajról volt szó, amelynek foszfortartalma alul maradt a normális mennyiségben, káliumtartalma pedig a szükséges mennyiségnek csak mintegy egytizedrészét tartalmazta. Az altalaj fekete agyag volt, amelynek mélyebb rétegei homokba mennek át. A kevésnek mutaközö táplálékanyagok pótlására kat. holdankint 140 kg szuperfoszfátot és 100 kg 40%-os kálisót adtam.

A kísérletezést háromféle sortávolságra terjesztettem ki: az 1., 4., 7. és 10. parcellákon a sortávolság 4-4 1/2 hüvelyk, azaz a rendes gabonátávolság volt, a 2., 5., 8. és 11. parcellák sortávolsága 9 hüvelyk, azaz kétszeres gabonátávolság volt, a 3., 6., 9. és 12. parcellákon változó sortávolságot alkalmaztam, azaz a rendes gabonátávolságot 9 hüvelykes sorköz követte.

A kísérleti búzafajta „Diószegi 2”, a vetőmagmennyiség kat. holdankint:

az 1., 4., 7. és 10. parcellákon	106 kg
a 2., 5., 8., „ 11. „	53 „
a 3., 6., 9., „ 12. „	53 „

A kísérleti parcellák előveteménye baltacim volt, amelyet első kaszálása után nem szántottunk fel, hanem legelőül szolgált növénykállatok részére. Ezt augusztus 18-án traktorral 8 hüvelyk mélyen leszántottam és meghengereltem. Szeptember közepén a kioldult szántást keresztirányban fogatos tárcsával boronákkal megtárcsáztam és ismét leghengereltem.

Október 6-án vetettem, amely előtt a talaj már csak fogashoronát kapott. A talaj kitűnően beeredett állapotban volt.

A vetés kikelése gyors és egyenletes volt. Még az ősszel erősen elbokrosodva ment át a télbe. A tél aránylag száraz volt, kevés hótakaróval, de sem ki-, sem felfagyást nem észleltem.

A tavaszi hengerelés április első, majd a boronálás április második felében történt. Ezenkívül csak a szokásos évi gyomirtásban részesült a búza. Az aratás július 7-én volt.

A terméseredmény a kimutatás adatait összegezve a következő volt:

Az 1. parcella kat. holdankinti termése	13-77 q
4. „ „ „ „	13-57 „
7. „ „ „ „	13-85 „
10. „ „ „ „	13-41 „
A négy parcella átlagtermése	13-65 q
m %	0-75
A 2. parcella kat. holdankinti termése	16-80 q
5. „ „ „ „	16-62 „
8. „ „ „ „	17-00 „
11. „ „ „ „	16-48 „
A négy parcella átlagtermése	16-72 q
m %	0-77

A 3. parcella kat. holdankinti termése	10-93 q
6. „ „ „ „	10-43 „
9. „ „ „ „	10-89 „
12. „ „ „ „	10-06 „
A négy parcella átlagtermése	10-58 q
m %	1-94

A rendes gabonátávolságra vetett búzaparcellák átlagtermése tehát 13-65 q volt, amelynek osztálykülönülési aránya az alábbi eredményt adta:

I. o.	II. o.	III. o.
89-2%	7-8%	3%

A kétféle sortávolságra vetett búzaparcellák átlagtermése 16-72 q, ebben

I. o.	II. o.	III. o.
88-9%	7-7%	3-4%

A változó sortávolságra vetett búzaparcellák átlagtermése 10-58 q, ebben

I. o.	II. o.	III. o.
66-5%	17-8%	15-7%

A változó sortávolságú búzaparcellák osztály szerinti aránya világosan feltűnteti rossz eredményével, hogy ez a búza besült. Ennek eredménye egyúttal a gyenge termésátlag is.

Ennek magyarázatát abban látom, hogy a változó sortávolság a tövek egyenetlen fejlődését idézte elő és így a tövek beérése nem történt egyidőben. A szegélyhatást nem élvező tövek a normális gabonavetés fejlődésén mentek keresztül, míg a szegélyhatás erősebb bokrosodást okozva, a búza több hajtást nevelt, később értet és besült. Elgondolásomat nemcsak az 1931. évi kísérleti eredmény kudarcából merítem, hanem, mint ezt dolgozatomban elején is hangsúlyoztam, több év egybehangzó eredménye után.

A közölt rossz eredmény ellenőrzésére 1932 őszén egy teljesen hasonló kísérletet állítottam be, amelyben azonban csak a változó sortávolságú vetést ellenőriztem normális vetésű parcellákkal.

Fajta: „Diószegi 2”, vetés IX. 30., aratás VII. 3. Míg az 1., 3., és 5. parcellák (normális sortávolság) 15-38 q-s kat. holdankinti átlagtermést adtak (m% = 2-74), amelyből

I. o.	II. o.	III. o.
89-2%	7-8%	3-0%

addig a 2., 4. és 6. parcellák kat. holdankinti eredménye 11-95 q volt (m% = 0-79), és ennek százalékos osztálymegoszlása semmivel sem haladta meg az átlagtermés rossz eredményét:

I. o.	II. o.	III. o.
70-2%	15-4%	14-4%

A kétféle sikertelen kísérlet teljesen egybehangzó eredménye arról győzött meg, hogy ilyen kísérleteknek gyakorlati jelentősége alig lehet és ezért azzal felhagytam.

A számszerű eredmények anyagi oldalát vizsgálva, ami végeredményben elsősorban érdekel minden gazdát, ismét a százalékos osztálymegoszlás alapulvételével kell elindulnunk, ha áttekintő, világos eredményhez akarunk jutni a kat. holdankinti bruttó-jövedelmet illetően.

Ha az I. osztályú búzát 20 P-vel értékeljük, a II. osztályú 15 P-vel és a III. osztályú 10 P-vel, akkor a normális vetésű búzatermésrel elért bruttó-jövedelem kat. holdankint a szalma értékelése nélkül 263-55 P. 100 kg búzának értékesülési árát megkapom, ha a fenti összeget elosztom a kat. holdankinti termés súlyával; ez a jelen esetben 19-30 P.

A 2., 5., 8. és 11. parcellákon (kétféle sortávolságú vetéssel) a nagyobb távolságra vetett búza kat. holdankinti bruttó-jövedelme a szalma értékelése nélkül csak 184-10 P volt. Ez a normálissal szemben 79-45 P-vel kevesebb kat. holdankint, a nagyobb sortávolságra vetettel szemben pedig 138-10 P-vel kevesebb jövedelmet jelent.

A 3., 6., 9. és 12. parcellákon (vegyes, változó sortávolságú vetések) a búza kat. holdankinti bruttó-jövedelme a szalma értékelése nélkül csak 184-10 P volt. Ez a normálissal szemben 79-45 P-vel kevesebb kat. holdankint, a nagyobb sortávolságra vetettel szemben pedig 138-10 P-vel kevesebb jövedelmet jelent.

A ritka vetésű parcellák nagyszerű eredményei arra ösztönöztek, hogy hasonló kísérletekkel a következő években is foglalkozzam.

A nagyobb sortávolságra vetett búzák ugyanis nemcsak hogy nagyobb termést adtak és ezzel jelentősen

jokozták a jövedelmet, de még a vetőmagban is 50%-os megtakarítást jelentettek. Mielőtt folytatnám a következő évi kísérleteimet, legyen szabad erre is egy kis számításat közölnöm.

Az 1931. évi kísérletben a nagyobb sortávolságra vetett búzaparcellák a ritka vetésűekkel szemben kat. holdankint átlagban 307 kg termésközpontosságú adtak, ami 20 P-vel értékelve 61-40 P többjövédelmű jelent. Ehhez azonban még hozzá kell számíttatni a kat. holdankinti megtakarított vetőmag (53 kg értékűt, ami 10-60 P, és akkor a kat. holdankinti többjövédelmű kerekén 72 P lesz.

Ez pedig ugyanakkora területről ugyanannyi munkával és nem újabb tökébefektetéssel, de ellenkezően, tökéscsökkenéssel történt, aminek gyakorlati fontossága kétségtelenül nagy.

1932-ben olyan táblán állítottam be a kísérletet, melynek 25 cm-es felső rétege fekete televényes agyag, szénsavas mésztartalma 0-0%, reakciója 8-30 pH, foszforavtartalma 68-6, káliumtartalma 29-4 mg, 50 cm mélységben fekete homokos agyag, 0-3% szénsavas mésztartalommal, reakciója 7-88 pH. A búza vetés előtt kapott teljes foszfor- és káliumtrágyázást, még pedig 150 kg szuperfoszfátot és 100 kg 40%-os kálisót kat. holdankint. A vetés szeptember 28-án, az aratás július 2-án volt.

Elővetemény repce volt; a földet jól beeredett állapotban találta a vetés szeptember 28-án. A kikelés nyolc napra megtörtént. A búza erős fejlődéssel ment a télbe; tavaszi bokrosodása is intenzív volt. A tél kevésbé esapadékos volt, száraz hideggel, de a búza jól telelt. Április elején leghengereltem, közepén megboronáltam. Boronálás után a búza esodálatosan buja fejlődésnek indult. Beeredése hibátlan volt; július másodikán az első búzák között arattam.

A rendes sortávolságra vetett búzák parcelláit a következő eredményeket adták: Az 1., 3., 5. és 7. parcellák átlagtermése 17-33 q volt kat. holdankint (m% = 1-48), lévén ez az esztendő, mint az 1933-as is, a gabonatermesre kitűnő. A 2., 4., 6. és 8., nagyobb sortávolságra vetett parcellák átlagtermése kat. holdankint 21-69 q volt (m% = 1-00).

A kétféleképpen vetett búza termésének külön-sége 426 kg volt a ritkábban vetett búza javára. Ha ehhez még hozzászámítjuk az 50% vetőmagmegtakarítást, a többtermés mennyisége kat. holdankint 479 kg-ra emelkedik. Ennek értékelése után mutatkozik 95-80 P többjövédelmű a nagyobb sortávolságra vetett búzák javára kat. holdankint. Felesleges külön megjegyezni, hogy az osztályok közötti arány is a legkitűnőbb volt és eltérést a rendessel szemben nem mutatott.

Az 1933. év őszén újabb kísérlettel próbálkoztam, látva azt a nagy termés- és jövedelemtöbbletet, amit az előző két évi kísérletben elértem. Kísérleti táblám talaja a vizsgálati kimutatás szerint nehéz szerkezetű fekete, televényes agyag volt, hasonló összetételű altalajjal. Szénsavas meszet a talaj bőven tartalmazott, foszforav-készlete majdnem normális volt, a kálium a minimumnak felét meghaladta. Kapott egy fél foszfortrágyázást és egy erősebb káliutrágyázást.

A búza előveteménye korán lekerült csalamade volt, amelyet lekerülte után azonnal közepmély szántással szokott módon leforgattunk és leghengereltük. Vetés előtt egy héttel a földet fogatos tárcsákkal keresztben megtárcsáztam és elboronáltam. A vetés október 2-án történt; a kelés gyors és erőteljes volt. Bokrosodás mind ősszel, mind tavasszal igen intenzív, a búza telelése pedig hibátlan volt. Aratásig a tavaszi hengerelésen és boronán kívül semmiféle ápolásban nem részesült. Fejtűnő volt, hogy a ritka vetés májusban erőteljesebb növényével és sötétzöld színével mennyire elvált a rendes sortávolságra vetett búzától. Kalászhányásuk egyidőben történt.

Kiszaggattam 100 tövet a kétféle vetésű búzából és azokat megszámláltam. A ritka sortávolságú búzák hajtásainak száma átlag 6 volt, a rendes sortávolságú búzák hajtásainak száma átlag 4. A kalászból megszámlált szemek száma átlagban 4 szemmel haladta meg a rendesen vetett búzáét. Az aratás július 4-én volt.

Az eredmény ismét mindenképpen a ritkán vetett búzák javára billent. Az 1., 3., 5. és 7. parcella átlagtermésének nagysága kat. holdankint 17-30 q (m% = 0-96), míg a 2., 4., 6. és 8. parcellák átlagtermése 21-34 kg volt (m% = 0-67).

Szőlőzúzó, szőlőprések, tömlők, szivattyúk és mindennemű szüretelési és borászati eszköz és gép

Kapható a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Növényvédelmi Osztályánál, Budapest, VI., Eötvös-utca 25/a

Tehát 4-04 q-val haladta meg a nagyobb sortávolságra vetett búza kat. holdankinti termése a rendszeres vetett búzát az 53 kg vetőmagmegtakarítás nélkül. Ennek hozzászámításával az elért többlet 457 kg. Ennek értéke mint többjövedelem 91-40 P. Osztályok közötti megoszlás tekintetében nincs jelentős különbség és az egyaránt kifogástalan volt mindkét vetésű búzáé.

Három év ennyire egybehangzó kísérleteinek eredménye után 1934 őszén ismét beállítottam a már ismertetett módon kísérleteimet. Most már annyira láttam elgondolásaim helyességét, hogy biztosra vettem a terméstöbbletet a ritkán vetett búzára. Számításomban nem is eszaltkoztam. Ez az év is meghozta a maga többtermését és többjövedelemét.

A kísérleti talaj sötétszürke, nehéz műveléti agyag, nagy szénasavas mésztartalommal, különösen az alsóbb rétegekben. Foszfór és kálium majdnem a teljes mennyiségben megvolt benne. Tekintettel azonban arra, hogy mésztartalma igen nagy és ilyen esetben a foszforsav sokszor nem áll a növény rendelkezésére, a búzát az akkor rendelkezésemre álló enyvtelenített csontlisztel kisebb foszfortrágyázásban részesítettem.

Élővetemény zabosbukkonyó volt, amelynek lekerülte után a föld azonnal 8" mélységű keverőszántást kapott, utána hengerezéssel. Szeptember végén fogatos tárasboronával kétirányban műveltem meg a búzaföldeket. A vetés október 10-én volt, váltakozó parcellákkal. A kelés egyenletes, a bokrosodás elég jó, az áttelés és a tavaszi bokrosodás intenzívebb volt, mint egyébként. Az ápolás a szokásos hengerezés és boronálás volt áprilisban és kisebb nitrogénfejtágyra.

A július 7-i aratás után az eredmény a következőképpen alakult: Az 1., 3., 5. és 7. rendszeres vetésű parcellák kat. holdankinti átlagtermése 10-96 q volt (m% = 2-32), míg a 2., 4., 6. és 8. ritkább sortávolságra vetett parcellák kat. holdankinti termésátlaga 13-36 q (m% = 1-62).

A ritka sortávolságú búza terméseredményének javára mutatkozik ismét 240 kg többlet 50% vetőmagmegtakarítás nélkül. Ennek hozzászámításával a terméstöbblet kat. holdankint 293 kg, ami 58-60 P többletjövedelemet jelent 1 kat. hold földről. Az osztályok közötti százalékos arányrendes volt.

1935 őszén egy határozottan könnyebb jellegű talajt kerestem ki további kísérleteim céljára, mert meg akartam győződni, vajjon a nagyobb tenyészterület alkalmazása ilyen talajon is határozott terméstöbbletet biztosít-e a rendszeres vetéssel szemben? Kísérletemre egy televényes, hemokos márgatalajt választottam. Mésztartalma nagy, foszfortartalma szintén, míg káliumtartalma a normálisnak mintegy fele volt. Ezért kálium-műtrágyázást alkalmaztam. Tavaszi fejtrágyául a búza műtrágyát kapott.

A vetés október 2-án történt. Élővetemény rostlen volt, amely a talajt igen kiszáritotta és a hiányzó esők miatt annak kellő előkészítése igen nagy munkát igényelt.

A búzaföld kétszeri szántásban és igen sok talajporhanyító eszköz munkájában részesült. A talaj még így is üreges maradt, úgyhogy az őszi fejlődés nem volt kielégítő; az igazi őszi bokrosodás az enyhe téli hónapokban történt. A hiányokat tavasszal a korai fejtrágya helyreállította és a búza igen intenzív, korai bokrosodáson ment ismét át. A telelés rendszeres és jó volt. Ápolás a szokásos hengerezés és boronálás, aratás július 4-én volt.

A terméseredmény ismét a ritkán vetett búza javára alakult, és pedig a következőképpen: Az 1., 3., 5. és 7. parcellák átlagtermése 13-35 q (m% = 1-06), a 2., 4., 6. és 8. parcellák (ritkább sortávolságú parcellák) átlagtermése viszont 16-80 q volt (m% = 0-58) kat. holdankint.

A terméstöbblet kat. holdankint vetőmag nélkül a ritkán vetett búza javára 285 kg volt, amelyhez az 50% megtakarított vetőmagot hozzászámítva a különbség 338 kg. Többjövedelem 67-60 P.

Az 1936. év őszén beállított kísérlet saját hibámból nem sikerült, mert a magot, tekintettel a nagy szárazságra, túlságosan mélyen vetettük el. Ezáltal nagyon egyenetlen kelésű, lassan bokrosodó búzát

kaptam, amely a kísérlet sikerültét alapvetően biztosító intenzív őszi bokrosodást elmulasztotta. Ez annál inkább sajnálatos volt, mert a kísérletet ekkor nem „Djószegei 2”, hanem „Bánkúti 1205” búzával állítottam be, hogy meggyőződhessen ennek a búzáknak viselkedéséről is ritkább vetés esetén.

Mindazonáltal megjegyezni kívánom, hogy a ritkán vetett búza termése itt is meghaladta a normális vetésű búzaparcellák termését, de a különbség nem volt olyan határozott, mint egyébként. Ha tekintetbe vesszük azonban azt, hogy az 50% vetőmag maga is már megtakarítást jelent, úgy e kísérlet sikertelenségéről még így sem lehet beszélni.

Az eddig ismertetett kísérletek eredményei alapján merem állítani, hogy a búza ritkább vetésének igenis nagy a jelentősége, csak ügyelni kell azokra az évekre, amelyek betartása vagy ismerete nélkül az eredmény nem tőlünk, hanem a jószerejűtől függ. Ha ezekre tekintettel vagyunk, nem kell félni a ritka vetés következményétől, mert nálam még ilyen búza nem sült be és nem ment tönkre.

Még azt kívánom megemlíteni, hogy az eddig ismertetett kísérleteken kívül végeztem kísérletet az úgynevezett ellenőrző-táblákon is, ami abból áll, hogy egy-egy elvetett búzaföld bizonyos részét rendszeres sortávolságra, másik részét pedig nagyobb sortávolságra (9 hüvelykre) vetettem el.

Erre az elhatározásra az készítettem, hogy a parcellás kísérletek eredményeit nagyobbarányú természetessé is ellenőriztem. Ezeknek a kísérleteknek eredményeit az alábbi összesítő kimutatás tünteti fel. Ebből láthatóan e nagyban végzett természetességek eredményei azonosak a kisebb parcellás kísérletek eredményeivel, ami nyilvánvaló bizonyítéka a ritka vetés nagy gyakorlati jelentőségének.

Sorszám	Termelési év	Kísérleti terület kat. hold	Elhasznált vetőmag kg	Átlagtermés q/kat. hold	Többtermés kat. hold kg	Vetőmag megtak. kat. hold kg	Összes többlet kg	Értékesítés q-kint P	Összes jövőbeli többlet kat. hold P
1	1932.....	5	106	18-26	—	—	—	—	—
2	1932.....	5	53	21-46	320	53	373	20	74-60
3	1933.....	10	106	17-10	—	—	—	—	—
4	1933.....	10	53	21-38	428	53	481	20	96-20
5	1934.....	10	106	11-08	—	—	—	—	—
6	1934.....	10	53	13-26	238	53	271	20	54-20
7	1935.....	10	106	13-52	—	—	—	—	—
8	1935.....	10	53	16-48	296	53	349	20	69-80
9	1936.....	10	106	14-06	—	—	—	—	—
10	1936.....	10	53	17-15	309	53	362	20	72-40

A többtermelés átlagának értéke 73-44 P mint 5 évi átlagos bruttójövedelem többlet kat. holdankint. A ritkább sortávolságra vetett búzák után tehát mindenütt több termés és több jövedelem mutatkozott, mégpedig jelentős mértékben.

Mi a lényege a ritkábban vetett búza nagyobb terméseredményének? A bokrosodás. Nagyobb tenyészterület biztosításával a növénygyeved számára nagyobb éleletterület biztosítunk, több táplálékanyaggal, vízzel, amelyhez még az éghajlati feltételek is hozzájárulnak, mint a napfény, a világosság stb. s ezek együttesen alkotják a többtermést kiváltó tényezőket.

A bokrosodás a gramineáknak, s így a búzáknak is igen fontos természeti tulajdonságuk, amelyet nem elnyomni, de fejleszteni kell és célunknak megfelelően szolgálatunkba állítani.

A bokrosodást pedig elősegíteni elsősorban is a tenyészterület nagyságával lehet.

Keresnünk kell azt az optimális tenyészterületet, amelyen a területegységről a legnagyobb jövedelem volna elérhető. Hogy e tenyészterület milyen távolságoknak felel meg, arról mindenki saját viszonyai között kísérletileg meggyőződhethet. (Vége köv.)

A Gazdák Biztosító Szövetkezete egyedüli kimondottan agrárérdekeket szolgáló biztosító-intézet. Gazda-alapítás. Kartelen kívül. (Táza, jég, állat, élet stb. biztosítás.)

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Szabó Zoltán dr.

A gyékény, nád, sás, káka és szittyó, mint iparilag is felhasználható növényeink.

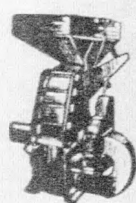
Írta: mándi Mándy György dr.

A mai anyaghiányos, háborús időben, amikor szinte megszűnt más földrészek Európa felé irányuló nyersanyagszállítás, a mezőgazdaság és az ipar szakemberei lázasan kutatnak olyan növények után, amelyek a nélkülözhetetlen nyersanyagokat — hacsak bizonyos mértékig is — pótolni tudják. Különösen érzékenyen érintette a tengelyhatalmakat és a velük kapcsolatban lévő országokat több növényi rostnak (a gyapot, juta, ramie, pita, manilakender, stb.) hirtelen elmaradása. Napról-napra növekszik a szálféle anyagok hiánya. A hiány pótlása érdekében a szakemberek figyelmé a hazai rosttermő növények felé fordult. Kutatják, hogy azokat mennyiben lehet értékesíteni a szövő-, cellulóze- és papíriparban.

A hazai egyszikű növények között szép számmal találunk olyanokat, amelyeket a mai inséges időkben jól lehet értékesíteni. Sokat közülük már évszázadok óta használnak mint ipari nyersanyagot, néhány pedig, amely még a békeévekben gondokat okozó gyomnövény volt, ma pótlanyagként jól értékesíthető. A pótlanyagokat szolgáltató egyszikű növények csak mint káros mellékjelenségek kerültek be a mezőgazdaságba. A gazda irtotta őket. Felhasználásuk a béke éveiben sem volt természetesen biztosítva, hanem a vadon nőttéket egyszerűen alkalmas időben

kitermelték. Ezeknek a növényeknek természetessével foglalkozni csak költséges volt, jövedelemre alig lehetett számítani. Nem esoda, ha nem foglalkoztak velük. Természetesen nemcsináltuk senki sem törődött, hiszen van elég elégséges hasznóhajtó gazdasági növényünk, amelynek nemcsináltával érdemesebb foglalkozni. Nem érdektelen azonban éppen a mai időkben ezekről a növényekről beszélni. Egyikét-másikát az ipar elég jól fel tudja használni.

Valamennyi gyékény, nád, sás, káka és szittyó az egyszikű növények hatalmas osztályába tartozik. Tudományosan a fajok pontosan körvonalazottak és rendszerbe foglalnak, azonban a köznap használatban körülöttük elég sok zavar szokott felmerülni. Az öt fogalom vidékenként igen sokféle növényt jelenthet, sőt többnyire a belőlük előállított iparcikkeket is hasonló neveket illetik. Így a gyékény szó négyféle hazai növény összefoglaló neve, de jelenti a belőlük vagy más növényekből is fonott szönyeget is. A nád szót hallva legtöbbször nem tudják, hogy tulajdonképpen ötféle nád-nevű (spanyol, olasz-, cukor-, fedő-, bambusz nád) növényről lehet szó, ugyanakkor a fogalom általában magas, kemény, bütykösszerű pázsitfűkórót, esetleg pálmát is jelent. A sás szó hátrán tekintélyes nemzetségbe osztott körülbelül 100-féle hazai növényfaj neve. A káka-fogalom, sok téves alkalmazásától eltekintve, négy sásféle (Cyperaceae) növénynevezettség 17 hazai fajtát foglalja össze. A szittyó önálló növényi család két nemzetségének és ezek 35 fajának összefoglaló népi neve.

LÁSZLÓ MEDICAGO

egyetemes őrlő- és zúzógép

8 nagyság

Acél kivitel

MAMUT

nagyteljesítményű

tengeriszártépő-

és egyetemes takarmányaprítógép

óránként kb. 50 q teljesítményre

Telefon: 118-431, 117-752

Sürgőny cím: Lafia Budapest

LÁSZLÓ és FIA műszaki és gépkereskedők
Bpest, V., Alkotmány-u. 25.

A következőkben vizsgáljuk meg az öt fogalomcsoport legközönségesebb hazai fajait, azok alakitani jellemvonásait, anyagi összetételüket és gazdasági hasznát.

A gyékény. (*Typha* sp.) Az egyszikű növények első családjába, a gyékényfélék (*Typhaceae*) családjába egyetlen nemzetség tartozik, amelynek hazánkban csak négy faja él és ezek között is csak kettő az, amelyik gazdaságilag jelentős mennyiségben található vizenyős területeinken az országban.

A gyékény a békeévekben is elég nagy felhasználhatóságnak örvend. Szárával tüzelnek vagy házat fednek. Leveléből puha kosarakat fonnak, szatyrokat, takaróponyvákat, szőnyeget (a közismert „gyékényt”) szőnek, a bodnárak kádakat, hordókat tömítenek vele. Lisztes tőkéje a böngyölének nevezett táplálékot adja a szegényebb népnek. A gyékény apró terméseinek és meddő virágainak selymes pihéje, szőre az iparban ismeretes gyékénygyapotot adja, népiesen a bakaselymet, amelyet a szegény nép tollal keverten párnák tömésére használ, az ipar azonban jól alkalmazza állati szőrökkel keverten a nemezgyártásban; a cellulózgyártás részére elég jó nyersanyagának bizonyult. A gyékénynek igen nagy a rosthozadékja. Jól lehet használni a juta helyett. Ha kellően feldolgozzák, még pamutnak is megfelel. A gyékényvirágok virágpóra pótolja a korpafű spóráiból előállított boszorkánylisztet. A gyékénynek hazánkban, mint már fentebb is jeleztem, két fontos hazai faja van: a széleslevelű vagy bodnárzó gyékény (*Typha latifolia* L.) és a keskenylevelű gyékény (*Typha angustifolia* L.).

A széleslevelű vagy bodnárzó gyékény (buzogány-nád) körülbelül 1—2 m magas növény (ritkán 2,5 m), amely erőteljes, újjnyi vastag tarackot fejleszt. Ebből hajt ki mereven felálló leveles szára. A leveleknek töve levélhüvely alakú. A levelek lemeze széles, körülbelül 10—20 mm, szál, igen hosszú, olyan hosszú vagy kicsit hosszabb a virágzatról és színe kékeszöld. A virágok igen tömört, körülbelül 10—30 cm hosszú torzszerű virágzatban vannak. Mind egyivarúak, vagy porzósak vagy termősek. A porzós virágok a virágzat felső részében, a termősek alul helyezkednek el. A virágzat porzós része a terméstől éppen hogy csak elválik. A buzogányserű termős torzsa körülbelül 2—2,5 cm vastag. A sárgaporzós virágok virítás után mind lehullanak. A termős virágok azonban a növényen maradnak és pelyvájuk nincs. Abíbe szögletes, lándzsás alakú, feketés-barna színű, esetleg színeketek és olyan hosszú, mint a termő nyelének alsó feléből felnyúló repítő szőrök. A szőrök száma elég jelentős: 30—50 darab. A termő nyel vékony, szál, körülbelül 1,5—2 mm hosszú. A virágzat érintéskor igen könnyen foszlik. Ezért gyűjtése nehézkes. Tapasztalat szerint nedves időben könnyebb gyűjteni. Egy-egy gyékénybuzogány szőreinek súlya körülbelül 15 g. Könnyű kiszámítanunk, hogy 1 kg-ot 70 buzogány ad és egy vagonra valóhoz 700,000 torzsát kell összegyűjteni. A gyékénytermés apró, körülbelül 0,2—1,5 mm hosszú, 0,1—0,3 mm széles és körtealakú. A széleslevelű gyékény álló és lassan folyó vizek körül az egész országban seregeseen fordul elő. Július—augusztus hónapban virágzik. Az életvegyészek a széleslevelű gyékény gyökértörzsét (rhizoma) megvizsgálva, benne almasavamész, cseranyagokat és cukrot találtak jelentős mennyiségben.

A keskenylevelű gyékény is erőteljes termő növény. Megnö 1—3 m magasra és az előbbiől keskenyebb levele és vékonyabb buzogánya különbözteti meg. Tarackja van. Szára mereven felálló, körkörös, leveles. A levelek keskenyek, körülbelül 3—10 mm szélesek. A levelek fonákja síma vagy barázdált, színe felkőben felpuffadt. A levéllemez a buzogánynál hosszabb. Az egyivarú virágok közösen torzszerű virágzatban helyezkednek el. A porzós és termős táj körülbelül 1—9 cm távolságra van egymástól. A termős torzsa 10—35 cm hosszú, a porzós torzsa az előbbi hosszát megközelíti. A termős virágok mellett murvaleveleket

láthatunk. A termő kocsára 3—5 mm hosszú és annak alsó feléből körülbelül 50 darab hegyes, barna, vastagabb szőr nyúlik ki. A bibe szál, lándzsás és hosszabb, mint az előbbi. Álló és folyó vizeinkben igen gyakran seregeseen található, a széleslevelű gyékénytel is keverten, más vízinövények társaságában. Július—augusztus hónapban virágzik. A keskenylevelű gyékény összetételét megvizsgálták. A szerves anyagok mellett 7,57% hamut találtak és ebben Cl 22,73%, K₂O 32,35%, CaO 30%, Na₂O 11% és más alkalklorid 32%.

A nád. A nád szóval illetett növények két egyszikű növényesaládba tartoznak: a pázsitfűfélék (*Gramineae*) és a pálmafélék (*Palmae*). Pázsitfűfélék a cirokfélék rokon körébe tartozó cukornád (*Saccharum officinarum*), a csekeszfélékhez sorolt olasz nád (*Arundo donax*) és a fedő nád (*Phragmites vulgaris* [Lam.] Crép.), valamint a bambuszfélék jellegzetes bambusz nádja (*Bambusa arundinacea* Willd.). A pálmafélék között a köznap nyelv egyetlen „nád” emleget: a spanyol nád (*Calamus rotang*), amelyet helyesebben rotangpálmának kellene hívni, a másik nevén. Még a gyékényt is helyenkint buzogány-nádnak nevezi a nép.

Hazánkban a nádak közül csak egyetlen tenyészik: a fedő nád. A fedő nád felhasználhatósága igen nagy. Telen a jég tükrén vágják. Házakat fednek vele — bár ma már csak kevés helyen —, innen a neve. Kiszorította a nem gyűlékony többi fedő anyag. Az építő iparban azért ma is nélkülözhetetlen. Falak és nyezetek bélelésére drótokkal összefűzve használják. A nádból készílik a fűvös hangszerek nyelvépítjét, a motollák merevítését, játékszerek, játékrepülőgépek merevítőjét. Tömöri falvakban kerítéket, ablakredőnyöket, a kertészek árnyékolókat készítenek belőle. A papír- és a cellulóze gyártás igen jó nyersanyaga. Fiatal füve lótakarmárnak jó. Tökéjének forrázata vételezhető, s így gyógyszer.

A fedő nád évelő, 1—3,5 m magasra megnövő növényünk. Olykor 2,5 cm vastag tőkéje hamar fásodik és számos, gyakran 3—4 m-re kúszó tarackot fejleszt. A szára igen kemény, mereven felálló, síma, 1,5—2,5 cm vastag. Levelei szál, hosszú, kihagyasodó, szürkészöld színű, 40—50 cm hosszú, merev lemezű, 2—2,5 cm széles képletek. A levélhüvely majdnem síma. A rügyállapotban a levelek sodrottak. Ligulája nincs, helyette többsoros szőrkorona van. A levélhüvely széle szőrös és felül fülecskében végződik. A bugavirágzat sokvirágú, nagy, 20—50 cm hosszú. Virításkor szétálló, később összehorolódik. A kalászkák barnás, lilás, ritkán rozsdás vagy fahéjszínűek, 6—9 mm hosszúak, keskenyek, lándzsás alakúak. A virágzatban egy és kétivarú virágok vannak. A legalsó virágok porzósak, a felsők hímzősek. A pelyvák a toklászoknál rövidebbek, lándzsás alakúak, a felsők egyerűek és kb. 6 mm hosszúak, az alsók félekkorak és háromerűek. A külső toklász hosszú, hátán bordázott, ibolyászínű és hosszú, hegybefutó csúcsa van. A belső toklász csak fejakkora, mint a külső toklász. Széle rövid-szőrös. A termés kicsi, szőrös repítőkészüléke van. Álló és lassan folyó vizekben és partjaikon közönséges. Július—augusztusban virít. A nád 61,6% szerves anyagot tartalmaz, a többi 36,85% víz és 1,54% hamu. A hamu kb. kétharmad része SiO₂ (kovasav).

A sásfélék (*Cyperaceae*). A sásfélék családjában a sás fogalmával három növénynevezetést jelölnek: a gyapjúsásokat (*Eriophorum* sp.), a telelő sást (*Cladium* sp.) és a sást (*Carex* sp.). Mind a három nemzetségnek több-kevesebb gazdasági jelentősége van. Közöttük általában a legértékesebb a 93 hazai fajjal képviselt sás (*Carex* sp.) nemzetség.

A gyapjúsás (*Eriophorum* sp.) nemzetségnek öt hazai faja van. Közöttük azonban csak a széleslevelű és keskenylevelű gyapjúsásnak van gazdasági jelentősége. A gyapjúsás ipari felhasználása igen változatos. Szárából és leveléből durva szőnyeget, futószőnyeget és terítőket szőnek. A puha rostjából készített

ruhaanyagok megközelítik a gyapjú-kelméket. A rostokat a gyapjúsásból képződött tözgetelepek szelgáltatják. A gyapjúsás tözege ugyanis a Berand—Zschörner-féle eljárással elég tartós, barna rostokat ad, amely gyapjúval, pamuttal keverve szőnyegek, pokrócok, higiénikus ruhák készítésére igen alkalmas. Kitermelése azonban csak akkor gazdaságos, ha az alomtözeget melléktermékeként nyerik. Egymagában a tözegtözeget kötszernek alkalmas, töltérgyulacsot állíthatnak elő belőle. A gyapjúsás természetéről az ipar növényi gyapjúként ismeri. A növényi gyapjúból gyenge papíros készíthető. A papíros szilárdsága a facellulose adagolásával jelentékenyen fokozható. Gleditsch 1765-ben végzett vele először kísérleteket. A kísérletek eredményeként a gyapjúval kevert szővegre ajánlja, mert tartós vastag fonalat ad. Gleditsch a növényi gyapjúból festhető vattát állított elő, gyapjúval keverte és a fonalból durva harisnyákat, kendőket sikerült készítenni, sőt a kalapfilenek gyártásakor is igen jól lehetett használni. Ilyen célra ma is használja a nemezgyártó ipar. 1639-ben S. Pauli már megírta, hogy a gyapjúsásból előállított lámpabíj igen jól ég.

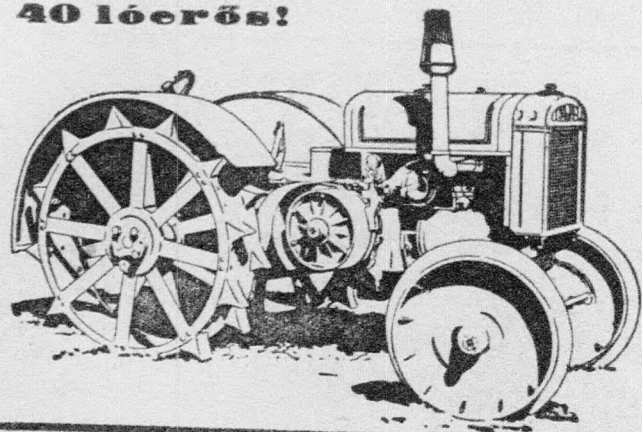
A széleslevelű gyapjúsás (*Eriophorum latifolium* Hoppe) évelő, 20—60 cm magasra megnövő növény. Gyökértörzse van, ez nem hajt tarackot. A szár határozottan háromszögletű, síma. A tölevelek hüvelye feketésbarna, hálós rostos, kissé felpuffadtak. A felső lomblevelek levélhüvelye a szárra szorosan simul. A levelek lemeze síma, széles, kb. 3—8 mm, lapos, lándzsás alakú, szélein kissé szőrös, a csúcsuk három-élű. A felső levelek valamivel kisebbek, alapjukon feketésbarnák. A virágzatban 5—12 darab füzérke van. A füzérkék megnyúltak, virításkor 1 cm-nél azonban nem hosszabbak, hosszúkoccsányúak, tompa vagy hegyes csúcsúak. A virágzati tengely finoman rövidszőrös, elágazó. Rajta a füzérkék oldalt helyezkednek el. A pelyvák egyerűek, hosszúkás tojásalakúak, hosszú hegybe futók, színek szürkésbarna, hátoldalukon fekete ér húzódik végig. A virágok virágtakarója csak mint lepelszőr van meg. Ezek hegyükön papillárok. A portok hossza a porzósál hosszának fele. A termés hosszúkás, vízástojásalakú, oldalt síma, finoman kiemelkedően pótozott, veresbarna színű, 3 mm hosszú és 1,25 mm széles, alig hegyes. Vizenyős, tözegecs réteken zórványosan az egész országban. Az Alföldön gyakoribb. Április—május hónapokban virágzik. Összetételét nem vizsgálták meg.

A keskenylevelű gyapjúsás (*Eriophorum polystachion* L.) is évelő, laza, gyepes növény. A tőkéje hosszú tarackot hajt. A kerekded szár 20—60 cm magasra megnő, virításkor azonban alacsonyabb szokott lenni: 15—20 cm. A felső levelek levélhüvelye többnyire felpuffadt. A lemez egyenes, közep-keskeny vályúszerűen mélyített, 3—6 mm széles, hosszú, háromélű hegybe keskenyedők, szélein kissé szőrös. A levelek száma 3—1 között ingadozik. A tölevelek háromélűek, vályusak. A virágzatban 3—7 füzérke van. A füzérkék mind hosszú, síma kocsányon ülnek, hosszúkás tojásalakúak, 2 cm-nél is olykor hosszabbak. A legfelső füzérkék bókolók. A pelyvák lándzsásalakúak, az alsók egyerűek, hegyesek, ezüstösbőrűek és a hátoldalukon sötétbarna háti ér látható. A pelyvák néha egészen barrák. A virágok lepelszőrei símak és tisztácférek, legtöbbször 4 cm hosszúra is megnőnek. Gyapja nagyon mennyiségű a széleslevelű gyapjúsásénál. A portok a porzósál kétharmad része. A termés feketésbarna színű, hosszúkás vízástojásalakú, majdnem szárnyalt háromélű, szűrés hegyű, finoman erezett, 3 mm hosszú és 1 mm széles. Erősebben savanyú földéken, vizenyős, tözegecs réteken, zórványosan az egész országban található, helyenkint az Alföldön is. Április—május hónapban virít. Összetételét nem vizsgálták meg.

A gyapjúsások összetételéről némi fogalmat alkothatunk az *Eriophorum vaginatum* L. elemzéséből, amelyet Witting és Wiegmann vizsgált meg. Eszerint

CSEPEL-TRAKTOR

40 lóerős!

Rendkívül csekély üzemköltség!

40 lóerős!

Hosszú élettartam! Legkiválóbb kipróbált nemes anyagokból!

Legminimálisabb alkatrészszükséglet és alacsony beszerzési árak!

Nagy teljesítőképesség minden talajon.

Alacsony ár és kedvező fizetési feltételek.

Több éves referenciákkal szolgálunk.

Gyártja: WEISS MANFRED Acél-, Féművei R.-T., CSEPEL

Eladási központ: AGRARGLOBUS Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R.-T

Telefon: 126—681

Budapest, V., Szent István-körút 12

Sürgőny cím: Agrobudapest

benne 57% víz, 41.6% szerves anyag és 1.22% hamu van. A hamuban találtak jelentősebb mennyiségben SiO₂-t, Na₂O-t, CaO-t és MgO-t.

A *telelő sás* (*Gladium mariscus* [L.] R. Br.) egyetlen hazai honos fajunk a *Cladium* nemzetségből. A telelő sás igen magasra megnövő sásfélénk, amelyet éppen ezért több helyen házfedésre is használnak. Szárából, leveléből „gyékényeket” szőnek, amelyek elég tartósak. A szvédek az időjárás iránti igen nagy ellenállósága és szilárdsága miatt a nádnál többre becsülik. Zsengén elég jó takarmány. Termését igen jól lehet értékesíteni, mint madáréleséget.

A telelő sás, vagy más néven „szürös esáté” évelő növény. Hajtásai 80—250 cm magasra megnőnek. Vastag tőkéje a földben kúszó tarackot hajt. A leveles szár mereven felálló, üreges alapjánál 1—4 cm vastag körkörös vagy tompán háromlélű. A levélhüvelyek sárgás- vagy feketésbarnák, matt fényűek és nagyon gyengén ellenállók, erősen rostosak. A levéllemez sima, szürkészöld színű, gyakran 5—15 mm széles, rendszerentelül szaggatott, csúcsa felé erősen bordázott. A levélfonták bordája és a lemez széle gyengén szőrös. A levéllemezek csúcsa hosszant háromlélűen elkeskenyedő. A 3—4 mm hosszú álfüzérkek fejlődésben sárgásbarnák és 3—10-éves fejecske-virágzatba csoportosítottak. A fejecskek hosszú nyelkek végén ülnek és közös tengelyű virágzatba rendezettek. A sárgásbarna murvalevelek a végálló fejecskek alatt találhatók, rövidek, alapjuk hüvelyszerű, barna bőrös. A füzérkekben a csúcsvirág porzós, az alatta levők hímzősek. A virágoknál a lepeliszőrök hiányoznak. A porzók száma 2—3. A bibe is 2 vagy 3. A termés 3 mm hosszú, tojásalakú, rövidhegyű, fénylőbarna és törékény. Tözegecs réteken, mocsarakban seregesen fordul elő. Június—júliushón apokban virít. Összetételét nem vizsgálták meg.

A *sás* (*Carex* sp.)-nemzetség 93 gazdaságilag értéktelen hazai fajából csak 14 faj van, amely az országban közönségesen elterjedt. E 14 faj a következő: Mocsaras réteken, vizenyős helyek körül közönséges a *rókasás* (*Carex vulpina* L.), a *ritkás sás* (*Carex distans* L.), a *sulymos sás* (*Carex contigua* Hoppe), a *zsombéksás* (*Carex elata* All.), a *gyepes sás* (*Carex caespitosa* L.), a *deres sás* (*Carex glauca* Murr.), a *sáppadi sás* (*Carex pallescens* L.) és a *parti sás* (*Carex riparia* Curt.). Erdős, cserjés helyeken az egész országban megtaláljuk az *erdei sást* (*Carex sylvatica* Huds.) és az *ujjas sást* (*Carex digitata* L.). Végül a napsütötte domboldalakat és a száraz helyeket kedveli a *borzas sás* (*Carex hirta* L.), a *keskenylevelű sás* (*Carex stenophylla* Willbg.), a *korai sás* (*Carex praecox* Schreb.) és a *korhadó sás* (*Carex Michellii* Host.). A sások legnagyobb részét kovasavban gazdag csekélyértékű „savanyú füvek”. Leginkább lótakarmánynak ajánlhatók, növedékállatoknak azonban semmi körülmények között sem. A legtöbbjét alomszénának jól lehet használni. Ipari jelentősége ezek között is csak két sás-fajnak van. A *korai sást* (*Carex praecox* Schreb.) megszártva párnázásra használják. A *borzas sásnak* (*Carex hirta* L.) gyógyszeripari jelentősége van, mert tőkéje a rad. caricis arenariae helyett jól használható. A sásfajok összetételét többben megvizsgálták. Az eredményeket az alábbi táblázat tünteti fel tanulságosan:

Az alábbi táblázatból is kitűnik, hogy egyik-másik

sást igen jól lehet használni például a kovasav előállítására, vagy éppen zöldtrágyázásra is, de alomnak kiválóan alkalmasak. Egyeseket jól lehet felhasználni a papírgyártásban is. Fónásra, szövésre azonban magas kovasavtartalmuk miatt nem jók.

Tekintettel arra, hogy a sásoknak igen kevés a gazdasági jelentősége, a közönséges hazai fajok alakitanának ismertetését nem közlöm, csak annyit említek meg, hogy a sások szára háromszögletes, vagy háromlélű, miáltal a szénában jól felismerhetők.

A *káka*. A káka névvel a sásfélék (*Cyperaceae*) családjába tartozó négy nemzetség 15 hazai fajt szokták illetni. A négy kákanemzetség a következő: a *káka* (*Schoenoplectus* sp.), a *szürke káka* (*Holoschoenus* sp.), az *erdei káka* (*Scirpus* sp.) és a *csetkákka* (*Heleocharis* sp.). A *Schoenoplectus* kákanemzetség rendszerintani körébe 8 hazai faj tartozik, amelyek csak szőr-ványosan, itt-ott fordulnak elő az országban és gazdasági jelentőségük csak annyi, hogy igen jó „savanyú füvek”. A *Holoschoenus* nemzetségnek csak egy faja él egyetlen változatával hazánkban: a *szürke káka* (*Holoschoenus vulgaris* L.) a nedves, homokos réteken, leginkább a síkságon, gyakran igen tömegesen. A szürke káka gazdasági jelentősége csekély, hamujában elég sok a kovasavtartalom. A *Scirpus* nemzetségnek két közönséges faja él nálunk: a *tavi káka* (*Scirpus lacustris* L.) és az *erdei káka* (*Scirpus sylvaticus* L.). Mind a két kákafajnak igen sokféle a gazdasági használhatósága. Szárukat fedésre, fonásra használják, mészáros-szatyort, kocsiernyőt, sátorgyékényt, üllőbutorok üllőjét és támláját, lámpabeleket állítanak elő belőlük. Leveleiből és szárukból 1878 óta papírt is gyártanak.

A *tavi káka* (*Scirpus lacustris* L.) jelentékeny magasra megnövő sásfélé növényünk. A hajtások 80—300 cm-t érnek. Megfásodó tőkéje több méterre kúszó tarackot hajt. A szár vastagsága a tővön 1.5 cm is lehet, színe fűszínzöld, hengeres és hosszában laza béllel van kitöltve. A szár alját számos levélhüvellyel borítja, amelyek között legfeljebb a felsőknek van kb. 10—15 cm hosszú lemeze. Az alsó rövid lemezek barnák, gyakran ibolyásan futtatottak, a felsők mindig zöldék. Fejecskeszerű virágzatában igen sok füzérke van. Ezek mind 1 cm-nél rövidebbek. A virágzat a hajtás csúcsán olykor 7 cm hosszú nyelen található. A murvalevél látszólag a szár folytatásának látszik. Oldalt olykor 3—5 füzérkesomó is áll. A pelyvaszerű murvák csúcsa kivájt, közepében szálkás hegy van. A pelyvák kerek tojásalakúak, pirosasbarnák és többnyire rövidszálkásak. A lepeliszőrök olyan hosszúak, vagy hosszabbak, mint a termés. A portokok csúcsa szőrös. A bibe száma 3. A termés lapított, gyengén háromlélű, szürkésbarna színű, kb. 2.5 mm hosszú. Ártereken, árkok mentén, állandó mocsarakban az egész országban található. Június—július hónapokban virágzik. Csomagolásra és fonómunkára nagy mértékben használják. Igen csinos szaggatókat és kosarakat fonnak felőlük, *Boehmer* eljárása szerint lámpabeleket szőnek belőle. Svájcban úgy dolgozzák fel, mint a szittyókat szokás. Összetételét megvizsgálták. A szerves anyagok mellett 7.4% hamu van benne. A hamuban 51% a kovasav. Rajtakívül sok Na₂O, CaO és NaCl van.

Az *erdei káka* (*Scirpus sylvaticus* L.) is évelő kákafaj, de már legfeljebb csak fiatalokorra nő meg,

mint a tavi káka. Földbeli tőkéje hosszú tarackokat és rövid leveles hajtásokat fejleszt, amelyek magassága 30—125 cm között ingadozik. A növény sarjújulásokat egy nyáron többször is nevel, tehát többszöri kaszálásra alkalmas. A leveles szár felálló vagy gyakran lehajló, tompán háromlélű, üreges, csöves, sima és a legtöbb esetben nem elágazó. Az alsó levelek levélhüvelye sárgászöld vagy barnaszínű. A levelek lemeze széles, szálas: 8—12 mm. Felületük sima, a levélbordák és a lemez széle szőrös. A virágzat általában laza, 16—20 cm hosszú oldalágakkal ellátott. Az oldalágak jóval hosszabbak a murvaleveleknél. A murvalevelek lomblevélszerűek. A füzérkek 3—5 fejecskebe csoportosítottak vagy magánosan állanak. Általában igen aprók, 2—5 mm hosszúak, tojásalakúak és a fejecskekben a virágzati oldalágak végén ülnek. A pelyvák tojásalakúak, síhegyezettek, gyengén bordázottak, szüröshegyűek. A lepeliszőrök száma 6, egyenesek és olyan hosszúak, mint a termés. A termés színe sárgásfehér, kerekded, majdnem háromlélű és 1 mm hosszú. Hegyvidéki erdőkben megálló vizenyős laposokat és forrásos helyeket szereti. Közönséges az egész országban. Június—július hónapban virágzik. Szárából kézikosarakat, szatyrokat, táskákat készítenek. Karintióban szatyorfűnek (*Zoggergras*) is nevezik. Mivel az árkokból igen könnyen kivándorol tarackjai segítségével a szántóföldekre, télen tanácsos az árkokat tőle megtisztítani.

A *csetkákka* (*Heleocharis* sp.) nemzetségnek hat faja él nálunk. Ezek azonban mind igen rossz takarmányok, gazdaságilag fel nem használhatók és még alomnak sem felelnek meg, mert keveset adnak. Eppen ezért csak megemlítésre alkalmasak.

A *szittyó*. A szittyó fogalma általában egy növény-család, a szittyófélék (*Juncaceae*) körébe tartozó két nemzetség: a *szittyó* (*Juncus* sp.) és a *perje-szittyó* (*Luzula* sp.) nemzetség mintegy 35 hazai szittyófajt jelent. Általában a két nemzetség közül csakis az elsőnek van gazdasági haszna. A perje-szittyó legfeljebb takarmányozásra jó, a juh szereti. A *bogár perje-szittyót* (*Luzula pilosa* [L.] Willd.) Hessenben malactakarmánynak gyűjtik, igen fáradságos a szedése. A szittyófélék a mezőgazdaságban hasznosságuk mellett káros gyomok, mert gyepes csomóikkal más növényt elnyomnak.

A tulajdonképpeni *szittyó* (*Juncus* sp.) 25 hazai faja közül csak négy van, amelyek az országban jelentősebben elterjedt, a többi igen szórványos. A szittyó szívós szárából kisebb tárgyakat: kosarakat, ernyőt, széklet, kalapot, varsát stb. fonnak, kötnek és igen jól alkalmazzák üveg- és porcellárúrok csomagolásakor. A kertészek kötözésre használják. A szárat felolgozva belőle lámpabeleket szőnek és főleg mécsben égetik. Kúszó, elágazó tőkéje régebben a kövesedés elleni gyógyszer volt. A jóság csak zsenge állapotban és akkor is csak keverten eszi meg. Csak szűkségből megfelelő takarmány. A négy közönséges hazai szittyófaj ismertetése a következő:

A *jülemile szittyó* (*Juncus articulatus* L.) évelő, élénkzöld, kb. 20—40 cm magasra megnövő növény. Tőkéje általában rövid, ritkán nyúlik meg. Szára kissé lapított, felálló, esetleg felhajló, de ritkán elfekvő. A szár csócsáig leveles. A hejtások legtöbbször csak levelet hoz. A tő felé eső lomblevelek levélhüvelye csökevényes. A levelek legtöbbször azonban tölevél. A tölevelek alól mind hüvelyesek, szabad részük azonban hengeres, csöves és válaszfelakkal rekeszekre tagolt. A hengeres levél kb. 1—3 mm átmérőjű, hosszant nem barázdás. A virágzat ferdén felfelé álló vagy szétterpedő csomókra tagolt buga. A csomókban 3—10 virág van. A virágok 2—4.5 mm hosszúak. A lepellevelek zöldék vagy bírrák, fehér szegélyűek, lándzsásak, jóval rövidebbek a termésnél. Porzók száma 6. A bibe rövid. A termés hosszúság, 3—3.5 mm hosszú, tojásalakú, gesztenyebarna színű, fényes tok. A magvak kicsinyek, körülbelül 0.5 mm hosszúak, piroslók, hosszant hálózatosan ereztettek. Árkokban, vízállások körül, nedves réteken az egész országban gyakori. Július—augusztus hónapban virágzik. Összetételét nem vizsgálták.

A *varangy szittyó* (*Juncus bufonius* L.) egygyári, 4—50 cm magasra megnövő, tehát a szittyók között a lealacsonyabb növény. Vékony leveles szára tövén villásan, bokrosan elágazik. A szár felálló, körkörös kerületű, ritkán elfekvő. A levél egész fonálszerű.

A megvizsgált sásfajok neve	A hamuban található					A hamu száz-lékos viszonya a szerves anyaghoz
	SiO ₂ %	CaO %	Na ₂ O %	K ₂ O %	Cl %	
Rókasás (<i>C. vulpina</i> L.)	33	7.2	—	—	—	7.94 %
Zsombéksás (<i>C. elata</i> All.)	13.7	3.6	11	38.78	8.7	—
Gyepes sás (<i>C. caespitosa</i> L.)	53.25	11.2	—	43	—	6.68 %
Parti sás (<i>C. riparia</i> Curt.)	27.6	3.6	12	23	8.57	—
Erdei sás (<i>C. sylvatica</i> Huds.)	34.6	3.4	—	—	—	10.8 %

Mindennemű
műszaki és mezőgazdasági
cikkék nagybani árusítása!

Motorszalag
Motortisztítóruha
Motorzsírok

Br. Cudenus Géza
Budapest, V., Klotild-utca 10/b. sz.
Telefonszám: 118—225

15 éve
legelőnyösebb
és leggyorsabb
kiszolgálás!

Postakareképzéstartó csekszám: 5602. Folyószámla: Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, Vilmos császáruői fiók.

A levélhüvely sárga vagy vörösesbarna. A felálló virágzat szétterpedő ágai miatt a virágok egymástól távol állanak. Ritkán verődnek össze csokorszerűen. A virágok rendszeren 3-7 mm hosszúak, egyesek kleistogamok. A 3-7 mm hosszú lepellevélek lándzsásalakúak, szálkás hegyűek, a termésnél jóval hosszabbak, fehér hártyások és a lemez közepén zöld csík húzódik végig. A porzók száma 6, ritkán, különösen a végálló virágokban 3-2. A bibeszál fehér vagy halvány rózsaszínű. A termés világos szalmasárga, zöld vagy barna színű, háromélű és 3-5 mm hosszú tok. A magvak vörösbarnák, alig 1 mm hosszúak. Utak szélén, árkokban, nyirkos, homokos, agyagos vagy iszapos helyeken igen gyakori az egész országban. Június-szeptember hónapokban virágzik. Összetételét megvizsgálták. 17-12% hamujában 35% SiO₂-t, 8-12% CaO-t és 4-6% Na₂O-t találtak.

A béka szittyó (*Juncus effusus* L.) évelő, sűrű gyepek, 10-120 cm magasra megnövő növényünk. Felálló, hengeres szára élénkzöld, fényes, könnyen szétszakítható és belsejében összefüggő, tömött belteljesen kifőtött. A levelek hüvelyszerűek, sárgásbarna színűek és töállók. A levelek hüvelye sárgásbarna vagy feketés. A kicsit oldalra nyomott virágzat jól kivehető oldalágain igen sok virág ül. A virágzat olykor laza, olykor tömött. A murvalevelek a szár csúcsán túl nyúlnak és a szár folytatásának látszik. Az előlevelek széles tojásalakúak, hegyesek, majd nem bőrneműek és rövidek. A lepellevélek hosszúkásak, lándzsásalakúak, hegyesek, többnyire zöldek és széles bőrnemű szegéllyel ellátottak. A külső kör lepellevélei hosszabbak. A porzók száma általában 3, ritkán azonban 4 vagy 6. A bibe rövid. A bibeszál feláll. A toktermés visszastojásalakú, háromélű, behorpadt és a horpadásban hordja a rövid bibét. A magvak kissé világos veresbarna színűek. Nedves, mocsaras réteken, források helyeken és vizek partjain bárhol az országban. Főként az agyag- és homoktalajt szereti. Június-augusztus hónapokban virít. Anyagtartalmát megvizsgálták és belében a következő összetételeket találták: 7-15% víz, 6-55% zsír, 33-16% rost, 1-73% protein, 42% N-mentes kivonat, 4-32% hamu.

A deres szittyó (*Juncus glaucus* Ehrh.) 30-60 cm magas, évelő, sűrű gyepek növényünk. A vékony, mereven felálló szára kerek, felülete fénytelen, finoman barázdált, amelynek belsejében rekeszesen üregekkel váltakozik a bél. A bél ritkán tölti ki a szár egész belsejét egységesen. A szár színe hamvas kékeszöld. A virágos hajtás levéltelen. A tölevelek feketésbarna színűek és csillag alakúak. A virágzat többnyire laza, de nem hosszabb 5 cm-nél, rendszerint sokvirágú (ritkán van 10-12) és ecetszerű képe van. A murva hüvelye szoros és a szár folytatásának látszik. A virágok külső lepellevél szálak, lándzsásalakúak, barnás színűek, rövidebbek a belsőknél, kb. akkorák, mint a termés. Általában 3 mm hosszúak és zöld háti eret viselnek. A porzók száma 6. A háromágú bibe bíborpiros színű. A termés háromszögletű és rövid-csőrös, szálkahegyű, kerülekes, sötét gesztenyebarna, fényes tok. Hossza általában 3 mm. Színe igen ritkán világosabb. A magvak kicsik, kb. 0-5 mm hosszúak és rozsdabarna színűek. Patakok mentén, főleg agyagos talajon az egész országban megtalálható. Június-augusztus hónapokban virágzik. Hamujában 20-5% Cl-t, 8-43% SiO₂-t és 7-36% Na₂O-t találtak.

Az elmondottakból is kitűnik, hogy hazánk egyszikű növényei körében elég sok olyan van, amely iparilag jól értékesíthető és több nyersanyagot megközelítően pótolni tud. Kétségtelen, hogy nem érdektelen velük foglalkozni. Sajnos, természetükre és nemesítésükre irányuló kísérletek még nem igen történtek s így nem tudjuk, hogy miként viselkednek a mezőgazdasági gyakorlatban. Az elhúzó háborús idők azonban mind sürgetőbbé teszik a velük való törődést. A rostananyagokban való nagy hiány, amely mind kémiai (cellulóz), mind mechanikai (szóvs, fonás) téren hova-tovább emelkedőben van, türel-

mellenlül ösztönöz újabb kutatásokra. A kétféle szükségletnek megfelelően az egyszikű rosnövények kitermelése csak érett állapotban történhet és történt eddig is, kivéve az olyanokat, amelyek igen hamar megfásodnak, s ezáltal törékennyé lesznek. A vizenyős területek lecsapolásával azonban ezek természetes felőhelye rohamosan csökken és így a hasznosabbak megmentéséről művelés útján is gondoskodni kell. Az elkövetkező kísérletek fogják azonban ennek módját és céljait megszabni.

Törvények és rendeletek.

Rovatvezető: Mutschenbacher Emil dr.

Szabályozták a kukorica forgalmát és legmagasabb árát.

A kormány szeptember 28-án 6990. M. E. szám alatt rendeletet adott ki a kukorica forgalmának és felhasználásának szabályozásáról. A rendelet szerint minden termelő köteles bejelenteni az 1941. évben kukoricával bevetett terület nagyságát és a betakarított kukorica mennyiségét, továbbá az 1940. évi termésből megmaradt kukoricakészletét is. A konvenciók eselődnek és a részletek kiadott kukoricamennyiségét a munkaadónak kell a maga részére betakarított mennyiségtől elkülönítve bejelentenie. A konvenciókat és a részleteket bejelentési kötelezettség nem terheli. A készleteket a termelő a kukorica törésének befejezését követő nyolc nap alatt, de legkésőbb 1941 november 10-ig köteles bejelenteni. A kukoricát a jelen rendelet hatálybalépésének napjától kezdve hatósági zár alá helyezettnek kell tekinteni és azt forgalomba hozni, feldolgozni, vagy azzal egyébként rendelkezni csak a hatóság engedélyével szabad. Nem vonatkozik a zár alá helyezési kötelezettség az igazolt háztartási és gazdasági szükséglet kielégítésére. Az ilyen kukorica van a tulajdonában, kukoricafeleslegét köteles a közellátási miniszter által megállapított határidőig a Honbárnak vagy bizományosának vételre feljuttatni. Az a termelő azonban, aki ötven kataszteri holdnál nagyobb földbirtokon folytat mezőgazdasági termelést, kukoricafeleslegének egyharmad részét már 1941 november 20-ig köteles csöves állapotban a Hombárnak vagy bizományosának vételre feljuttatni.

Vásárlási engedéllyel rendelkező malmok az általuk kukoricából készült kukoricakészlet és tisztított kukoricadarát, valamint a közellátási miniszter külön engedélyével darált kukoricát állíthatnak elő. Ezeket kötelesek bejelenteni, ezeket a készleteket zároltnak kell tekinteni és azzal csak a hivatal engedélyével szabad rendelkezni. Mesterségesen szárított kukoricát csak a Hombár vagy bizományos részére szabad eladni. A szárított kukoricát a jelen rendelet hatálybalépésétől számított 15 nap alatt be kell jelenteni a Hombárhoz. Honvédelmi előkészítési feladatok elvégzéséhez a tulajdonost arra, hogy kukoricaszárító berendezését a Hombárnak ideiglenesen átengedje.

A rendelet a továbbiakban intézkedik a kukorica szállításáról, a rendelet rendelkezéseinek megtartásáról, s végül felsorolja a büntető rendelkezéseket.

Az árellenőrzés országos kormánybiztosa egyidejűleg 131.000. szám alatt rendeletet adott ki a csöves és szemes kukorica legmagasabb árának megállapításáról. Az 1941. évben termelt, egészséges, érett csöves kukorica legmagasabb termelői ára az ország bármely feladóállomáson száz kilogrammonként a következő:

1941 szeptember és október hónap	13-40 P
1941 november hónap	14-60 „
1941 december hónap	15-30 „
1942 január hónap	16- „
1942 február hónap	16-60 „
1942 március hónap	17-10 „

Az 1941. évben termelt egészséges szemes kukorica legmagasabb termelői ára az ország bármely feladóállomáson száz kilogrammonként a következő:

1941 szeptember és október hónap	18-70 P
1941 november hónap	19-70 „
1941 december	20-40 „
1942 január hónap	21- „
1942 február hónap	21-60 „
1942 március hónap	22-20 „
1942 április hónap	22-90 „
1942 május hónap	23-50 „

A rendelet mind a csöves, mind a szemes kukorica legmagasabb árának megállapításánál közli azt a vizeztartalom-százalékot, amely mellett a megállapított legmagasabb árát még fel lehet számítani.

A rendelet kihirdetése napján, szeptember 28-án lép hatályba.

A közellátási miniszter 310.000. szám alatt szeptember 30-án utasítást adott ki valamennyi községi előjáróságnak és városi polgármesternek a folyó évi kukoricatermés számbavételével kapcsolatos teendőkre vonatkozóan. Ez a végrehajtási utasítás elsősorban kimondja, hogy a 6990. M. E. számú kormányrendelet értelmében minden gazdának a kukoricatörés befejezését követő nyolc napon belül, de legkésőbb november 10-ig be kell jelentenie az általa betakarított csöves kukorica mennyiségét annak a községnek az előjáróságánál, illetve ama város polgármesterénél, amelynek határában a kukorica termelt. Az az 50 kat. holdnál kisebb gazda, aki kukoricáját nem részes munkásokkal művelte, bejelentését szóbelileg is megteheti, egyébként azonban írásbeli bejelentést kell követelnie, amelyre rá kell vezetni a termelő gazda nevével, lakáscímével, gabonalapjának községi nyilvántartási számát, kukoricatermő területét és az azon termelt csöves termés egész mennyiségét a résszel együtt, továbbá fel kell tüntetni azt is, hogy a rész levonása után mennyi marad a gazda tulajdonában. Az 50 kat. holdnál nagyobb gazdák szemes mennyiségben is tartoznak megadni (a csöves kukorica mennyiségének 60%-át számítva) az egész kukoricatermésük eredményét, mert a nagygazdák terménynyilvántartásba és a sárga gabonájukba a rovatoknak megfelelően a szemes-termés irandó be. Végül ki kell terjednie a bejelentésnek arra is, hogy a gazdának a bejelentés alkalmával a múlt 1940. évi kukorica-terméséből hány métermáza szemes ökökukorica van a birtokában. A bejelentéssel egyidejűleg gabonalapját is köteles a gazda bemutatni, hogy abba a kukoricatermésnek reális része bejegyezhető legyen, de a gabonalapot a bejegyzés után azonnal vissza kell adni a bejelentőnek. Akinek pedig még nincs gabonalapja, annak részére a községi előjáróság, illetve a polgármester gabonalapot állít ki, amelyen a kamatszokora vonatkozó rovatokat, főképpen a vámörési felhívványt át kell húzni. Minden írásbeli bejelentést a megfelelő gabonalap számával kell ellátni és abban a sorrendben kell kezelni.

Az utasítás 2. pontja kimondja, hogy a részes munkások keresetét, valamint a konvenciók eselődék járandóságát és az azok illetményföldjén termelt kukoricamennyiségét a munkaadónak kell írásban bejelentenie, mert a részleteket és konvenciókat bejelentési kötelezettség nem terheli. A részletek és konvenciók eselődék gabonalapjába a gazdának kell beírnia a részükre kiadott, illetőleg az illetményföldjükon termelt csöveskukorica mennyiségét.

Az utasítás 3. szakasza a kukoricatermésnek községi nyilvántartását szabályozza. A kukoricatermés mennyisége a cséplés alkalmával felfekeltett terménynyilvántartásba a gabonalap számának megfelelő sorba jegyzendő be. A termésbejegyzés felé ugyancsak a rovatba be kell írni azt is, hogy a termésből a részes munkásoknak egyharmad, vagy egyéb rész adatott-e ki. A gabonalapba csak azt a mennyiséget kell bejegyezni, amennyi a gazdának a rész kiadása után tényleg megmarad és ugyancsak a rovatba kell beírni a bejelentéskor még a gazda birtokában lévő ökökukorica mennyiségét. Az 50 kat. holdon aluli gazdák terménynyilvántartásba és gabonalapjába a kukoricatermés csövesen kell beírni, az 50 kat. holdon felülieknél pedig szemesen, úgy, hogy minden métermáza csöves kukoricatermés 60 kg szemes-termésnek számítandó.

A 4. szakasz a termésbejelentés helyességének hatóság ellenőrzését szabályozza, amennyiben a bejelentett terménymennyiség az illető község átlagtermésével kell összehasonlítani, s ha feltűnő eltérés mutatkozik, annak okát ki kell vizsgálni.

Az 5. szakasz a vásárlási engedélyek kiadását szabályozza. Az 50 kat. holdon aluli gazdáknak, valamint azoknak, akik földbirtokkal nem rendelkeznek, de saját szükségletükre néhány darab állatot tartanak, a községi előjáróság sertés-hizlalás céljára adhat kukoricavásárlási engedélyt. Az 50 kat. holdon felüli gazdáknak, valamint az ipari és bérhizlálónak a Közélelmezési Hivatalt ad vásárlási engedélyt. A vásárlási engedély kiadásával kapcsolatosan meg kell állapítani, hogy a kérelmezőnek mennyi kukoricája termelt, sbbölmennyi a gazdasági szükséglete a sertéshizlaláson kívül és hogy e két adat egybevetésével maradt-e és mennyi kukoricája sertéshizlalásra. A gazdasági szükséglet megállapításánál a helyi viszonyokat és szokásokat kell figyelembe venni, azonban senkijem etethet fel egy-egy állattal a folyó gazdasági évben többet, mint amennyit ugyanolyan állattal az elmúlt években is átlagosan feleltett. A megállapításnál a gazda árpa- és zab-, valamint egyéb erő- és szilaktakarványszerű is számításba kell venni. A vásárlási engedélyzett csöveskukorica minden 10 métermáza, vagyis szemeskukorica minden 6 métermáza után tartozik a gazda egy-egy sertés hizbóra állítani és kihizlalás után, de legkésőbb hét hónapon belül közellátás céljára feljuttatni. A feljuttatandó serté-

Őszi gabonák NITROGÉN ellátása

PÉTI SÓ-val

Kénsavas ammoniákkal,

biztosítja rossz elővetemény után is (tengeri, burgonya, gabona, stb.) a bő hozamot. Raktárak az ország minden részében a gazdák rendelkezésére állanak.

Felvilágosítással szolgál:

PÉTI NITROGÉN MŰVEK RT., BUDAPEST, V., NÁDOR-U. 21.

sekből a saját ház iránti szükséglet kielégítésére a folyó évi 2799. M. E. sz. n. kormányrendelet 12. §-a értelmében szükséges dírtól az illető részére vissza kell hagyni. A vásárlási engedély alapján beszerzett kukoricamennyiséget a fél köteles a beszerzés után az engedély hátlapjára nyomban feljegyezni és a beszerzett összes mennyiségről az engedély kiadásától számított 33 napon belül elszámolni s ugyanakkor azt is bejelenteni, hogy a házba állított sertések kb. mikorra fognak elkészülni. A vásárlási engedély alapján kukoricát az 50 kat. holdon aluli gazdáktól, valamint földterülettel nem rendelkező olyan egyénektől lehet beszerezni, akik a kukoricát járandóság vagy rész fejében kapták. A kukorica vásárlásánál lehet — a gabonabeszerezéstől eltérően — a Hombár-terományost nem kell bekapcsolni. A vásárlási engedély a kiállításától számított 30 napig érvényes s azután, de legkésőbb a kiállításától számított 33. napon azt elszámolás mellett be kell a községi előjárásához, illetve a városi polgármesterhez szolgáltatni. A vásárlási engedélyt másolópapírral két példányban kell kiállítani, melyek közül az egyik példányt az engedélyes kapja, a másik pedig a kiállító hatóságnál marad. A sertéshizlásra kiadott vásárlási engedélyeken felül adható még kukoricavásárlási utalvány azoknak az 50 kat. holdon aluli gazdáknak és földnélküli állattartóknak is, akiknek nem hízlatás, hanem állattartás céljára (beleértve a baromfit is) van feltétlen szükségük kukoricára. Azonban az ilyen célra igényüknek csak egy-egy métermázsza kukoricára szóló vásárlási utalvány adható ki a közléletési kormánybiztos részéről e célra megállapított kukoricamennyiség keretén belül. Baromfieléség beszerzésére vásárlási engedélyt, illetve erre előírt nyomtatványt kiadni nem szabad.

A 6. szakasz értelmében a vásárlási engedély és a kukoricavásárlási utalvány kiállításáért minden métermázsza csöveskukorica után az engedélyes 10 fillért tartozik a községi előjárásának, illetve a polgármesteri hivatalnak fizetnie. Az ebből befolyó összeg a közleletmeggel kapcsolatos költségek fedezésére szolgál, s arról havonként el kell számolni az illetékes közleletési kormánybiztosnak.

A 7. szakasz a kiadott vásárlási engedélyek nyilvántartását szabályozza, mely célra a közleletmeggel hivatal által kiadott úripek használandók fel. A közleletési eljárás felajánlott áruok sertések felhasználásáról a közleletési kormánybiztosok fognak intézkedni. A nem sertéshizlásra kiadott kukoricavásárlási utalványokról külön nyilvántartást kell vezetni.

Haszonbérletési kedvezmények a vízkárt szenvedett haszonbérletek után.

A hivatalos lap szeptember 26-i számában közzétett, s egyidejűen hatályba lépett 6780. M. E. számú kormányrendelet az 1940/41. gazdasági évben rendkívüli vízkárt szenvedett mezőgazdasági ingatlanok haszonbérletére vonatkozó kedvezményeket állapítja meg:

Mező-, szőlő- vagy kertgazdasági ingatlan haszonbérletére az 1940/41. gazdasági évre eső haszonbérlet mérséklését követelheti, ha a haszonbérlet birtok földadójának az 1940/41. gazdasági évben áríz vagy földárja- okozta belvíz folytán szenvedett elemi csapás miatt legalább a felét törlik. A haszonbérlet mérséklésének címen való követelést az sem gátolja, hogy a haszonbérletet a szerződésben kizárták. A haszonbérlet mérséklésére irányuló követelést a haszonbérlet 6780. M. E. számú rendelet erejénél fogva megilleti anélkül, hogy a mérséklés iránti követelést bírói úton kellett érvényesítenie, vagy követelésének érvényesítése végett a haszonbérlet iránti formához vagy határidőhöz kötött nyilatkozatot kellene tennie. Nem lehet azonban a haszonbérlet mérséklését követelni, ha a haszonbérlet szerződés hat évét meghaladó időre kötött, vagy ha ennél rövidebb időre kötött ugyan, de a haszonbérlet időtartamának az 1941-ben végződő gazdasági éven túl még legalább négy éve van hátra, vagy ha a bérlet birtok kiterjedése 100 kat. holdnál, illetőleg kataszteri tisztajövedelme 1000 koronánál több. A haszonbérlet mérséklése a földadótörles mértékéhez igazodik akként, hogy ha az áríz- vagy földárja- okozta belvíz miatt a haszonbérlet ingatlan földadóját fele részben törölték, a haszonbérlet 25%-kal, ha háromnegyedrészben törölték, a haszonbérlet 50%-kal, ha pedig egészben törölték, úgy a haszonbérlet 75%-kal csökken. Ha az 1940/41. gazdasági évben szenvedett áríz- vagy földárja- okozta belvíz címén földadó törlése iránti kérelmet terjesztettek elő, de a kérelmet a haszonbérlet esedékességének időpontjáig még nem intézték el jogerősen, a haszonbérlet egyelőre az esedékes haszonbérletnek csak 60%-át köteles kifizetni. Ha azonban a haszonbérlet ennél már többet fizetett volna, a többi csak az eljárás jogerős befejezése után követelheti vissza. Viszont, ha az eljárás eredményeként a már kifizetett 60%-nál többet volna köteles fizetni, a különbözet a földadótörlést tartalmazó bírósági jegyzéknek a községi előjárásánál való

közszemlére tételétől számítva 30. napon válik esedékessé. Azt, hogy a földadó törlése iránt az eljárás folyamatban van, a haszonbérlet a haszonbérletadóval szemben a községi előjárásához, illetve a polgármester díj- és illetékmentes bizonyítványával igazolja. A haszonbérlet a haszonbérlet mérséklésére irányuló követelést még abban az esetben is érvényesítheti, ha a rendelet hatályba lépése, vagyis szeptember 26-át előtti a haszonbérletadóval az 1940/41. gazdasági évben áríz- vagy földárja- okozta belvíz miatt a haszonbérlet mérséklésére nézve már meggyezett, amennyiben a haszonbérlet mérséklés a meggyezés értelmében kisebb volt, mint amennyit a haszonbérlet e rendelet rendelkezései értelmében követelhet. Ha azonban a haszonbérlet az előzetes meggyezésben biztosított haszonbérlet mérséklés, vagy egyéb kedvezmény előnyösebb volna a rendeletben foglaltaknál, a meggyezés változatlanul hatályban marad.

A rendelet második részében arról intézkedik, hogy ha a haszonbérlet csak azért nem követelhet haszonbérlet mérséklést, mert a haszonbérlet időtartamából a folyó évben végződő gazdasági éven túl még négy vagy annál több év van hátra, egyébként azonban a kormányrendelet 1. §-ában megállapított és fentebb ismertetett többi előfeltétel fennáll, a haszonbérlet haszonbérlet mérséklését igényelhet olyan módon, hogy az 1940/41. gazdasági évre eső haszonbérletnek azt a részét, amellyel a kormányrendelet hatálya alá eső haszonbérletek haszonbérlet mérséklésére irányuló rendelkezések értelmében csökkenthető, vagyis a 25, 50, illetve 75%-át a haszonbérletből még hátralévő évekre a haszonbérlet mérséklés esedékességekor egyenlően felosztva fizetheti meg.

A rendelet harmadik része az egyes eső- és bírói eljárás útján való haszonbérlet mérséklést szabályozza. Ugyanis a kormányrendelet rendelkezései nem akadályozzák a haszonbérlet abban, hogy az 1940/41. gazdasági évben szenvedett elemi csapás címén a haszonbérlet mérséklésére irányuló követelést bírói úton érvényesítse. Áríz- vagy földárja- okozta belvíz miatt szenvedett elemi csapás címén a haszonbérlet mérséklése akkor is követelhető, ha a haszonbérlet szerződés azt kizárja. A haszonbérlet mérséklés iránt pert elemi csapás címén csak akkor lehet indítani, ha előbb a felek a mezőgazdasági kamaránál egyezségi kötetést megkíséreltek, de az eljárás nem vezetett eredményre. Az egyezségi eljárás céljára a mezőgazdasági kamarák egyezségi bizottságokat alakítanak, amelyek a kamarák székhelyén tartózkodnak, ha a bérlet ingatlanok kiterjedése 100 kat. holdat, illetve kat. tisztajövedelme 1000 koronát meghalad. E bizottság elnökét és két tagját a kamarák elnöksége jelöli ki. Ha pedig a bérlet ingatlanok kiterjedése 100 kat. holdat, illetve kat. tisztajövedelme 1000 koronát nem halad meg, az ingatlan fekvése szerint illetékes községben, illetve városban a szükséghez képest alakított bizottság jár el, amelynek elnökét a kamarák elnöksége jelöli ki, két tagját pedig a kiküldött elnök hívja meg. Az egyezségi eljárás megindítását mind a haszonbérlet, mind a haszonbérletadó az illetékes mezőgazdasági kamaránál folyó évi december 31. napjáig szóban vagy írásban kérheti a kormányrendelettel csatolt jegyzéknyomtatványban felsorolt adatok bejelentésével. Az egyezségi eljárás ügyviteli szabályait a földművelésügyi miniszter állapítja meg, az eljárás illeték-, díj- és költségmentes. Ha az egyezségi eljárás sikertelen marad, vagy ha az egyezségi bizottság az eljárást 45 nap alatt nem fejezi be, ennek igazolásában bármelyik fél a bírósághoz fordulhat.

Az 1940/41. gazdasági évre eső haszonbérlet elemi csapás címén való mérséklés iránt indított pereket, amennyiben azokban a rendelet hatálybalépésekor az elsőfokú ítélet hozatalt megelőző tárgyalást még be nem fejezték, hivatalból fel kell függeszteni és a pert csak akkor lehet tovább folytatni, ha a kormányrendeletben meghatározott egyezségi eljárás sikertelen maradt.

A rendelet negyedik részében a mérséklésre vagy a halasztásra irányuló igénynek a haszonbérlet mérséklés iránt indított végrehajtás során való érvényesítését szabályozza és kimondja, hogy mező-, szőlő- vagy kertgazdasági ingatlan haszonbérletének behajtására irányuló végrehajtási eljárást a végrehajtást foganatosító bíróság a végrehajtást szenvedő kérelmezőre a jelen kormányrendeletnek megfelelően korlátozza, ha a végrehajtást szenvedő igazolja, hogy a jelen rendelet értelmében a haszonbérlet mérséklését, illetve a haszonbérlet mérséklés elhalasztását követelheti, vagy hogy a haszonbérlet mérséklés iránt az egyezségi eljárást a mezőgazdasági kamaránál megindította, illetve, ha a haszonbérlet mérséklés iránti kéreletnek a bírósághoz történt beadását igazolja.

Végül a rendelet ötödik része a földbirtokpolitikai jogszabályok alapján, továbbá a közalapítványok ingatlanjain létesített kishaszonbérletek haszonbérlet mérséklését szabályozza olyan módon, hogy a haszonbérlet mérséklését a földművelésügyi miniszter, illetve az alapítvány felügyeleti illetékes miniszter és a földbirtokrendezés során juttatott

ingatlanok díjmentes hasznosítása céljából haszonbérletre adott ingatlanok tekintetében a pénzügyminiszter hatáskörébe utalja.

Mint emlékeztetés, az elmúlt gazdasági évben is történt hasonló rendeleti intézkedés, amely azonban minden elemi kár után biztosított haszonbérlet mérséklését, míg a most kiadott kormányrendelet csak a vízkárokat korlátozta a haszonbérlet mérséklését. Egyébként a rendelet rendelkezései azonosak a múlt évvel, vagyis fenntartják az automatikus haszonbérlet mérséklést, a kamarai egyezségi eljárást és a haszonbérlet mérséklését, mindössze azzal az eltéréssel, hogy az automatikus haszonbérlet mérséklés a hat évét meg nem haladó időre kötött haszonbérlet szerződésekre vonatkozik, míg a múlt évben ez a feltétel öt évben volt megállapítva, az automatikus haszonbérlet mérséklés mértéke pedig a múlt évvel szemben 5, illetve 10%-kal magasabb lett.

A mezőgazdasági bizottságok megalakítása a visszafoglalt délvideki területeken.

A 6910. M. E. számú kormányrendelet, melyet a hivatalos lap szeptember 27. száma közölt, elrendelte, hogy a visszafoglalt délvideki területen a legközelebbi választási időszak kezdetéig járási mezőgazdasági bizottságot kell alakítani Baranya vármegye dárjai, Bács-Bodrog vármegye valamennyi, Vas megye, muraszombati és Zala megye alsóoldali, csáktornyai és perlaki járásában, továbbá Szabadka, Újvidék és Zombor törvényhatósági jogú, valamint Zenta és Magyar-Kanizsa megyei városokban. Továbbá községi mezőgazdasági bizottságot kell alakítani a visszafoglalt délvideki terület minden községében, de a főispán intézkedhetik az illetékes mezőgazdasági kamara javaslata alapján aziránt, hogy célszerűségi okokból több szomszédos község esetleg közös mezőgazdasági bizottságot alakíthasson.

Az említett járási, városi és községi mezőgazdasági bizottságokat a legközelebbi választási időszak kezdetéig kinevezett és hivatalból való tagokkal kell megalkotni. A községi és járási mezőgazdasági bizottságok tagjait és póttagjait az illetékes mezőgazdasági kamara meghallgatásával és javaslataira a főispán, a megyei és törvényhatósági jogú városok mezőgazdasági bizottságjainak tagjait és póttagjait pedig a főispán és az illetékes mezőgazdasági kamara meghallgatásával a földművelésügyi miniszter nevezi ki a rendelet érvénybe lépésétől számított 15 napon belül, azaz: folyó hó 13-ig végérvényesen. Az egyes bizottságokba az illető községnek vagy városnak mezőgazdasággal foglalkozó 24. életévüket betöltött férfiak közül minden egyes választói csoport képviselőiben két-két rendes és két-két póttag fog kinevezetlni. Ha valamely községben vagy városban nincs szőlő, illetve ötszáz kat. holdat meghaladó területű földbirtok, vagy a hiányzó választói csoport a mezőgazdasági bizottságban természetesen képviseltetve marad. A járási bizottságok rendes- és póttagjait az illető járáshoz tartozó községek mezőgazdasági bizottsági rendes- és póttagjai sorából kell a tagokat kinevezni.

A községi mezőgazdasági bizottságoknak hivatalból tagjai a jegyzők, a bíró, a községben levő gazdasági ismételőiskola vezetője, a községi vagy körállatorvos, a helyi vitézek örmestere, a hegyközségek, legeltetési társulatok, közbirtokosok elnöke, a városi mezőgazdasági bizottságnak pedig a polgármester, továbbá a városban székelő és a földművelésügyi minisztérium alá tartozó, azoknak az állami hivataloknak vezetői, amelyeket a földművelésügyi miniszter erre kijelölt, továbbá a vármegyei vitézi szék kiküldöttje, a városi vezetőállatorvos és a hegyközségek, legeltetési társulatok, közbirtokosok elnökei a hivatalos tagok. A járási mezőgazdasági bizottságnak pedig a főszolgabíró, az illetékes gazdasági felügyelő, a járási vitézi hadnagy, továbbá a járás területén lévő és a földművelésügyi minisztérium alá tartozó azoknak az állami hivataloknak a vezetői hivatalból tagjai, amelyeket a földművelésügyi miniszter kijelöl. A járási mezőgazdasági bizottságok közgyűlése a bizottság kinevezett tagjai közül minden választói csoportból egy-egy rendes és egy-egy póttagot választ intéző tanácsába. A vármegyei mezőgazdasági bizottságokba a járások és megyei városok mezőgazdasági bizottságjába kinevezett tagjai közül a földművelésügyi miniszter nevez ki új tagokat a főispánoknak, az illetékes mezőgazdasági kamara meghallgatása után tett javaslata alapján. A visszafoglalt Délvideken alkalmazásban álló és 1900. évi XXVII. t.-c. 1. § értelmében ilyeneknek minősülő gazdasági közlők közül a földművelésügyi miniszter nevez ki a főispánok az illetékes mezőgazdasági kamara meghallgatására tett javaslataira a rendeletben előírt számú tagokat. Egyidejűleg jelenti meg a 250.694. számú földművelésügyi miniszteri rendelet, a most ismertetett kormányrendelet végrehajtásáról, amely kimondja, hogy Bács-Bodrog megye, a területén lévő törvényhatósági joggal felruházott városokkal együtt a Duna-Tisza közti Mezőgazdasági Kamara körzetéhez, Baranya és Zala vármegyéket visszafoglalt területei az Alföld-

Jöjjön

a főváros világhírű gyógyszállóiba!

Szent Gellért gyógyszálló:

60 szobás modern gyógyszálló a Gellérthegy déli oldalán. Közvetlen kapcsolat a Szent Gellért gyógyfürdővel. Előnyös árú auszlikurák a szálló betegosztályán. Korszerűen felszerelt orvosi rendelőintézet, teljes fizikothé. ápia és mechanotherápia. ermál- és kádfürdők, iszaposztály, hullám- és pezsgőfürdő. — Kedvezményes fürdőjegyek a szálló vendégei részére.

Cím: Budapest, XI. kerület, Gellért-tér 1. szám. Telefon: 268-800

Rudas gyógyszálló:

Az úri középosztály kedvelt gyógyszállója. Heti panziórendszer (szoba, ellátás, gyógyfürdő, orvos). „Juventus” rádiumos kádosztály és rádiumos iszap. Gőzfürdő közvetlen kapcsolatban a szállóval. Modern kényelemmel berendezett szobák, orvos. rendelőintézet, kívánatra diétás konyha. Ivókurák a szálló parkjában: a Juventus-, Hungária- és Attila-források vizével

Prospektust küld az Igazgatóság: Bpest, XI., Döbrentei-tér 9. Tel.: 156-070

Dunántúli Mezőgazdasági Kamarához, Vas vármegye visszafoglalt területére pedig a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamarához tartozik és a Duna-Tisza közti Mezőgazdasági Kamara Zombor székhellyel bácskai kirendeltséget köteles felállítani. A volt jugoszláv, úgynevezett Dunabánsági Mezőgazdasági Kamara működése megszűnik s azt a kecskeméti kamara felváltja.

Be kell jelenteni az építkezéseket és az építkezés eljárásáért beszerzett építőanyagokat.

A hivatalos lap szeptember 28-án közölte az iparügyi miniszternek egyes építkezések és építőanyagkészletek bejelentéséről szóló 60.300. számú rendeletét, amelynek hatálya Budapest székesfőváros, valamennyi törvényhatósági jogú város, továbbá Budafok, Kispeszt, Pestszenterzsébet, Pestszentlőrinc, Rákospalota, Újpest megyei városok és Albertfalva, Békásmegyér, Budatétény, Cinkota, Csepel, Mátyaszentmiklós, Pesthidegkút, Pestszentimre, Pestújhely, Rákosszentimre, Rákoshagy, Rákosszentmihály, Rákosszentmihály, Saslalom, Soroksár, Vecsés nagyközségek területére, valamint az ú. n. Dobogókőnek a 88.310/1938. B. M. számú rendeletben meghatározott területére terjed ki.

A rendelet szerint az 1941. szeptember 28. napján meglévő állapotnak megfelelően az 1941. október 3. napjáig az iparügyi miniszterhez be kell jelenteni: a) olyan épületnek a jelen rendelet hatálybalépésének napján folyamatban levő építését, amelynek a szobák száma ötnél több, vagy amelynek a beépített (bepitendő) térfogata 1000 köbméternél nagyobb; b) épületnek a rendelet hatálybalépésének napján folyamatban levő olyan bővítését, amelynek mértéke az a) pontban meghatározott mértékét eléri; c) az a) vagy b) pontban említett, de a rendelet hatálybalépésének napján még folyamatban nem levő építkezés céljára beszerzett építőanyagot; d) az a) vagy b) pontban említett, de a rendelet hatálybalépésének napján még folyamatban nem levő építkezés céljára megvásárolt, de még át nem vett építőanyagot, illetőleg az erre vonatkozó adás-vételi szerződést. Folyamatban levőknek kell tekinteni az építkezést, ha egyfelől a földmunkát már megkezdtek, másfelől az építésügyi hatóság az épület (az épületrész) használatba vételére az engedélyt még nem adta ki.

Nem kell bejelenteni az épület tatarozását és olyan átalakítását, mely nem esik az első bekezdés b) pontja alá, valamint az ilyen célra beszerzett (megvásárolt) építőanyagot. Az a) és b) pont alá eső bejelentés az építőknek, az építést ellenőrzőknek és az építési vállalkozóknak (kivitelezőknek) együttesen kell megtennie, a bejelentés megtételéért és a bejelentett adatok valóságáért mind a hárman külön-külön felelősek. A c) pont alá eső bejelentést az építőanyag birtokosának, a d) pont alá eső bejelentést a vevőnek kell megtennie.

A bejelentést hivatalos bejelentőlapon, két példányban a bejelentőlap egyes rovatainak pontos kitöltésével kell megtenni s a bejelentőlapot postán ajánlott levélben kell az iparügyi miniszternek XIV. szaksztyáának címezve elküldeni. A bejelentőlapot az építőipari bizottságnál (Budapest, VII., Madách-tér 3-4), Budapesten ezenkívül a kerületi előjárónál, vidéken a polgármesternél, illetőleg a községi előjáróságnál lehet beszerezni. Az iparügyi miniszter az a) vagy b) pont alá eső bejelentés esetében a bejelentőlapnak a bejelentés megtételét igazoló szelvényét az építőknek visszaküldi. Ezt a szelvényt az építkezés helyén kell tartani s Budapesten az 1941. október 12. napja, vidéken az 1941. október 16. napja után a bejelentés alá eső építkezést csak abban az esetben szabad folytatni, ha az igazoló szelvény az építkezés helyén van.

A gazdasági haszonnövények vetőmagjai forgalmának szabályozása.

Folyó hó 2-án jelent meg és azonnali hatályba is lépett a 257.700. számú földművelésügyi miniszteri rendelet, a gazdasági haszonnövények vetőmagjai forgalmának szabályozásáról szóló folyó évi 2550. M. E. számú kormányrendelet végrehajtása tárgyában. A hivatkozott kormányrendelet lapunk folyó évi 15. számában ismertettük.

A végrehajtási utasítás első része az általános rendelkezéseket tartalmazza és meghatározza a növénynevelés, valamint a növénynevelő üzemek fogalmát. Kimondja, hogy növénynevelés alatt azt a tevékenységet kell érteni, amely növényfaj, vagy növényfajtakeresztéssel kapcsolatos egyed (pedigré) tenyésztés útján, vagy régi gazdasági, esetleg még oszli (mendelizáló) nemesített növényfajból közvetlenül történő fajtaelemek kiemelése és elszaporítása, továbbá bármely növényállományban található változatok (mutációk) elkülönített elszaporítása (pedigré-tenyésztés) útján új növényfajta elgyekezéssel állítja. A 2. § elrendeli, hogy a növénynevelő üzemek létesítésként, illetve a rendelet hatálybalépésétől számított 30 nap alatt bejelentendő részletes ismertetéssel a Mosonmagyaróvári Növénynevelő Intézetnél. Ezenkívül a nemesítők minden év május 15., illetve a 31. között tartoznak az Intézetnek bejelenteni, hogy a folyó termesztési évben milyen növényfajok és fajták nemesítésével foglalkoznak, hogy a nemesítés miként történik, továbbá, hogy az egyes növényfajtaiból mennyi az anyató, első, második, harmadik, negyedik évi szaporítás. A növény-

nemesítő üzemek és elszaporító telepei a növénynevelő Intézet ellenőrzése alá tartoznak, amelynek módzatait a 3. § szabályozza.

A rendelet második része az állami növényfajta elismerés részletes szabályait és az egyes növényfajták feltételes elismerésének módját szabályozza. A 3. rész az állami növényfajta törzskönyvezési eljárást állapítja meg, a 4. rész a külföldi növényfajta ellenőrzését, az 5. rész pedig a nemesítő, jogvédelem alatt nem álló fajták forgalombahozatalát szabályozza.

A 6. rész a minősített növényfajta fajtatisztaságának fenntartása érdekében szükséges előírásokat tartalmazza, a 7. rész pedig az eredeti nemesített növényfajta vetőmagjának forgalombahozatalát szabályozza olyan módon, hogy ezeket a nemesítő, a nemesített növényfajta vetőmagját pedig maga a forgalombahozó láthatja el ölműzárral és címkével, de kérhet állami ölműzárólat is, amelynek szabályait a következő szakaszok részletezik. Végül a rendelet 8. része kimondja, hogy ölműzárral ellátott szűk tartalmának kisebb adagokra való szétosztását (részletezését) az illetékes vetőmagvizsgáló Intézetnél kell kérni, amely csak olyan kérelmet részletezhet, amelynek ölműzárójától számítva egy év még nem telt el.

Tej és tejszín szállítása 1942-ben.

Folyó hó 1-én jelent meg a hivatalos lapban a 7050. M. E. számú kormányrendelet, amely kimondja, hogy az a) tejtermelő, tejszövetkezet és tejiparos, aki az 1941. évben tejiparosnak, akár írásban, akarszóban kötött szerződés alapján tejet vagy tejszín-t szállított, köteles 1942. évi szeptember 30. napjáig ezt a szállítást változatlan feltételek mellett folytatni, mégpedig akkor is, ha a felek egyike a szerződést időközben felmondja, vagy ha a felek a szerződést közös megegyezéssel időközben felbontják vagy módosítják, vagy ha az eredeti szerződés az 1942. évre az 1941. évtől eltérő feltételeket szabna, amelyek a kormányrendelet értelmében nem venődök tekintetbe. Minden ezzel a rendelkezéssel ellentétes megállapodás hatályát veszti.

Kötelezőleg előírja a rendelet 1. §-a, hogy minden tej és tejszín szállítására vonatkozó megállapodást ezenkívül írásba kell foglalni. Abban az esetben, ha az 1941. évre kötött szerződés nem jelöli meg pontosan a szállítandó tej vagy tejszín mennyiségét, az eladó átlagban lehet az 1941. évben szállított tej vagy tejszín napi átlagának megfelelő mennyiséget köteles szállítani.

A rendelet 2. §-a kimondja, hogy kivételesen az 1942. évre szóló, illetve meghosszabbított tej- és tejszín szállítási szerződés felbontására, módosítására, illetve helyette új szerződés kötésére a felek felek közösen a Tejtermelők Országos Szövetségének véleménye alapján a közellátási miniszter engedélyt. Nem tesz különbséget, hogy a felek közt az 1941. évben volt-e már szerződés vagy sem. Az erre irányuló, kelősen indokolt kérvényeket a Tejtermelők Országos Szövetségéhez (Budapest, IX., Köztelek-utca 8.) folyó hó 15-ig kell benyújtani. A kérvénynek el kell mutatni a felbontási vagy módosítási kívánt eredeti írásbafoglalt szerződést, továbbá a tejiparos, eladó és vevő íparengedélyének hiteles másolatát. Ha a kérelem a szerződési feltételek megváltoztatására vagy új szerződés kötésére irányul, az új szerződés tervezetét is be kell mutatni.

A 3. § kimondja, hogy az íparengedéllyel rendelkező tejiparos a Tejtermelő között az 1942. évre érvényes tej- vagy tejszín szállítási szerződés másolatát a vevő akkor köteles a Tejtermelők Országos Szövetségének 1942. évi január 31-ig bemutatni, ha nem kéri a szerződés módosításának vagy felbontásának engedélyezését. A Tejtermelők Országos Szövetsége köteles a szerződés másolatát a közellátási miniszterhez felterjesztetni.

A 4. § értelmében a közellátási miniszter a földművelésügyi miniszterrel egyetértően kiterjesztheti a rendelet rendelkezéseit más termékekre is és elrendelheti az 1942. évi október hó 1-én után érvényes tej- és tejtermékszálítási szerződések kötelező bemutatását is.

A legmagasabb kamatlábra vonatkozó rendelkezések hatályának kiterjesztése a visszafoglalt délvideki területre.

A folyó hó 1-én kiadott 6870. M. E. számú kormányrendelet kimondja, hogy a visszafoglalt délvideki területen a folyó évi szeptember 30-ik napjáig terjedő időre járó kamatok mértéke és kiszámításának módja tekintetében azok a jogszabályok mértékadóak, amelyek ott 1941. évi április 15. napjáig érvényben voltak. A folyó hó 1-től kezdve járó kamatok mértéke és kiszámítása tekintetében pedig a visszafoglalt délvideki területen is megfelelően alkalmazni kell az egyes hitelügyi kérdéseknek szabályozásáról s. ól. 1931. évi 5610. M. E. számú rendelet rendelkezéseit az 1932. évi 180. M. E. számú rendeletben megállapított módosítással. Ehhez képest a bírói úton érvényesíthető legmagasabb kamat mértéke tekintetében folyó hó 1-től kezdődő hatállyal a visszafoglalt délvideki területen is az Országos Hitelügyi Tanács határozatai mérvadóak, ezidőszent az 1940. évi október 31-én a 7700. M. E. számú kormányrendelettel közzétett határozat.

Az adós azt az összeget, amelyet a jelen rendelet hatálybalépése előtt fizetett ki kamat fejében, nem követelheti vissza azon a címen, hogy a kifizetett kamat az Országos Hitelügyi Tanács által legutóbb meghatározott mértékét meghaladja. Ugyanez áll arra a kamatra is, amelyet az adós folyószámláján a hitelező javára írtak, amennyiben az adós a jövőjárat folyó évi szeptember 30-ig bezárólag helyesnek ismerte el.

Amennyiben a visszafoglalt délvideki területen az ott folyó évi április 15-én hatályban volt jogszabályok valamely magánjogi tartozás kamatait az Országos Hitelügyi Tanács által megszabott mértéknel alacsonyabban állapították meg, az ilyen tartozás után további rendelkezésig ezentúl is legfeljebb ezt az alacsonyabb mértékű kamatot kell fizetni, s ennél magasabb mértékű kamatot bírói úton érvényesíteni nem lehet.

A hadfelszerelési adó életbeléptetése.

A 2400. számú pénzügyminiszteri rendelet a hadfelszerelési adóról szóló folyó évi 5290. M. E. számú Kormányrendelettel bevezetett új adónak végrehajtási utasítását tartalmazza. A rendelet szerint az állami egyenesadók és azok pótlékai és járulékaiban 10%-os hadfelszerelési adót kell fizetni, mégpedig a föld-, ház-, kereseti-, társulati és tantjemeadó, a társulati vagyonadó s valamennyinek állami járulékaiban a folyó 1941. év elejétől kezdődőleg megjelendő kivétel alapján, az illetményből, tantjemből, jutalékokból és versenydíjakból pedig folyó hó 1. napjától kezdve. Hadfelszerelési adó fizetésére köteles minden természetes és jogi személy, ha a földadóról, a házadóról, a kereseti adóról, a társulati és tantjemeadó, a társulati vagyonadóról vagy a jövedelem- és vagyonadóról szóló törvényes rendelkezések alapján ezeknek az adóknak alanya. A hadfelszerelési adó alapját a felsorolt adók képezik, vagyis a földadó, a házadó, az általános kereseti adó, az alkalmazottak kereseti adója, a társulati és tantjemeadó, a társulati vagyonadó, a jövedelem- és vagyonadó és a külön jövedelemadó, továbbá az alkalmazottak és a tantjemelevés költségszámlájára, a rendkívüli pótlékok, a kincstári pótlék és a beruházási pótlék, végül pedig a nyitányos melegápolási és gyermekgondozási pótládó, a rokkantsági adó és a nép- és családvédelmi pótládó. Az adóalapra biztosított állandó adómentesség a hadfelszerelési adóra is kiterjed, ellenben az ideiglenes adómentesség — a földadóra engedélyezett ideiglenes adómentesség kivételével — a hadfelszerelési adó alól nem mentesít. Az adó kulcsa a kivétel alapján szolgáló adók összegének 10%-a. A hadfelszerelési adót az alapadók előírásának a helyén a községi előjáróság, vagy a városi adóhivatal évenként veti ki, mégpedig kikerekített összeggel olyképpen, hogy a felfililernél kisebb töredékeket el kell hagyni, s felfililert vagy ennél nagyobb töredéket pedig egész fillérre kell kikerekíteni. Az adózó a terhére kivett hadfelszerelési adóról az adótvölből szerz tudomást, tehát arról fizetési meghagyást nem kell kiállítani, csupán a külön jövedelemadóra vonatkozó fizetési meghagyásban feltüntetni és adózával közölni.

A motakó legmagasabb gyári és fogyasztói ára.

A 120.009. számú Árkormánybiztosi rendelet kimondja, hogy folyó hó 1-től kezdve a 730.750. fajsúlyú nehéz benzinként kevert motakónak az 1939. évi 8300. M. E. számú kormányrendeletben rögzített eladási ára legfeljebb az előbbi felárval növelhető:

1. Budapesten hordóban, tankban vagy vasúti tartánykocsiban:	
100 kg-kint	38.— P
100 literenkint	28-70 ..
2. Vidéken hordóban, tankban vagy vasúti tartánykocsiban:	
100 kg-kint	38-10 P
100 literenkint	28-80 ..
3. Külön át kimérve:	
Budapesten literenkint	—30 P
Vidéken literenkint	—29 ..

A rögzített ár és a felár külön tételben állítandók számlákba. Az engedmény, jutalék és a motakókutak területén tartó díja szempontjából az 1939. évi augusztus hó 26. napjával rögzített árak irányadóak.

A fenti felárknak a rögzített eladási ához való hozzáadása folytán az 1941. évi október hó 1-éig érvényben volt motakofeladási árak 100 kilónként 7-30 P-vel, a katonák által mért motakó ára pedig úgy Budapesten, mint vidéken literenkint 6 fillérre emelkedik. Ennek az az oka, hogy az 1941. évi október hó 1-éig érvényben volt árakban az engedélyezett felár egyrésze már bennefoglaltatik.

A kútnál kimért motakó legmagasabb ára október hó 1-étől Budapesten 74 fillér, vidéken pedig 77 fillér literenkint.

A cirokszakáll forgalmának szabályozása.

A 6000. M. E. sz. kormányrendelet a cirokszakáll (cirokszalma) vásárlását vásárlási engedéllyel, szállítást pedig szállítási igazolvánnyal köti. A rendelet értelmében termelői

Bérhizlálást marhára sertésre legkedvezőbben köthet Central Beszerző Szövetkezetnél
Budapest, IV. ker., Dalmady Győző-utca 9. sz. Telefon: 380-185, 189-692

Kellauer Gábor okl. gazda
V., Visegrádi-u. 48. Tel.: 298-131. Sürgőnycim: Kellabor, Budapest.
Tenyész- és vágóállatnyereskedő Budapesten. • Foglalkozik mindennemű tenyész- és vágóállat vételével, eladásával és bizományi értékesítésével.
Mielőtt jószágát értékesítené, kérjen ajánlatot. Jármos és beállítani való ökrököt előnyös feltételek mellett szállít. Gyors és szak-szerű lebonyolítás.
Süldőket legmagasabb áron vásárol.

Cirowszakált (cirowszakált) csak a Tiszántúli Ciorktermelő és Értékesítő Szövetkezet (Mezőkovácsháza) vásárolhat, amely köteles a termelők részéről felkínálni minden cirowszakált az árellenőrzés országos kormánybiztosa által megállapított áron és feltételek mellett megvásárolni. A gyári és háziipari feldolgozás céljára a cirowszakált vásárlásához vásárlási engedélyt kell, amelyet a Kereskedelmi Hivatal ad ki s ugyanez állítja ki a cirowszakált vasúton vagy hajón való szállításához szükséges szállítási igazolványt, ha a küldemény súlya 5 q-t meghalad.

Változások a társadalombiztosítási kötelezettségben.

Az 5960. M. E. sz. rendelet, amelyről lapunkban már megemlékeztünk, a biztosítási kötelezettséget kiterjesztette a törvényesen bevett és elismert vallásfelekezettek bármely fokozatú önkormányzati testületénél, tehát az egyház-, illetőleg hitközségeknél alkalmazottakra is. Ezek tehát 1941 augusztus 20. óta vagy az OTI-nál vagy a MABI-nál biztosítottak. A MABI-hoz tartoznak azok a Budapesten, Budapest környékén, Csepelen, Kispesten, Pestszenterzsébeten, Rákospalotán és Újpesten foglalkoztatottak, akik magánalkalmazottaknak (általában évi vagy havi fizetésűek) minősülnek. További változás, hogy a magánszemély által alkalmazott titkárok, tanárok, tanítók, oktatók, nevelők, felügyelők és más hasonló szolgálatot teljesítő alkalmazottak, akik eddig mint háztartási alkalmazottak szerepeltek, ha legalább négy középiskolát vagy ezzel egyenlő értékű más iskolát végeztek, a MABI köteleibe kerültek.

A rendelet újabb kedvezményt biztosít a katonai szolgálatra bevonultaknak. Eddig csak három hónapig maradt fenn a biztosítási viszony, ezentúl az olyan biztosítottak, akik bevonulás előtt egy éven át hat hónapig volt alkalmazva, a biztosítási viszony hat hónapig marad fenn.

Ugyiszintén az iskolai végzettséggel rendelkező zenészek, ha zenei szakképzettségüket zeneiskolai bizonyítvánnyal igazolják, vagy ha az Országos Magyar Zenésövetség tagjai, a MABI-nál biztosítottak.

Az 5960. M. E. sz. rendelet az öregségi, rokkantsági stb. biztosítás több szolgáltatását felemelte. E szolgáltatások fedezetét az átlagos napibér 0-43%-ának megfelelő járulékpótlékok állapították meg. Az új járuléktáblázatot az intézet járulékosztályán (E. épület, I. em. 16. sz.) darabonként 40 fillért lehet beszerezni.

A munkaadó változó keresetű alkalmazottait átlagos keresetüknek megfelelően megállapodással jelentheti be. E célra szolgáló megállapodási űrlapokat ugyanott díjmentesen lehet beszerezni.

Az öregségi, stb. járadékosok betegség esetére biztosítva voltak, de családtagjuk nem voltak igény jogosultak. A rendelet most az igény jogosultságot nekik is úgy adta meg, hogy orvosi és gyógyszerellátásban részesülnek. A családtagi minőséget megfelelő okmányok bemutatásával (házassági levél, születési bizonyítvány) az intézet jogosított csoportjánál kell igazolni. A rokkantjáradékosok eddig abban a betegségben, amely a rokkantságot okozta, a betegségi biztosítás szolgáltatását nem kapták. Ezentúl a rokkantságot előidéző betegségből is részesülhetnek orvosi és gyógyszerellátásban.

A közellátást veszélyeztető eseményeket vétségnek vagy büntettségnek minősítik.

A mai háborús időkben a kormány egyik legfontosabb feladatának tartja a közellátás biztosítását. A nemrég megjelent 1941. évi X. t.-c. a közellátás érdekeit veszélyeztető bizonyos eseményeket már nem kihágásnak tekinti, mint régebben, hanem vétségnek vagy büntettségnek és ennek megfelelően szabja meg a büntetést. Ez az oka annak, hogy sok n, akiket felelősségre vonnak, megképtelen veszik tudomásul a rájuk váró büntetés nagyságát.

Az országban van annyi élelmiszer és egyéb közellátási anyagkészlet, hogy azokból a szükséglet kellő beosztás mellett ellátható. Komoly fennakadást csak rossz számlák okozhat s ezért érthető, hogy a törvény büntető rendelkezései szigorúak. Három évig terjedhet a börtön, hivatalvesztés, politikai jogok felfüggesztése és vagyoni elégtétel kiszabása is szerepel a büntetések között.

A törvény szerint vétséget követ el az a termelő, aki a termelés keretében rendelkezésre álló termelési eszközöket nem a törvény vagy rendelet által elrendelt termények előállítására fordítja. Vétkes az a termelő is, aki terményeit nem előírt terjedelemben vagy eljárással termeli. Ha valaki készletet a forgalombahozatalától visszatartja, vagy azt szabályellenesen más célra hozza forgalomba, a törvény értelmében vétséget követ el. Büntetendő az is, aki a rendelkezésre álló készletet nem a rendes gazdálkodás szabályainak megfelelő módon használja fel vagy nem gondoskodik készleteinek használaton állapotban való tartásáról.

Szigorúan büntetik azt is, aki az elrendelt készletbejelentéseket elmulasztja vagy hiányos adatokat jelent be, aki zár alá vett készleteket elidegenít, felhasznál vagy megsemmisít. Aki hasonló esemény miatt már büntetve volt, három évig terjedhet a börtönnel sújtható. A bíróság mellékbüntetésként minden esetben politikai jogvesztést és hivatalvesztést is megállapít.

A vagyonváltásáig októberi ára.

A pénzügyminiszter 174.188. számú rendeletével az 1921. évi XLV. t.-c. értelmében a mezőgazdasági ingatlanok vagyonváltása fejében fizetendő búza árat a földművelésügyi miniszterrel egyetértéssel folyó évi október hónapra szóló érvényes métermázsánként 30— aranypengőben állapította meg.

A háborús magyar államadóssági címletek letétbe helyezése a visszafoglalt délvideki területeken.

Szeptember 30-án jelent meg a hivatalos lapban a 6770. M. E. számú kormányrendelet, amely elrendeli, hogy a folyó évi április 5. napján az egykori jugoszláv királyság, a rendelet hatálybalépésekor pedig a Magyar Szent Korona területén lakó, vagy székhellyel bíró személyek és cégek, továbbá külföldi cégeknek a visszafoglalt délvideki területeken lévő telepei kötelesek a rendelet mellékletében felsorolt háborús magyar állam adóssági címleteket (hadikölcsönkötvényeket) folyó hó 31. napjáig bezárólag a rendelethez csatolt jegyzékben foglalt valamely pénzügyintézetnél letétbe helyezni, a rendeletben előírt bejelentési jegyzék kíséretében és kitöltésével. Az olyan hadikölcsönkötvények helyett, amelyeket valamely jugoszláv hatóságnál szolgáltattak be vagy helyeztek letétbe, a beszállítást vagy letétbehelyezést igazoló okiratokat kell most letétbe helyezni. A letétbehelyezés kötelezettsége kiterjed a magyar megjelöléssel ellátott nosztrifikált, úgyisintén a jugoszláv, csehszlovák vagy román hatóságok által bármilyen hivatalos megjelöléssel ellátott, végül pedig azokra a hadikölcsönkötvényekre is, amelyek még egyáltalában nem láttaknak el semmiféle hatósági megjelöléssel. A hadikölcsönkötvényeket a hozzájuk tartozó szelvényutalványokkal együtt kell letétbe helyezni.

Egyidejűleg jelent meg a hivatalos lapban a 6770. M. E. számú kormányrendelet végrehajtási utasítása, amelyel a pénzügyminiszter adott ki 2300. szám alatt, s amely részletesen szabályozza a bejelentési jegyzék egyes kérdőpontjainak, valamint az összesítő jegyzéknek miként való kitöltését.

Rendszabályok a benzinfogyasztás korlátozására.

A motorkóval és keűbolhájjal való fokozottabb takarékoskodás parancsoló szükségessége folytán a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 142.300. számú rendeletével elrendelte, hogy az október havára már kiadott motorkójegyek ellenében csak a rájuk feltüntetett mennyiség fele szolgáltatható ki. E rendelkezéssel kapcsolatban a miniszter egyelőre még, mellőzve az egyes külföldi államokban már bevezetett egyéb kényszerintézkedéseket (például az éjszakai és a hétvégi közlekedés teljes betiltása, a tehergépkocsik közlekedés meneteivelhez való költése stb.), figyelemzteti a magyar gépjárműtulajdonosokat, hogy megkísérveljék számot az adott helyzettel és az alábbi irányelveket alkalmazni:

- 1. A használatban meghagyott gépjárműveket csak szigorúan hivatasútnak ellátására, illetve gazdasági tevékenységükkel kapcsolatos utakra használják fel.
2. Kerüljék különösen a nagyobb városokban a szórakozóhelyek előtt, valamint különösen szűk utcákban a gépjárművek csoportos és hosszantartó parkírozását.
3. Szigorúan tartózkodjanak attól, hogy hétközi, vagy hétvégi kirándulásokra használják fel gépkocsijaikat, illetve azok üzemanyagait.
4. Az üzemanyagokkal való takarékoskodás érdekében a nagyobb fogyasztással és egyben a gumibroncsokkápalással járó sebes hajtást, valamint hirtelen fékezést mellőzzék.
5. A gumibroncsok élettartamának meghosszabbítása érdekében a légnyomás a szokásos előírásával szemben mintegy 15—30%-kal emelendő és az abroncsok gondozására nagyobb gond fordítandó.
6. A közhasználatú berautók használata is a közérdekből indokolt gazdasági célú helyváltoztatásokra korlátozandó.
E figyelemztetésben foglaltak teljesítését a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter ellenőriztetni fogja és azok be nem tartása esetén úgy egyesek ellen, mint — ha kell — általánosságban is megfelelő intézkedéseket fog elrendelni.

Egyes iparekek legmagasabb árának hatályon kívül helyezése.

Az árellenőrzés országos kormánybiztosa hatályon kívül helyezte a különféle papiros és papírelmezajták eladási árához felszámítható felár megállapítására vonatkozó, továbbá a Pétisó, mézsnitrogén és mézsalótlrom legmagasabb fogyasztói árát, valamint a folyékony szénsav legmagasabb gyári árát szabályozó, végül a műjég gyári, viszonteladói és fogyasztói árát megállapító rendeleteit.

Teljes díj távbeszélő állomások átalakítása ikerállomássá.

A 249.747. számú kereskedelem- és közlekedésügyi miniszteri rendelet szabályozza, hogy a különvonalú kedvezményes díj állomásokon kívül a teljes díj állomásokot is miként lehet hivatalból ikerállomássá alakítani. Az átalakítás esetenben díjmentes és az akkretítés napjától kezdve a megfelelő díj-szabási rendelkezések lépnek érvénybe.

Tenyészvad-juttatás.

A földművelésügyi miniszter szeptember 27-én kiadott 234.320. számú rendeletével tenyészvad kiosztását határozta el, az elmúlt két kemény és hosszantartó tében elpusztult vadállomány további pótlása, illetve a vadászterületek újból való benépesítése céljából. Ezért utasította a vadászati tudósítókat és a vármegyei vadászati felügyelőket, hogy legkésőbb folyó évi november 30-ig terjesszék fel hozzá a belyegmentesen kiállítandó tenyészvad-igényléseket. Az igényelhető elővad fajtaját, ivararányát, valamint árát a rendelet a következőképpen állapítja meg: nyúl (1 : 1 ivararányban) páronként 30— pengő, fácánkakas darabonként 9-50, fácántörz (1 kakas és 3 tyúk) 41— pengő. Igénylési űrlapot a földművelésügyi miniszterium vadászati osztályában kaphatók. A tenyészvad szétosztását a földművelésügyi miniszter megbízásából a Magyar Vadtenyésztők Kiviteléi és Kereskedelmi R.-T., rövidítve MAVAG (Budapest, V., Honvéd-utca 16.)

végzi, amelyhez az igényelt és engedélyezett tenyészvad árat nyomban a kapott értesítés után, de legkésőbb folyó év december 31-ig kell befizetni. A vasúti szállítási költség és a csomagolás ára az igénylőt terhelik.

A vadászterület-tulajdonosok vagy bérlők az igénylési űrlapot az illetékes vadászati felügyelőhöz, illetve tudósítóhoz legkésőbb november 20-ig nyújtják be.

Engedélyt kell kérni a must besűrítésére.

A 6860. M. E. számú kormányrendelet értelmében az 1941. évi termésű mustból besűrített mustot csak a földművelésügyi miniszter engedélyével szabad előállítani. Engedélyt az illetékes szőlészeti és borászati kerületi felügyelő útján kell kérni. A termelők saját termésű mustjukat saját üzemeikben, saját termésű mustjuk és borok feljavítására engedély nélkül is besűrülhetik.

Erdőkárok bejelentése.

A földművelésügyi miniszterium felhívja az erdőbirtokosok figyelmét kötelezettségükre, hogy a nagyobb károkat kötelesek az erdőfelügyelőségnek azonnal bejelenteni.

Bőreszimat nem hozhat forgalomba a cipőkereskedő.

A kereskedelmi miniszter rendelete értelmében „a cipőkereskedő a cipővel kereskedés gyakorlására jogosító iparigazolványa alapján mindennemű cipő, továbbá hócsizma, gumicsizma, papucs és saru árusításával foglalkozhat, azonban bőreszimat forgalomba hozni nem lehet.”

Az idén a szarvasbögés ideje alatt nem kell szüneteltetni a fakitermelést.

Folyó hó 2-án, tehát kissé előré, jelent meg a hivatalos lapban a 7680. M. E. számú kormányrendelet, amely kimondja, hogy a folyó évre hatálytalan minden olyan szerződési kikötés, amely szerint szarvasbögés ideje alatt szüneteltetni kell a vadászterületen a fa kitermelést és fuvarozását. A vadászati jog gyakorlója emiatt nem követeltet a kárterítést.

Az erdélyi löheremag fehér- és zöldbárával való ellátása.

A földművelésügyi miniszter 188.663. számú rendeletével kimondta, hogy a kolozsvári m. kir. Vetőmagvizsgáló Intézet fehérszínű bárával ölmazárolja azokat az erdélyi származású löheremagkészleteket, amelyeket arankamertesnek és az ölmazárolás egyéb követelményeinek is megfelelőnek talált, zöldszínű bárával pedig azokat az erdélyi származású löheremagkészleteket ölmazárolja, amelyeket a származás igazolásán kívül más szakvizsgálatnak nem vetett alá.

Hajózási szakbizottság alakítása.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 138.430. számú rendeletével hajózási szakbizottságot alakított a hajózással, valamint a kereskedelmi kikötőikkel kapcsolatos kérdésekben való szakvélemény nyújtására és kezdeményező javaslatok megtételére. A bizottság 3 tagból áll, akiket a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter visszavonásig terjedő időre nevez ki.

A gyanta forgalmának szabályozása.

A 60.500. számú iparügyi miniszteri rendelet szabályozza mind a belföldön gyűjtött, mind a külföldről behozott nyers fenyőgyanta (fenyőszurok), valamint a felig vagy teljesen feldolgozott valódi fenyőgyanta (kolofonium) forgalmát. Belföldi gyantát csak a Magyar Gyanta- és Vegyitermékek R.-T., illetve ennek bizományosai vásárolhatnak, úgyisintén külföldi gyantát is. Minden külföldről behozott, valamint a belföldön termelt gyantát az egyedüriségi joggal felruházott részvénytársaságnak kell vételre felajánlani, amely a gyantáért az országos árkormánybiztos által megállapított árat fizeti. Az átvételre a felajánlásra kötelezettnek kell a gyantát megőriznie és a romlástól megóvnia. A részvénytársaság az általa megvett és összegyűjtött nyersgyantát a vegyészeti ipari bizottság utasítása szerint dolgozza fel és osztja szét önköltségi áron az egyes iparosok és kereskedők között.

Az árak szabályozása a visszafoglalt délvideki területen.

A hivatalos lap folyó hó 2-án közölte az árellenőrzés országos kormánybiztosának négy rendeletét a visszafoglalt délvideki területek ármegállapításáról.

Az egyik rendelet a visszafoglalt délvideki területen felszámítható legmagasabb búza-rosszörlemény, malmai melléktermék-, péksütemény-, kenyér- és szárított létszárak megállapításáról szól. Az egységes búzakenyér, rozskenyér és rozsos búzakenyér legmagasabb fogyasztói ára 46 fillér kilogrammonként, legmagasabb viszonteladói ára pedig a vevő üzletbe szállítva 43 fillér kilogrammonként. A vizeszemély legmagasabb fogyasztói ára darabonként 6 fillér, legmagasabb viszonteladói ára pedig a vevő üzletbe szállítva, darabonként 5 fillér.

Az árellenőrzés országos kormánybiztosának másik rendelete megállapítja az Olaszországból behozott úgynevezett japán és Karolina-rizs legmagasabb malmai, nagykereskedői és fogyasztói árát.

A harmadik rendelet a visszafoglalt délvideki területek árszabályozási kérdéseinek rendezéséről és egyes árszabályozó rendelkezések kiterjesztéséről szól.

Egy negyedik, 116 szakaszban álló rendelet egyes mezőgazdasági termények és termékek 1941/42. gazdasági évre érvényes legmagasabb árát állapítja meg a visszafoglalt délvideki területeken.

Adjunk őszi gabonáink alá 40%-os KÁLISÓT!

Minden mennyiségben kapható. Kérjük a rendelést mielőbb beküldeni, mert a szállítás esetleg hosszabb időt vesz igénybe.

Részletes felvilágosítással szolgál, ismertetőt kld:

KÁLISÓ BEHOZATALI R.-T. Budapest, V., Mária Valéria-utca 12. Telefonszám : 380-534 Komárom, Király püspök-utca 29. Telefonszám : 253

Kedvezményes gyepvetőmag.

A földművelésügyi minisztérium a rétek és legelők gyepvetését 33 százalékos kedvezményű gyepvetőmag kiosztásával kívánja előmozdítani.

Legelőgazdasági és pásztorképző tanfolyamok.

A Zöldmező Szövetség ez év végén és a jövő év elején nyolcnapos zöldmezőgazdasági és négynapos pásztorképző tanfolyamot rendez.

Kedvezményes ásványolaj a vízszabályozó és ármentesítő társulatoknak.

A pénzügyminiszter 1941. évi 166.954. szám alatt kiadott körrendeletével a kedvezményes adó- és kincstári részesedésű társulatok részére...

Ideiglenes gondnokokat rendelnek ki a képviselő nélkül maradt délvédelmi üzemek élére.

A hivatalos lapban szeptember 27-én 6940. M. E. szám alatt megjelent kormányrendelet gondoskodik a visszafoglalt délvédelmi területek...

Bejelentési határidő meghosszabbítása.

A kormány már régebben rendeletet adott ki, amelyben előírta a visszafoglalt délvédelmi területeken egyes követeléseknek...

A magánalkalmazottak illetményének leszállítása.

Folyó hó 1-én közölte a hivatalos lap a 7020. M. E. számú kormányrendeletet, amely kiegészíti a magánalkalmazottak szolgálati jogviszonyának megszűnése esetére...

A külföldi hitelezőkkel szemben fennálló rövid vagy közép- tározásokra és azok biztosítására vonatkozó jogszabályok hatályának kiterjesztése a Magyar Szent Koronához visszacsatolt, illetőleg a visszafoglalt területekre.

Tudvalevően 1931 végétől kezdve az ország külföldi tartozásai után az adóskok az eredeti kölcsönszerződésekben megállapított kölcsönszolgálat helyett...

ményesítésével tenni azt, hogy a külföldi hitelezők a fizetésképtelen belföldi adóssokkal szemben hírség előtt is érvényesíthessék az e megállapodások alapján szerzett jogukat.

A gyűléstiltalom enyhítése.

Mint hogy a gazdasági munkák jórésze már befejeződött, folyó hó 1-től kezdve — politikai jellegű gyűlések, összejövetelek és felvonulások kivételével — a kormány egyéb gyűléseket, összejöveteleket és ünnepélyeket...

Személyes bejelentési kötelezettség a visszafoglalt Délvédelmen.

A 381.401. számú belügyminiszteri rendelet a személyes bejelentési kötelezettség teljesítésére, valamint a személyes honvédelmi kötelezettséggel kapcsolatos nyilvántartásra vonatkozó szabályok tárgyában...

Külföldre nem lehet fizetett válasszal táviratozni.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter rendelete értelmében külföldre szóló táviratok előrefizetett válasszal (R. P.) folyó hó 1-től kezdve további intézkedésig nem küldhető.

A lovak, öszvérek, fogatos járóművek összeírása és hatósági vizsgálatának előkészítése.

A honvédelmi miniszter szeptember 28-án kiadott 65.525 számú rendeletével utasította a községi előjáróságokat és a városok polgármestereit, hogy folyó évi október folyamán írják össze a lovakat, öszvéreket és fogatos járóműveket...

Megállapították a tojás új árát.

Az ellenőrzés országos kormánybiztos szeptember 28-án 130.800. szám alatt rendeletet adott ki a tojás legmagasabb nagykereskedői és fogyasztói árának megállapításáról.

Hűtőházi vagy friss tojás egész ládatételben 2 P 96 f kilogrammonként, ládából kiolvasva 3 P 4 fillér. Meszes tojás egész ládatételben 2 P 78 f, ládából kiolvasva 2 P 85 f.

A jelen rendelet elején nem említett helységek területén a tojás fogyasztói ára nem lehet magasabb a budapesti nagybani árnál.

Újabb rendelet a nem lakott helyiségekről.

A belügyminiszter 770. szám alatt újabb rendeletet adott ki a nem lakott helyiségeknek egyes városokban a vízigénybevételéről.

A belügyminiszter egyidejűleg 790. szám alatt rendeletet adott ki a közszolgálati alkalmazottak lakásszükségletének biztosítására...

hadüzemek alkalmazottjai lakásszükségletének biztosítása céljából lakások igénybevételének az alábbi városokban és községekben van helye: Kolozsvár, Komárom, Marosvásárhely, Nagyvárad, Szabadka és Zombor thj. városokban, Beregszász, Beszterce, Csíkszereda, Dév, Gyergyószentmiklós, Sepsiszentgyörgy, Szamosújvár, Szilágyosmonlyó és Zilah megyei városokban és Nagyszőlős nagyközségben.

Rendelet döntőbizottsági eljárásról.

Az igazságügyminiszternek folyó hó 1-én kiadott 63.900. számú rendelete tartalmazza a magánalkalmazottak szolgálati jogviszonyának megszűnése esetére járó illetmények leszállítása tárgyában a Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága által hozott határozatok ellen beadott panaszok felülbizottsági eljárási szabályait.

Az erdélyi löheremag forgalmának szabályozása.

A folyó hó 3-án kiadott és hatályba lépett 7040. M. E. számú kormányrendelet kimondja, hogy a löheremag termesztés tekintetében zárt területé nyilvánított Beszterce-Naszód, Szolnok-Doboka, Szilágy, Kézdivásáros, Hármasok, Marostóré, Csík és Látvarhely vármegyékben termelt löheremagot, mint erdélyi löheremagot e zárt területről kivinni csak úgy szabad, ha az árt tartalmazó felbonlatlan burkolatot, zsákokat, Kolozsvár M. Kir. Vétőmagvizsgáló Intézet előzetesen igazoló jeggyel (bárcával) látta el és fémzárral lezárta.

Magyar-olasz áruforgalmi megállapodás.

A magyar-olasz áruforgalmi megfigyelésre szervezett kormánybizottságok az utóbbi napokban Budapesten ülésüket olyan célból, hogy a két ország között az 1941—42. gazdasági év folyamán lebonyolítandó áruforgalom keretét megállapítsák.

Vasnapok a székesfehérvárosban.

Folyó évi szeptember 29-én kezdődtek meg Budapestben a vasnapok, amelyek alkalmával a fémgyűjtők 600 gyűjtő, több száz teherkocsi és sok ezer segédítő igénybevételével járja be Budapest valamennyi házát, amelyeknek kapujában kifüggesztett hirdetőnyelven közli, melyik napon jelennek meg a lakóknál a gyűjtők, akik árlapot és tizedes mérleget tartoznak magukkal vinni és a felajánlott vasanyagért a megszabott árat fizetik.

Leszállították a svájci frank, a svéd korona és a lira felárát.

A Magyar Nemzeti Bank ez év szeptember 27-től kezdve a zurichi és a stockholmi kifizetés, valamint a svájci frank és svéd koronabankjegyek és érmék vételi felárát 20-25 százalékban, eladási felárát 23-25 százalékban, a milánói kifizetés, valamint a lira bankjegyek és érmék vételi felárát 21 százalékban, eladási felárát pedig 22-5 százalékban állapítja meg.

A vasúti menet- és fuvarozási díjak, továbbá a helyi áru- díj- szabási különdíjak felemelése.

A MÁV igazgatósága a Vasúti és Közlekedési Közlöny szeptember 25. számában közzétett 97.342. és 97.737. számú hirdetményeivel a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter felhatalmazása alapján az 1938. évi október 1-től érvényes magyar vasúti személy- és poggyászdíjszabásban foglalt kutyá-, útipoggyász- és expresszúra fuvarozási díjakat, valamint a személydíjszabás II. részébe foglalt valamennyi menetdíjat és a díjszabásban kívüli menetdíjakat folyó évi október 1-től kezdve 2-5%-kal felemelte, továbbá ugyancsak 2-5%-kal emelte folyó hó 1-től kezdődően az államvasúti teherszállítások különdíjait. Ez a tarifacímlet minden árucsoportra egyaránt vonatkozik s így a díjemelés elől a kedvezményezett áruajtak sem vételek ki. A Vasúti és Közlekedési Közlöny szeptember 25. és 28-1 78. és 79. száma közli az új díjszabási táblázatokat.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN
V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM
TELEFON: 111-310, 112-914
Sürgőny cím: MEGALER, BUDAPEST
Foglalkozási: Mindennemű tenyész- és haszonállat vételével és eladásával, beállítási anyag szállításával és beszerzésével, hízalási hitelek nyújtásával.
Gazdatársadalmi intézmény. Mindennemű állatkiáltott legelőnyűben lebonyolított. Meghívásra a szakértőnket a helyszínre küldjük.
ALLATSZÁLLITMÁNYOK CIMZENDŐK: BUDAPESTRÉ: szarvasmarha, borjú- és juboknál; Budapest - Ferencváros - Marhavásártér; Sertéscknél; Budapest - Ferencváros - Sertésvásártér

Az OMGE igazgatóválasztmányának, ugyis mint a GEOSz végrehajtó-bizottságának Széchenyi István gróf születésének 150. évfordulója alkalmából rendezett ünnepi gyűlése.

(1941 szeptember 25.)

Jelen voltak **Somssich László** gróf elnök elnöke alatt v. **Purgly Emil** alelnök, a földművelésügyi miniszterium képviselőjében **Röck Béla** dr. min. oszt.-főnök, a pénzügyminiszterium képviselőjében **Hámos Dezső** miniszteri osztályfőnök, a kereskedelemi miniszterium képviselőjében **Jordán Dezső** miniszteri tanácsos, a közellátási miniszterium képviselőjében **Hubay Sándor** dr. miniszteri tanácsos, továbbá **Baross Endre** dr., **Bartha Antal** dr., v. **Baskay Gyula** dr., **Besenbeck Alfonz**, **Csöndes László** dr., **Darók József** dr., **Debreczeni Sándor** dr., **Domotör László** dr., **Dörgy Frigyes**, **Dörgy Hugó**, **Engel István**, **Erdőhegyi Lajos** dr., **Esterházy László** herceg, **Esztényi Jenő**, **Faber György**, ináresi **Farkas Ferenc**, **Felzárnyai Jenő**, **Fialth Tibor** báró, lovag **Floch-Boyersberg Alfréd** dr., **Gaythoffec István**, **Geist Gáspár** dr., **Geist Gyula**, **Glaser Lajos**, **Gráf Károly**, **Haffner Ferenc**, **Hagyó-Karócs Gyula**, **Halács Agoston** dr., **Hámos László**, **Hardy-Dreher Béla**, **Hegedűs Balázs**, **Hercóth Ernő** dr., **Jankovich-Bécsán József** gróf, **Jékely Ferenc** dr., **Jeszzenszky Pál**, **Karacsanyi Sándor**, **Kégl János** dr., **Kovács Endre**, **Kriegs-Au Ottó**, **Koós Mihály**, **Koröcs-Sebestyén Endre** dr., **Maros Imre**, **Marshall Ferenc** dr., **Moray Mihály**, **Nagy Pál**, **Nedeczky-Griechsch Viktor**, **Orbán M. Károly**, **Orbán János** dr., **Papp-Szűcs Tamás** dr., **Pálkai Béla** dr., v. **Paraszkevit Károly**, **Puly Iván**, szentmártoni **Béla** Lajos, **Reichenbach Béla** dr., **Serényi Iván** dr., **Sigray István**, **Simon Géza**, **Somssich Gyula** gróf, **Somssich Miklós**, **Sztrógyi János** dr., **Schandl Károly** dr., **Schramm Ede**, **Széchenyi Domokos** gróf, **Szelecsky Iván**, **Szemző Béla**, **Szentjóbí-Staub Elemér**, v. **Szűcs-Gáspár**, **Taranyi Ferenc** dr., **Teleki Béla** gróf, **Tóth Arisztid**, **Tóth Jenő** dr., **Fajdosits György**, makfalvi **Fass András** dr., **Vétesy Ferenc** dr., **Vuchelich György**, v. **Walla Ferenc**, **Weber Arnulf**, **Weiser István**, **Wünschér Frigyes** dr., **Zajlay Artur** és **Zsivócsics Béla**.

Az OMGE tisztikara részéről: **Mutschbacher Emil** dr. ügyvezető igazgató, **Fabricsius Endre** h. igazgató, **Konkoly Thege Sándor** dr., **Röck Károly** dr. és **Bédy Gyula** főtitkárok, **Gábor Jenő** dr. ügyész, **Heródek Sándor** dr., **Dörschug Tibor**, **Toldy Miklós**, **Witthen Béla** és **Horn Artur** dr. titkárok, **Szentgály-Faur Géza** dr. és **Vermez András** s. titkárok, **Mike János** főpénztáros és **Láng József** főkönyvelő.

Távolmaradásuk kimentését kéri: felső-őrői **Nagy Pál**, **Fodor Jenő** és **Mazányi G. Adolf** alelnökök, továbbá **Baranyovits Rezső**, **Bartal Iván**, **Battha Pál**, vitéz **Daranyi Béla** dr., **Demel Aladár**, **Dessewly Aurél** gróf, **Dessewly István** gróf, **Elek Ferenc**, **Elek István** dr., **Erdődy Rudolf** gróf, farkasfalvi **Farkass Géza**, **Grábner Emil**, **Hankó Ernő**, **Hisnyai Heinczelmann Béla** dr., **Hunyady Imre** gróf, **Hunyady Ferenc** gróf, **Hogós József** gróf, **Hogós Miksa** gróf, **Jaross Vilmos**, es. **Károly** István, **Kemenyessy Ernő**, **Kornfeld Mária** báró, **Kövér János**, **Kluen Hederváry Károly** gróf, **Marhorics Kálmán**, **Mesterházy Ernő** dr., **Mihályffy Ernő** dr., **Montenapóvá Nándor** herceg, **Nagy Kálmán**, **Osztróbczky Miklós**, **Pallavicini Alfonz** ögróf, **Pósch Dezső** dr., **Bágha Károly**, **Schell Péter** báró, **Szomjas Lajos**, **Telbisz Imre**, **Telegdy László**, **Teleki Béla** gróf (Zsibó), **Tolnay Knéfély Odón**, **Fay László** báró és **Witthen Lajos** dr.

Somssich László gróf elnök megnyitja az ülést, üdvözlő a megjelent igazgatóválasztmányi és végrehajtóbizottsági tagokat, továbbá személy szerint üdvözlő a mai ünnepi gyűlés alkalmával a földművelésügyi miniszter képviselőjében megjelent **Röck Béla** dr. és a pénzügyminiszter képviselőjében megjelent **Hámos Dezső** dr. miniszteri osztályfőnököket, továbbá a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter képviselőjében megjelent **Jordán Dezső** dr. és a közellátási miniszter képviselőjében megjelent **Hubay Sándor** dr. miniszteri tanácsosokat.

Somssich László gróf elnök ezután Széchenyi István gróf születésének 150. évfordulója alkalmából megszervezéséről beszédben méltatta az egyesület nagy alapítójának emlékét.

Az emlékbeszéd tartama alatt Széchenyi István gróf képe előtt lobogott a *Kormányzó Úr által meggyújtott és a kegyeleti staféta által az egyesület székházába hozott emléktűz, amely csak a beszéd elhangzása után aludt el.* (Az emlékbeszédet teljes terjedelmében lapunk előző számainak vezető helyén közöltük.)

Miután a gyűlés közönsége ünnepi hangulatban hallgatta végig **Somssich László** gróf elnök emlékbeszédét, elnök bemutatja a múlt végrehajtóbizottsági gyűlés jegyzőkönyvét, amelyet — miután az a „Köztelek” lapban teljes terjedelemben megjelent — felolvasottnak jelent ki és hitelesíti. A mai gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére **Schandl Károly** dr. és **Taranyi Ferenc** igazgatóválasztmányi tagokat kéri fel. Majd a napirendre térve, felkéri ügyvezetőigazgatót a tárgysorozat ismertetésére.

Szövetségi ügyek.

Üdvözlések, részvétnyilvánítások, köszönőlevelek.

Mutschbacher Emil dr. ügyvezető igazgató bejelenti, hogy a nyári szünet előtti legutóbbi igazgatóválasztmányi gyűlés óta üdvözölte az elnökség, illetve az egyesület igazgatóságát vitéz **Györfly Benegyel** Sándor m. kir. titkos tanácsos, vezérezredesi, m. kir. közellátási miniszterre történt kinevezése alkalmából és büszszo levéllel fordult **Laky Dezső** dr.-hoz, a távozó közellátási miniszterhez, aki meleghangú levélben fejezte ki köszönetét az egyesületnek a hivatali működése alatt kifejtett támogatásért. Ugyancsak üdvözölte az elnökség vitéz **Lossonezy István** főispánt, a Közellátási Hivatal államtitkárrá történt kinevezése alkalmából. Üdvözlő iratot intézett az elnökség vitéz nagybányai **Horthy István**hoz, a MAV elnökéhez állami

vözlötték **Melzer Béla** dr. főbíróköt, a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara tiszteletbeli elnökét, **Szeles László**t, a Falu-Gazdaszövetség ügyvezetőigazgatóját, **Hankó Ernő** jószágkormányzót, **Paluzsa László** dr.-t, a Magyar Tőzsgazdaságok r.-t. vezérigazgatóját, **Sahajda Tibor** m. kir. gazdasági tanárt, a mezőgazdasági szakoktatás ügybuzgó fejlesztőjét, m. kir. gazdasági főtanácsosi címmel történt kinevezésük alkalmából. Üdvözölte az egyesület vezetője **Judik József** dr.-t, a Magyar Nemzeti Bank igazgatóját, a Magyar Racionális Bizottság elnökévé történt megválasztása, **Merenchich Ottó**t a Szállodások Nemzetközi Egyesületének elnökét, m. kir. kormányfőtanácsossá történt kinevezése alkalmából. Üdvözölte **Hámory Dezső** m. kir. állategészségügyi tanácsost, a mezőgazdasági kiállítások állategészségügyi ügyeinek buzgó intézőjét állategészségügyi főfelügyelővé történt kinevezése és **Sperlagh Elemér** m. kir. gazdasági felügyelőt, a Felsővidéki Mezőgazdasági Kamara főtitkárává történt megválasztása alkalmából.

Ezután ösztönös részvét hangján emlékezett meg az ügyvezető igazgató előterjesztésére a végrehajtóbizottság **Festetics György** herceg kir. kamarás, m. kir. titkos tanácsos, az OMGE örökalapító és igazgatóválasztmányi tagjának elhunytáról, akinek özvegyéhez az elnökség részvétiratot intézett. Elhunytak még alsótakácsi **Farkas Géza**, a végrehajtóbizottság tagja, **Mosót Ernő** m. kir. gazdasági tanácsos, a Vas megyei Gazdasági Egyesület ny. igazgatója és vitéz **Tóthfalu Aladár** dr. m. kir. körjegyző, főbíróköt, az egyesület tagjai, akiknek hátramaradottjaihoz részvétárványokat intéztek. Ugyancsak részvétárvánnyal fordult az egyesület vezetőségére **Gallner Elemér** m. kir. gazdasági főfelügyelőhöz, akinek fia az orosz hadterén lösi halált halt. Ügyvezető-igazgató tudomásulvételre bemutatja végül az egyesülethez beérkezett köszönőleveleket.

A földművelésügyi miniszterhez a mezőgazdasági fejlesztéséről szóló törvényjavaslat tervezet tárgyában benyújtott emlékirat.

Somssich László gróf elnök bejelenti, hogy a nyári szünet alatt a földművelésügyi miniszter szigorúan bizalmas leírat kíséretében véleményezés céljából megküldte az egyesületnek a mezőgazdasági fejlesztéséről szóló törvényjavaslatának tervezetét. Tekintettel arra, hogy a véleményadásra megszabott határidő rövidsége miatt nem állott módjában az egyesület illetékes szakosztályait és az igazgatóválasztmányt a javaslat megvitatása céljából összehívni, az egyesület törvényelőkészítő és agrárpolitikai bizottságát hívta egybe. Ez a bizottság bizalmas jellegű tanácskozásainak lezárása után az ott kialakult véleményt, mint az egyesület előzetes állásfoglalását terjesztette a földművelésügyi miniszter elé. Miután e kérdések szigorúan bizalmas tárgyalása miatt a földművelésügyi miniszter úr még mostanáig sem adott feleletet, arra kéri az igazgatóválasztmányt, hogy érje be egyelőre a fentiek tudomásulvételével és adjon felhatalmazást a törvényelőkészítő és agrárpolitikai bizottságnak a törvényjavaslat netáni újabb bizalmas tervezetének további tárgyalására. Ha majd ezután a javaslat végleges tervezete nyilvánosan lesz tárgyalható, akkor természetesen módja lesz az igazgatóválasztmányának, illetve végrehajtóbizottságnak arra, hogy azzal részletesen foglalkozzék.

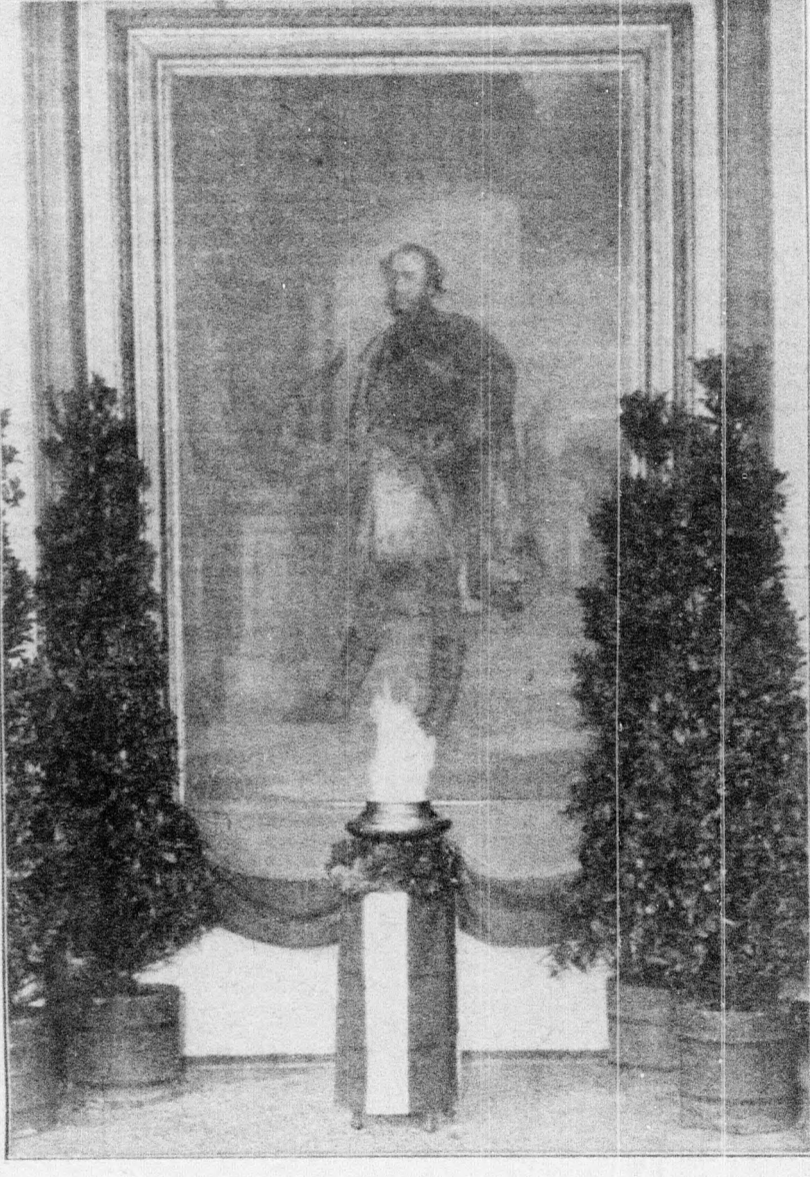
A végrehajtóbizottság a bejelentést jóváhagyólag veszi tudomásul.

Szövetségi tagsági ügyek.

Fabricsius Endre h. igazgató bejelenti, hogy a félévesadnál hosszabb idő óta fennálló Esztergom megyei Gazdasági Egyesület, mintegy 12 évvel ezelőtt feloszlott, mert a trianoni békeparancs folytán a megye területének csaknem egészében idegen uralom alá került. Örömmel jelent most be, hogy a trianoni békeparancs részbeni jóvátétele folytán Esztergom-vármegye újból régi területét nyerte vissza, így az ottani gazdasági egyesület újból megalakult és ezt az egyesületet a GEOSz-hoz intézet átiratában be is jelentette. Kérte továbbá az egyesület, hogy a GEOSz tagjai sorába felvéssék és a végrehajtóbizottságba rendes tagokul **Schalkházi Ferenc**et, **Csaban Jenőt**, **Hegedűs Balázst**, pótlagokul pedig **Kabis Istvánt**, **Mészáros Sándort** és **Hrossó Mihályt** jelölje. Javasolja, hogy az Esztergom megyei Gazdasági Egyesület a GEOSz tagjai sorába felvéssék és az általa jelölt fentnevezett személyek a végrehajtóbizottság tagjai sorába iktatassanak.

A végrehajtóbizottság a javaslatot egyhangulag elfogadta és a felsoroltakat tagjai sorába iktatja. Az OMGE 1000 pengős tanulmányi ösztöndíjának odaítélése az 1941/42. tanévre.

Mutschbacher Emil dr. ügyvezető-igazgató bejelenti, hogy a legutóbbi igazgatóválasztmányi gyűlés alkalmából.

214. sz. kép. A Köztelek székháza nagytermében Széchenyi István gróf képe előtt lobogó emléktűz.

kári címmel történt kinevezése alkalmából. Ugyancsak üdvözölte **Faltinger Sándor** dr.-t államtitkári címmel történt kinevezése és a Futura kormánybiztosává történt kinevezése alkalmából. Üdvözölte **Szilassy Béla** dr. volt államtitkárt, az igazgatóválasztmány tagját és **Bonczos Miklós** dr. belügyi államtitkárt a Magyar Erdemrend Középkeresztjébe az esilaggal történt kinevezésük, **Röck Béla** dr.-t miniszteri osztályfőnökké történt kinevezése, **Cziferer Andor** dr., **Palaky Károly** és **Fabinyi István** dr. miniszteri tanácsosokat a miniszteri osztályfőnöki címmel és jelleggel történt kinevezésük, **Bukna Kálmán**, **Devich László** dr. vitéz **Guthfaluhy Dorner Zoltán** és **Antalfy Sándor** címzetes miniszteri tanácsosokat miniszteri tanácsosokká történt kinevezésük és **Nyíry Károly** dr.-t a miniszteri tanácsosi jelleggel történt kinevezésük alkalmából. Üdvözölt iratot küldtek **Perneczky Béla** dr., **Palaky Ernő** dr. és **Szilassy Zoltán** dr. címzetes miniszteri osztálytanácsosoknak, miniszteri osztálytanácsosokká történt kinevezésük és **Vasary László** dr. a miniszteri osztálytanácsosi jelleggel történt kinevezése alkalmából. Üdvözölt irattal fordult az elnökség **Haggenmacher Henrik**hez, akit a GEOSz elnökévé választottak és **Zimmermann Agoston** dr. egyetemi ny. r. tanárhoz, a Természettudományi Társulat elnökéhez a Magyar Erdemrend Középkeresztjével történt kinevezése alkalmából. Üd-

zárának szükségessége, s hogy „magának a népek felhasználásával lehet csak virágzó gazdasági életet teremteni”. Harmadik érve pedig az, hogy „az OMGE Széchenyi István emléktábláját félreírva, nem egészen jelentéktelen szerepet vállalt magára” abban, hogy „az állattenyésztő magyarság gabonatermesztő földművelővé alakult át” s ezzel „földművelésünk a spekuláció jároszalagjára került”, mégpedig a „kiegyensúlyozott termeléshez szükséges alapfeltételek, elsősorban a megfelelő számú állatállomány és az ebből folyó termelőerő hiányában”.

Annak az egyesületnek, amely a belterjes irányú mezőgazdasági fejlődést irányműveiben és beszédeiben ismételten hirdető Széchenyi István tanításait követte s amely a gazdasági tudás fejlesztése és terjesztése érdekében évszázados munkát fejtett ki, amely a mezőgazdasági termelés valamennyi ágát egyaránt igyekezett fejleszteni és jövendőmezőbbé tenni s köztük nem kis mértékben járult hozzá állattenyésztésünk fejlesztéséhez az általa rendezett 50 tenyésztőállatvásárral, majd országos mezőgazdasági kiállítással: ennek az egyesületnek bizonyára nincs szüksége arra, hogy az efféle állításokkal és egyoldalú beállításokkal szemben védekezzen, hanem nyugodtan várhatja be az egyetemes magyar gazdatiszadalmunk, mint egyetlen illetékes bírának tárgyalagos ítéletét. Hiszünk és bízunk benne, hogy ez az ítélet az OMGE-nak fog igazat adni s nem az alapítatlan, méltatlan és a Széchenyi ünnepehez semmi képpen sem alkalmazkodó hangú, szűk látókörű támadásnak. (Általános élelnek helyesítés.) Eppen ezért az OMGE továbbra is nagy alapítójának szellemében kíván dolgozni, mert mezőgazdaságunk csak a minőségi termeléssel, valamennyi termelési és tenyésztési ágazat egyensúlyának biztosításával és a belterjes irányú fejlődés révén boldogulhat. Ez volt Széchenyi elképzelése, ez az OMGE hagyományos célkitűzése s ennek a jegyében kezdjük meg az új gazdasági és egyesületi évben munkásságunkat a magyar földért s annak népéért! (Általános éljenzés, helyesítés és hosszantartó taps.)

Elnök felkéri ezután a végrehajtóbizottsági tagokat, hogy az ügyvezető igazgató beszámolójához hozzászóljanak, de tekintettel az idő előrehaladott voltára, kéri, hogy hozzászólásaikat 10 percre korlátozni sziveskedjenek.

Kégl János dr. Elismeréssel szól az ügyvezető-igazgató beszámolójáról, amely minden vonatkozásban feltárta a mezőgazdaság időszerű kérdéseit. Ezek sorában különösen két megállapítását tartja különösen fontosnak. Nevezetesen azt, hogy a termelői háztartások részére megállapított előmunkaszámlák csak szükséges fedezik a szükségleteket, másodszorban pedig az ragadja meg a figyelmét, hogy az absztraktságot csak nehezen lesz az ideai termelésben biztosítható. Ez utóbbi igen helytálló megállapításához nézete szerint súlyos következmények fűződnek. Ha ugyanis nem lesz elegendő absztrakt, így az állatállomány kétségkívül visszafelődik, az így bekövetkező trágyahiány pedig a földek termőerejének sajnalatos visszaesésében fog jelentkezni. Nézete szerint éppen ezért az ipari hízalást csak olyan mértékben szabad engedélyezni, amily mértékben absztraktságot a mezőgazdasági üzemek szükségletén felül mutatkozik. A hízalási tevékenység visszaesésének az oka egyébként a régebbi hibás ármegállapításra vezethető vissza. Már a múlt évben rámutatott felszólalása során arra, hogy az elhibázott gazdaságpolitikai intézkedések a mezőgazdaság terén messzire kihatón éreztek hatáskukat, így a múlt évi igeiárlás miatt elmulasztott talajmunkák az ideiglenes terméseredményekben tükröződnek vissza. Sajnos, újból sokat hallani az igei fogatok honvédelmi igénybevételéről. Arra az esetre, ha ez bekövetkezik, feltétlenül vissza kellene állítani a világháború alatti igénybevételi rendszert, vagyis az igeifogatok beszerzési szerinti átvételét és a vételár azonnali kifizetését. Csak így van módja ugyanis a gazdának arra, hogy az igénybevett fogatát helyett másikat szerezhesen. Kéri az elnökséget, hogy ebben az irányban idejében tegyen előterjesztést.

Papp Szász Tamás dr. gyakorlati példákkal esettől azt — az ügyvezető-igazgató által is említett — visszas helyzetet, hogy egyes magvak ármegállapítása kimaradt az árendezésből. Így állt elő az a visszas helyzet, hogy az időn, amikor a termelési költségek az előző évhez viszonyítva közel 50%-kal emelkedtek, akkor ugyanezen idő alatt a termelői árak 50%-kal csökkentek. Arra kéri az elnökséget, hasson oda, hogy sürgős intézkedéssel egészítsék ki a magvak termelői árát, mert ellenkező esetben a magtermelő gazdák felhagynak a tevékenységükkel és ennek — külföldi vetőmagbeszerzési lehetőség hiányában — súlyos következményei lehetnek. A szólv ezután a gazdák terményátadásával kapcsolatos sérelmeket ismerteti. Előfordult ugyanis, hogy egy gazda a Hombár bizományosának rendelkezése értelmében már részben vagyonba rakta búzafeleslegét, amidőn a község előjárósága a helybéli szükséglet kielégítésének elsőbbségére hivatkozva megakadályozta a szállítást. Ez a vita a Hombár és a község előjárósága között hosszabb ideig húzódtott és így a bizonytalanságban semmikép sem tudta a gazda, hogy melyik rendelkezésnek tegyen eleget. Kéri az elnökséget, hogy hasonló esetek előfordulásának megakadályozására tegyen lépéseket a közellátási miniszternél.

Karácsonyi Sándor mindenben esatlakozik az ügyvezető-igazgató fejtegetéseivel, amelyből örömmel tapasztalta, hogy az egyesület a nyári munkaszünet alatt sem volt tétlen és éberen vizsgálta a gazdasági kérdéseket. A búza árának megállapításával kapcsolatban kifogásolja, hogy a terményátvételi rendeletekben magukat ki nem ismerő kisebb gazdák nem kapják meg a nekik járó minőségi felárakat. Az árviszonylatok tekintetében agyalyosnak látja a jövőt, mert épp a minap jelent meg egy rendelet, amely szerint az iparosoknak módjában lesz többletköltségeiket a termelvények árába beleszámítani, holt a mezőgazdaság részére a hatóságilag megállapított árak egy egész évre lerögzítettek. Az ipari érdekeltségek saját körükben gondoskodnak arról, hogy

árrömléssel egymásnak kárt ne okozzanak, ezzel szemben a gazdákat semmi sem védi tájékoztatlan társai alkálalásától. A gabonellátás tekintetében az a helyzet, hogy nemesek a vetőmag, de a gazda és munkásainak élelmiszeri szükséglete sincs biztosítva. Javasolja, hogy a közellátási kérdéseinek intézésébe vonják be a törvényhatósági gazdasági egyesületeket. Ezek ugyanis a helyi viszonyok ismeretében a legjobban tudják, hogy mely gazdánál vannak ténylegesen számításba vehető feleslegek és melyek szorulnak viszont árvizkár és egyéb csapások folytán hatósági támogatásra. A szólv visszaidézi ezután az igazgatóválasztmány emlékeztetőbe Hódmezővásárhely környékét ért súlyos árvizkárok szomorú következményeit, majd befejezésül a maga részéről is teljes tárgyilagossággal kénytelen megállapítani, hogy a Zöldmező Szövetség nem fejt ki legújabb időben azt a közérdekű munkát, amit a gazdák ettől a szervtől reméltek. Így például magasabb áron adja tagjai részére a lucernaagot, mint ahogyan azt az elnöksége alatt álló gazdasági egyesület meg tudta szerezni.

Szemző Béla felszólalásában kifogásolja, hogy a hatósági ármegállapítások során a süldőárakat is maximálták és pedig mereven a süldők hízalására való alkalmasságuk és kihasználhatóságuk figyelembevételével. Helyesebb lett volna a süldők árának alakulását szabadon hagyni, mert hiszen a hízósértésárak hatósági megállapítása önműködően kialakította volna a megfelelő süldőárakat. E kérdéssel kapcsolatban áll a kukorica ármegállapításának kérdése. Helytelenül, ha a csöveskukorica árát is maximálnák; ezzel szemben javasolja, hogy a csöveskukorica vásárlási igazolvány ellenében csak az őstermelők vásárolhassanak. A gazdák részéről ilymódon megnyilvánuló kereslet önmagától kialakítaná a megfelelő csöveskukoricaárát. A szólv ezután a várható takarmányhiányra való tekintettel azt ajánlja gazdatiszadalmunk figyelmébe, hogy a kukoricaszárakat tépessék fel és silózzák, a burgonyaszárakat pedig szedessék össze és szárítsák meg az alomszalma pótlására. Szóváteszi ezután a szárazsággal kapcsolatban fellépő egérkárokat és megfelelő védekezőszerek használatára hívja fel a figyelmet. Szerelmezi végül, hogy az adókvittel kapcsolatban az adóhivatal azzal az indoklással állapította meg az átlagosnál magasabb jövedelmi adóalapját, hogy gazdasága az átlagosnál belterjesebb, holott véleménye szerint a belterjesség egymagában véve nem egyértelmű a nagyobb jövedelemmel. Kéri végül, hogy a gazdák egymásközötti terményvásárlását engedélyezzék.

Vitéz Walla Ferenc az előtte szólók fejtegetéseibe kapcsolódva, elkerülhetetlennek tartja, hogy a tökéletes belterjes gazdaságok a külterjes üzemeknél nagyobb adót fizessenek. Ha pedig belterjességük ellenére kevés volt a jövedelmük, illetve veszteségük volt, igyekezzenek azt számszerűleg bebiztosítani. Nézete szerint a gazdák egymástól való terményvásárlása a fennálló rendelkezések ellenére is simán lebonyolítható, ha idejében teszik meg a megfelelő előterjesztést a közellátási hatóságoknál. Figyelemmel hallgatta az ügyvezető-igazgatónak a mezőgazdasági munkásság ruházati szükségletének biztosítására irányuló előterjesztését. A maga részéről még a nyár előtt rámutatott illetékes tényezőktől arra, hogy a nyári munkaidényre fatalpú szandálakkal léssék el a falusi lakosságok, hogy ezáltal bortalpú eszakiakat és bakancsukat az őszi és téli rossz időre tartogathassák. Sajnos, előterjesztése nem részeseült kellő figyelembe. A szólv ezután a vetőmagvadászok a gazdákra nézve sérelmes ármegállapítását teszi szóvá. A Vetőmagkivitel Rt. mellett működő gazdabizottság megfelelően állapította meg a bihorhero árát, a többi magvak ára azonban, így különösen a fehér és vörös heréi tarthatatlannul alacsony. Nem hibáztatható, hogy egyes magvak külföldön elérhető igen magas árát leföldözik és ezzel a többi alacsonyabb árszintű magvak árát egészítik ki, de helytelenül, hogy ez a gazdabizottság tudtán kívül történik. Kéri az elnökséget, hasson oda, hogy a vetőmagvadászok árát tekintésben ez a tájékoztatlanúság megszűnjön, s ezért a vetőmagármegállapítások módjának a gazdák széles körében való közhírré tételét javasolja.

Simon Géza az OMGE és a törvényhatósági gazdasági egyesületek együttműködésének fontosságát hangsúlyozta. Értékesen szolgált az az együttműködést Fabricius Endre h. igazgatónak legutóbb a Sopronvármegyei Gazdasági Egyesület közgyűlésén tartott előadása, aki igen hasznos javaslatot vetett fel a kisgazdák által termelt cukorrépa átvételére. Az OMGE tisztviselőinek a vármegyei gazdasági egyesületek gyűlésén való részvételre a legjobbj módja az együttműködés további kifejlesztésének és emellett a gazdák szemében is emeli a vidéki egyesületek tekintélyét. Maga is megdöbbentően olvasta az ügyvezető-igazgató által idézett támadó cikket, amely azzal vádolja meg az OMGE-t, hogy eltávolodott alapítójától, Széchenyi István gróf által kijelölt célkitűzésektől. A legerélyesebben visszautasítja ezt a minden alap nélküli vádaskodást. A gazdáközönység különben is helytelenül, hogy a „Zöldmező” című lap titkai ízü cikkeit is közöl, amelyeknek irányja nem fedi a gazdáközönység túlnyomórésztének felfogását. Olyan lapunk, amely köztudomás szerint is nagymértékű állami támogatásban tartja fenn magát, nem szabadna a pártpolitika irányában elkalandoznia.

Nagy Pál teljesen egyetértve az ügyvezető-igazgató fejtegetéseivel a végrehajtóbizottság türelmét kéri ahhoz, hogy az általa képviselt Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesületben tömörült gazdák különleges sérelmeit adhassa elő. Ilyen sérelmen, hogy a közellátási hatóságok nem gondoskodtak a jövő évi vetőmag- és a télen és tavasszal születendő állatok takarmány szükségletének biztosításáról, továbbá, hogy a hízósértésárak körzetekinti megállapítása sérelmes a csongrádvármegyei gazdákra. Ha lehetséges volt a búza árát az egész országban minden termelőre nézve egységesen megállapítani, úgy a hízósértés árát is egységesen lehetett volna megszabni. A szólv ezután az árvizkárt szenvedett gazdák kenyérmag beszerzésének gondjait vázolja, majd a

falusi lakosság ruházati szükségleteinek idejében való biztosítására hívja fel a figyelmet.

Somssék László gróf elnök köszönetet mond a felszólalóknak értékes hozzászólásaikért. Karácsonyi Sándor felszólalására válaszul, tájékoztatásul közli, hogy az ideai búzatermesztés átvételének kezdetén valóban voltak panaszok a minőségi felárak tekintetében, azonban az újabb rendelkezések értelmében a Hombár bizományosai egyszerű és könnyű szerral végrehajtható vizsgálat alapján állapíthatják meg a búza minőségi értékét. Ha tehát valamelyik bizományos ennek ellenére sem fizeti ki a minőségi felárát, úgy azt, mint rosszízűvet átvétőt, a visszaéléstől fel kell jelenteni. A süldőárak kérdésében az egyesület álláspontja teljesen megegyezett a felszólalóval, sajnos azonban a kormány nem tette maradvá ez az álláspontot és így a süldők árát is maximálták. A kukoricaár kérdésében nehéz egy nevezőre hozni a gazdákat, mert ebben a kérdésben eltérő a kukoricaadó és a kukoricaát vevő nagyobb állattartással rendelkező gazdák felfogása. Semmikép sem szabad azonban túlni, hogy a csöveskukorica a spekuláció kezébe kerüljön és bízik az új közellátási miniszter erejében, hogy erős kézzel fogja letörni a némi fellépő kukoricaárzsorát. Köszönettel fogadja vitéz Walla Ferenc tájékoztatását a különféle vetőmagvadászok árának rendezetlenségéről és az elnökség el fog járni olyirányban, hogy az ármegállapítások módja a gazdabizottság előtt ismertté váljék. Hasonlóképpen meg fogják ismételni a közellátási miniszternél azt a már több ízben kifejtett gondakívánságot, hogy a gazdák egymás közötti terményvásárlását bizonyos keretek között engedélyezze és a jövő évi állatszaporulat részére is biztosítsa az absztraktságot. Kijelenti továbbá az elnök, hogy az egyesület felterjesztésben fogja kérni a földművelésügyi minisztert, hogy a mezőgazdasági munkásság téli ruházati és lábbeli szükségletének biztosítására érdekében az érdekeltektől karöltve sürgősen intézkedjék. Bejelentí végül, hogy a végrehajtóbizottság tudomásul veszi az ügyvezető-igazgatónak a mezőgazdasági helyzetről, valamint a törvényhozási és kormányzati intézkedésekről, valamint a miniszteri leiratokról és a társasági elterjesztett jelentését.

Gazdasági egyesületek tagdíjának a közégi költségvetésben való meghagyása.

Fabricius Endre h. igazgató bejelentí, hogy az OMGE, mint a GEOSz központja, két évvel ezelőtt kérte a belügyminisztert, hogy a közégi költségvetésekből a gazdasági egyesületek tagdíja címén beállított tételt ne engedje törölni, amint ez számos ízben megtörtént. Ez a kérelem nem járt eredménnyel, hivatkozással arra, hogy a közégi költségvetésben a jótékony és kulturális célra beállított kerethez illeszthető csak be a gazdasági egyesületi tagdíj, ez a keret pedig oly esetek, hogy sokszor ezért marad ki a gazdasági egyesületi tagdíj. Múlt évben azzal a módosítással ismételtek meg a kérelmet, hogy a gazdasági egyesületi tagdíjak ne a kulturális és jótékony célú költségekre szabott keretben illesztesse a közszégek költségvetésébe, hanem külön tételként. Bár a földművelésügyi miniszter e kérelmet a legmeglebbebben partolta, ez a módosított kérelem sem talált meghallgatásra és így az a sajnálattal kell tudomásul venni.

A végrehajtóbizottság a bejelentést sajnálattal veszi tudomásul.

A Gazdasági egyesületek munkásságának az állami akcióknál való fokozottabb igénybevétele.

Fabricius Endre h. igazgató bejelentí, hogy az egyesület ez év tavaszán felterjesztésben kérte a földművelésügyi minisztert, hogy különösen a növénytermesztés körébe vázó állami akciók lebonyolításánál a vármegyei gazdasági egyesületek munkásságát is vegye igénybe, bejelentí, hogy a földművelésügyi miniszter leiratban értesítette az egyesületet, hogy a már folyamatban lévő s a jövőben megindítandó akcióknál az OMGE javaslatában foglaltakat figyelembe fogja venni s amennyiben az érdekeltektől vármegyei gazdasági egyesület személyzeti létszámánál fogva a kérdéses akció sikeres lebonyolítására alkalmasnak látszik, és a megbízatás más szerveknek adott hasonló megbízásokkal összehajtható, a lebonyolításba való bevonás iránt intézkedni fog. Javasolja, hogy ez a leirat köszönettel vétessék tudomásul. Egerszermind bejelentí, hogy az OMGE a földművelésügyi miniszterhez intézett részletes indoklással ellátott felterjesztésben kérte, hogy miként a világháború előtt is, az állami költségvetésben intézményesen biztosítsák a gazdasági egyesületek adminisztratív kiadásainak részbeni fedezésére a szükséges összeget.

Simon Géza az előterjesztéshez szólv, sajnálattal kénytelen megállapítani, hogy a földművelésügyi minisztérium nincs ügylátszik túlságosan áthatva a vármegyei, illetve törvényhatósági gazdasági egyesületek jelentőségétől. Bizonyítja ezt az a körülmény, hogy az új állattenyésztési törvény végrehajtási rendelete teljesen mellőzi a végrehajtó szervek sorában a gazdasági egyesületeket. Tájékoztatója szerint nincs már lehetőség e mellőzés rendeleti orvoslására és így a gazdasági egyesületek csak úgy biztosíthatják befolyásukat a rendelet végrehajtásánál, ha az illetékes törvényhatóság az ő jelöltjeiket választja meg a vármegyei állattenyésztési bizottságba.

Vitéz Poroszhelyi Károly az előtte szóló felvilágosításai alapján javasolja, hogy a GEOSz központja valamennyi egyesület figyelmét hívja fel arra, hogy az állattenyésztési törvény végrehajtási rendelete értelmében lehetőleg saját jelöltjeiket választassák meg az illetékes törvényhatóságokkal a vármegyei állattenyésztési bizottságokba.

A végrehajtóbizottság magáévá teszi vitéz Poroszhelyi Károly javaslatát és annak figyelembevételével elfogadottnak jelenti ki az előadó előterjesztését.

Jelentés az arany- és ezüstkalászos gazdák országos szövetségének megalakításáról.

Fabricius Endre h. igazgató bejelentí, hogy az arany- és ezüstkalászos gazdák országos szövetségének megalakítása tárgyában az utóbbi időben mozgalom indult

még. Ezen mozgalomnak helyes vágyába való terelése érdekében megfontolt és szükséges intézkedés és az OMGE értesülése szerint az Országos Mezőgazdasági Kamara nyírt megbízást az arany- és ezüstkalászos gazdák országos szövetségének megalakítására. Kéri a bejelentésének tudomásul vételét.

Hafner Ferenc az előterjesztéshez szólva megjegyzi, hogy a maga részéről a Fejérvármegyei Gazdasági Egyesület keretében igen sokat foglalkozott az arany- és ezüstkalászos gazdák valóban értékes elemének a gazdaságszociális munkába való bevonásával, és ezért sokkal helyesebbnek tartotta volna, ha ezek az ezüst- és aranykalászos gazdák országos szervezkedés helyett inkább saját vármegyéjük keretében igyekeztek volna kisgazdatársaiuk javára példaadó tevékenységet kifejteni. Régen bebizonyosodott ugyanis, hogy minden olyan szervezet, amely túlmegy az ősi vármegyei kereteken, gyökertelen és életképtelen marad. Miután pedig ugyanezt a tevékenységet vármegyei keretben a gazdasági egyesületeknél, országos vonatkozásban pedig a GEOSZ keretében kifejtethetnek, nem tartja célravezetőnek és helyesnek egy újabb országos szervezet létrehozását.

Simon Géza tájékoztatásul közli, hogy a Sopronmegyei Gazdasági Egyesület keretében igen szép eredménnyel már régóta működik az aranykalászos gazdák szakosztálya. Maga sem látja tehát célját az arany- és ezüstkalászos gazdák országos szervezkedésének, de miután ez már megtörtént, kénytelen tudomásul venni az előadó bejelentését.

Bescenbeck Alfonz teljes mértékben belátja, hogy az arany- és ezüstkalászos gazdákra nagy szerep vár a gazdákörökön és a gazdasági egyesületeken belül a népies gazdálkodás fejlesztése tekintetében, helyteleníti azonban, hogy a különböző állami kedvezmények juttatásánál csak ezeket részesítik előnyben és sokszor mellőzik azokat a gazdákat, akik mint gazdaköri vezetők ez irányú tevékenységük és fáradozásaik jutalmául talán még jobban megérdemelnék, hogy ezekben az állami kedvezményekben részesüljenek.

Tóth Arisztid a Csanádmegyei Gazdasági Egyesület képviselőjének javasolja, hogy a GEOSZ kötelékében működő valamennyi gazdasági egyesület hívassék fel arra, hogy az arany- és ezüstkalászos gazdák önképzésének és gazdaságszociális mozgalmába való bevonásának érdekében ilyen szakosztályokat létesítsenek.

Somssich László gróf elnök a felszólalásokra válaszolva kijelenti, hogy az elhangzott elgondolások fedik az OMGE-nek ebben a kérdésben elfoglalt álláspontját. A gazdasági jogok mindenestire be kell kapcsolni az egyesületek munkájába, mert azok éppoly kevésbé nélkülözhetik az ifjúság lendületét munkájukat, mint az idősebb gazdák tapasztalatait. Ez volt Széchenyi István tanítása is, s így az OMGE nagy alapítójának hagyományát követi, amiód felszólítja majd a vármegyei és törvényhatósági gazdasági egyesületeket arany- és ezüstkalászos gazda szakosztályok megalakítására.

Földhaszonbérék újabb rendezése.

Fabrics Endre h. igazgató bejelenti, hogy az elmúlt évben az akkori nagymértékű elemi csapásokat szenvedett földhaszonbérlek nehéz helyzetben a földművelésügyi miniszter méltányossági, valamint szociális szempontok által vezérelve, saját kezdeményezésére tárgyalásokat indított a haszonbérlek részére nyújtandó haszonbérlegdíjmentesség biztosítására. Ennek eredményeként jelent meg a 7.270/1940. M. E. számú kormányrendelet, mely kizárólag az 1939/1940. gazdasági évre háromféle haszonbérlegdíjmentességet állapított meg. Miután a folyó évi árvízkarok terjedelme és az okozott károk nagysága nemcsak hogy elérte, hanem meg is haladta a múlt éveket, az OMGE arra kérte a földművelésügyi minisztert, hogy a múlt évi hivatkozott kormányrendelet a folyó évre is kiterjesztessék. Ennek eredményeként jelent meg a Budapesti Közlöny mai számában az idevonatkozó 6.780/1941. M. E. számú rendelet, amely a múlt évvel azonos.

Végrehajtóbizottság a bejelentést jóváhagyólag tudomásul vette.

Nyugdíjas gazdatisztek drágasági pótléka.

Fabrics Endre h. igazgató rámutat arra, hogy a tényleges szolgálatban álló gazdatisztek javadalmazásának drágasági pótlékkal való megjavítása tárgyában a múlt évben kormányrendelet jelent meg. A nyugdíjas gazdatisztek körében mozgalom indult meg, hogy ez a drágasági pótlék a nyugdíjas gazdatisztek javadalmazására is kiterjesztessék. A földművelésügyi miniszterhez benyújtott idevonatkozó kérelem az OMGE-nek véleményezés céljából megküldve, az OMGE felterjesztésben javasolta, hogy amennyiben a nyugdíjas magánalkalmazottak részére a drágasági pótlék kifizetése tekintetében kormányintézkedés történne, úgy ezzel egyidejűleg egészen természetesen a nyugdíjas gazdatisztek javadalmazásának drágasági pótléka tekintetében is hasonló intézkedés létesítésre szükséges. Kéri bejelentésének jóváhagyó tudomásul vételét.

Tóth Arisztid az előterjesztéshez hozzászólva rámutat arra, hogy az OMBI-nál felhalmozódott nagyszámú járuléktartalékok ellenére a biztosítottak egyes kategóriái alig részesülnek megfelelő ellátásban. Azok a 65. életévüket meghaladó gazdatisztek, akik kizárólag OMBI nyugalomban részesülnek, alig vannak 450 pengőig terjedő nyugdíj semmiképp sincs arányban a szolgálatban eltöltött éveikkel. Javasolja ezért, hogy a nyugdíjban részesülő gazdatisztek és az 1936. évi XXXVI. t. c. értelmében nyugdíjárulékban részesülők sorsának javítása érdekében intézzen felterjesztést az OMGE a földművelésügyi miniszterhez.

A végrehajtóbizottság magáévá téve a felszólalásban foglalt kívánást, jóváhagyólag tudomásul veszi az előadó előterjesztését.

Könyvtudomány hátsó esárgótelepes községek népkönyvtárai részére.

Dörschug Tibor titkár bejelenti, hogy az egyesület a hátsó gazdasági körök kezdeményezésére 5 telepes község népkönyvtára részére 5 sorozatban megküldi ugyanazokat a szakkönyveket, mint amelyeket az elmúlt évben az erdélyi gazdakörök rendelkezésére bocsátott. Kéri bejelentésének tudomásul vételét.

A végrehajtóbizottság a bejelentést jóváhagyólag tudomásul veszi.

A dohányterméshoz szükséges világító kökölaj szükségletének biztosítása.

Fabrics Endre h. igazgató bejelenti, hogy az OMGE a m. kir. iparügyi minisztériumban megette a szükséges lépéseket, hogy a folyó évi terméshoz szükséges világító kökölaj szükségletét a lehető legelőnyösebb módon biztosítsa. Az idevonatkozó válaszleirat nem érkezett még meg, de remélhető, hogy a köz- és állampénzügyi érdekből feltétlenül szükséges kökölaj kellő mennyiségben fog rendelkezésre bocsátatni.

A végrehajtóbizottság a bejelentést tudomásul veszi.

Az OMGE belügyei.

A múlt igazgatóválasztmányi gyűlés jegyzőkönyvének bemutatása, hitelesítése és két jegyzőkönyvhitelesítő kijelölése.

Előnk bemutatja a múlt igazgatóválasztmányi gyűlés jegyzőkönyvét, amelyet — mivel az a Köztelek lapban teljes terjedelemben megjelent — az igazgatóválasztmány felváltóknak tekint és hitelesít. A mai közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére **Fialk Tibor** báró és **Kégl János** dr. igazgatóválasztmányi tagokat kéri fel.

Tagsági ügyek.

Mutschenbacher Emil dr. ügyvezető-igazgató javasolja a következő tagoknak az egyesületi tagok sorába való felvételét. Evidéjas tagok: **Adai m. kir. tölgy gazdasági iskola**, vitéz **Benke Gyula** dr., „Cserevka” Cukorgyár Rt., **Danisika József** dr., nagybányai **Erney László** apatini **Fernbach Bálint** dr., **Floch László**, vitéz **Görög Károly** dr., **Gulyás Béla** és társai vajkai gazdasága, **Halbróhr Mór**, dr. **Heineberg Géza** dr., **Szauerborn Adrienne**, **Hollósy Jenő**, **Kállay Béla**, lt. **Kéthely István**, **Kötai István**, **Kudrics Farkas**, **Laxa Ferenc**, Magyar Gabonakereskedelmi Rt., M. kir. Földművelésügyi Minisztérium Erdélyi Kirendeltsége, **Nálosy Kálmán**, **Pálffy Géza** gróf, **Pető Flóris**, **Pretenhoffer Imre**, **Sándor Béla**, **Schaller Mátyás**, Szegedi Kenderfontógyár Rt., **Vágsellyei István**, **Vojnits Béla**, **Vujtovich b. Bertalan**, **Zabó István** és **Zichy Ernő** gróf dr. Az igazgatóválasztmány a felvételre ajánlott tagokat az egyesületi tagok sorába felveszi.

Jelenti továbbá az előadó, hogy meghalt az alapító tagok sorából: **Festetics György** hereceg; az évdiájas tagok sorából: alsótakácsi **Farkas Géza**, **Leandler Antal**, **Telegyess István** dr., vitéz **Tóthfaludy Aladár** dr. és **Simák László**. Az igazgatóválasztmány részvételek jegyzőkönyvébe iktatása mellett törli az elhunytakat.

Tagsági kötelezettségük lejártaival kiléptek az egyesületi tagok sorából: **Benes Miklós** dr., **Berkas Ferenc**, **Braun Albert**, **Faragó Lajos**, **Hajnal Zoltán**, **Imre Sándor**, vitéz **Keserű István**, **Kozma Jenő** dr., **Lederer Miklós**, **Mayer Henrik** és **Társa K. Mátyás** Sámuel urad., **Jószágigazgatósága**, **Mattiasich Sándor**, **Mersey Pál**, **Pap Lajos**, **Petrovay Miklós**, **Réti Zoltán** és **Vida József**. Jelenti továbbá az előadó, hogy a mai taglétszám 140 alapítót, 4035 évdiájas és 3980 a trianoni békeparancs által annakidején elszakított, de időközben visszaesett országok részére és kisszámúban az utódállamok területén még jogfolytonossági alapon nyilvántartott tag, akik tagsági jogainak és kötelezettségeinek felújítása folyamatban van. A mai teljes taglétszám tehát 8135.

Az egyesületi tanács javaslatai.

Ügyvezető-igazgató bejelenti az egyesületi tanács nevében, hogy állandó jellegű képviselői gyanánt, az 1940. évi X. t. c. 1. §-ának értelmében szervezendő földművelésügyi szakbizottságba az egyesület részére biztosított két rendes tagsági helyre vitéz **Purgly Emil** alelnök és vitéz **Baskay Gyula** egyesületi tanácsost, a két póttagsági helyre pedig **Papp Szász Tamás** dr. és **Witthen Lajos** dr. igazgatóválasztmányi tagok jelöltettek. Bejelenti továbbá, hogy a földművelésügyi miniszter értesítette az egyesületet, hogy a pénzügyminiszter **Széchenyi Domonkos** gróf igazgatóválasztmányi tagot és **Fabrics Endre** h. igazgatót az állandó dohánytermelési szaknagyszakértői bizottság tagjává kinevezte. A földművelésügyi miniszter kinevezte továbbá **Fabrics Endre** h. igazgatót 3 év tartamára a Növényegészségügyi Tanács rendes tagjává.

Jelenti továbbá az ügyvezető-igazgató az egyesületi tanács nevében, hogy a közellátási miniszternél tartott gazdasági értekezleten az egyesület képviselőjében **Somssich László** gróf elnök, vitéz **Purgly Emil**, felsőőrri **Nagy Pál** és **Manning G. Adolf** alelnökök, **Hagyó Kovács Gyula**, **Jankovich Béla** József gróf tanácsost, **Mutschenbacher Emil** dr. ügyvezető-igazgató, **Fabrics Endre** h. igazgató, **Konkoly Thege Sándor** dr., **Rege Károly** dr., és **Rédly Gyula** főtitkárok vettek részt. A Széchenyi emlékhely során a magyar királyi kormány által a Vigadóban rendezett emlékülnepe **Somssich László** gróf elnök, **Mutschenbacher Emil** dr. ügyvezető-igazgató, **Rege Károly** dr. és **Rédly Gyula** főtitkárok és **Dörschug Tibor** titkár képviselték az egyesületet. A földművelésügyi minisztériumban az ősi mezőgazdasági munkálatok Bizottsága tárgyában tartott értekezleten, a Szőlő- és Borpropaganda Bizottság ülésén, a Magyar Mezőgazdasági Szervezőbizottság ülésén, a Magyar Mezőgazdasági Szervezőbizottság ülésén, a Magyar Mezőgazdasági Szervezőbizottság ülésén, a Nemzetpolitikai Szolgálat értekezletén, a Biztosítási Napok gyűlésén, az Országos Földhitelezési igazgatósági ülésén, az új német építőművészeti kiállításán, az Országos Széchenyi Szövetség ülésén, a Magyar Statisztikai Társaság és a Magyar Küllügyi Társaság

ülésén **Mutschenbacher Emil** dr. ügyvezető-igazgató, a Mezőgazdasági Múzeumban rendezett Széchenyi emlékülnepe ünnepélyes megnyitóján **Mutschenbacher Emil** dr. ügyvezető-igazgató és **Rege Károly** dr. főtitkár, a közellátási miniszternél az árpa és sertéshizlalás tárgyában tartott értekezleten **Fabrics Endre** h. igazgató és **Herodek Bándor** dr. titkár, az EMGE Sepsiszentgyörgyön rendezett székelyföldi kiállításán, a Pestmegyei Állattenyésztő Egyesület dőmsödi állattenyésztési versenyén **Konkoly Thege Sándor** dr. főtitkár, a Gömör-Kisborsodmegyei Gazdasági Egyesület közgyűlésén, a Magyar Lótenyésztők Országos Szövetségének közgyűlésén és a Sopronmegyei Gazdasági Egyesület kapuvári lökiállításán **Toldy Miklós** titkár, a budapesti Kereskedelmi és Iparkamarának a fővárosi tej- és húselállításának biztosítására tárgyában tartott értekezleten **Szentgyörgyi Faur Géza** dr. s. titkár és a bulgár szövetségi vezetők részére rendezett előadó gyűlésen **Vermes András** s. titkár képviselték az egyesületet.

Az igazgatóválasztmány a bejelentéseket jóváhagyólag tudomásul veszi.

Ügyvezető-igazgató bejelenti ezután az egyesületi tanács nevében, hogy a tisztviselők nyári szabadságolásait a szolgálat érdekében figyelembe tartása mellett osztotta be és hogy a tisztviselők és a segédszemélyzet nyári segély gyanánt egyhavi fizetésük 20-50%-át kapták. Jelenti továbbá, hogy az igazgatóválasztmány legutóbbi határozata értelmében a „Köztelek” lap felelős szerkesztői tisztségét **Dörschug Tibor** szerkesztő-titkárra ruházták át, amit az Országos Magyar Sajtókamara tudomásul is vett és így a lap élére felelős szerkesztő minőségben **Dörschug Tibor** titkár neve került. Bejelenti továbbá, hogy a Magyar Élet Pártjától átirat érkezett az egyesülethez, amelyben a Párt földművelésügyi bizottsága az Erdélyi Párt kiküldöttjeivel együtt tartott ülésének határozatából a mezőgazdasági érdekekben elfoglalt álláspontját közölte. Miután ez az állásfoglalás teljes mértékben egyezett az OMGE és az Országos Mezőgazdasági Kamara már előzetesen összehozott állásfoglalásával, a közlést az elnökség köszönettel vette tudomásul. Jelenti továbbá, hogy a „Patria” Irodalmi és Nyomdai Rt. igazgatóságában **Bohmeyer Imre** egyesületi főtitkár sajnálatos elhalálozásával megüresedett helyre **Fabrics Endre** h. igazgatót jelölték, a Gazdák Biztosító Szervezete felügyelőbizottságába pedig ugyanez a néhai **Bohmeyer Imre** helyére **Dörschug Tibor** szerkesztő-titkár. Bejelenti továbbá az egyesületi tanács nevében, hogy **Bertója Mária** kiadónő kényeszerű lakásváltásának következtében felmerült nagyobb költségeinek fedezésére 1000 pengő másfél év alatt törlesztendő kamatmentes kölcsön folyósítását kérte, amire az igazgatóválasztmány hozzájárulását kéri. Örvendtes tudomásulvétel céljából bejelenti végül, hogy a „Deutsche Landwirtschaftliche Tierzucht” szerkesztősége köszönetét és elismerését nyilvánította azokért az eredményes szolgálatokért, amelyek **Bathó Pál** miniszteri osztálytanácsos és **Horn Artúr** dr. titkár a fenti lap által az országos mezőgazdasági kiállítás alkalmával kiadott és a magyar állattenyésztést tárgyoló külön szám anyagának összeállítására körül végezték.

Az igazgatóválasztmány a bejelentéseket jóváhagyólag tudomásul veszi és az előterjesztésekhez hozzájárul.

Ügyvezető-igazgató bejelenti, hogy az adományok iránt beérkezett kérelmek megfelelő fedezet hiányában teljesíthetők nem voltak, és jelenti végül az egyesületi tanács nevében, hogy a Gazdák Biztosító Szervezete 25.000 pengős alapítványának alapítólevelét oly irányban kérték módosítani, hogy abból a közérdeklő hovatfordítás célja szabatosan kitűnjék.

Egyéb tárgy nem lévén, elnök a gyűlést berekeszti.

Felhívás.

A gazdasági év elején felhívjuk a gazdaságok figyelmét arra, hogy akik könyvelésüket a gazdasági év elején óhajtják felfektetni, a leltárfelvételt és értékelést, különösen gazdasági, vagy bérletátvitel esetén, most kell elvégezni.

Az OMGE erre a célra már három évtized óta tartja fenn külön üzemi és számtartási osztályt, hogy megkönnyítse a gazdáknak az ez irányú munkát azok elvégzését és útbaigazítással, irányítással szolgáljon.

Birtok- vagy bérletátadás esetén készséggel küldjük ki szakértőnket a birtok és a felszerelés felbecslése céljából.

Egyesületünk üzemi és számtartási osztálya (Budapest, IX., Köztelek-u. 8.) készséggel vállalja a gazdák érdekében a gazdasági könyvelés felfektetését, ellenőrzését, vezetését, valamint a zárómérleg elkészítését, ellenőrzését, üzemtér és költségelőirányzat elkészítését, a gazdasági állandó felügyeletét és ellenőrzését és adózási célra a könyvek és a mérleg hitelesítését.

Az OMGE üzemi és számtartási osztálya elvállalja a gazdaságok fuvarleveleinek és gyógvényeinek felülvizsgálását és a helytelen felszámítás megállapítását.

Saját érdekében cselekszik tehát minden gazda, ha a munkatorodás elkerülése végett akár írásban, akár személyesen mielőbb felkeresi üzemi és számtartási osztályunkat.

Igazgató.

A minőségbúza és értékelése.

Iráta: Rásky Ferenc.

Az aratás óta igen sok szó esik a minőségbúzáról és értékeléséről gazdakörökben s az átvevő szerveknél egyaránt.

A tájékozatlanság, amely ekörül a kérdés körül fennáll, igen sok felesleges vitát támaszt, hiszen természetesen minden gazda állítja, hogy a jobb hektolitersúlyú búzája minőségbúza, amellyel szemben ezt minden átvevő tagadja és így a vita nyugvópontja nem juthat, annál kevésbé, mert az idén a kormányrendelet az eddigieknél lényegesen magasabb minőségi felárat állapított meg, tehát sokkal nagyobb összegről van szó, mint a múltban volt.

Igen időszerű tehát, hogy behatóbban foglalkozzunk a minőségbúza értékelésével és az értékelés körül támadt kérdésekkel.

A 4990/1941. M. E. számú rendelet előírásai szerint minőségbúzának tekinthető az olyan búza, amely kifogástalan egészségi állapotú, csíra-, üszög- és dohmentes, nem tartalmaz 1%-nál több idegen keveréket, 2%-nál több poloskaszűrt szemet, a szemek túlnyomóan acélosak, egyöntetű nagyságúak, teltségűek és alakúak.

A gazdaérdekltség és az átvevő szervek intervenciójára a kormány a fenti előírásokat módosította a 352.877/1941. K. e. I/3. sz. rendelettel és a minőségbúzát olyanképpen határozta meg, hogy annak kifogástalan egészségi állapotúnak, csíra-, üszög- és dohmentesnek kell lennie, nem tartalmazhat 1%-nál több idegen keveréket, túlnyomóan (60%-ban) acélosnak kell lennie és a szemek általában fejletteknek kell lenniük.

A minőségi felár nagyságát pedig a hektolitersúly határozza meg, amennyiben ha a búza 80 kg-on felül van, a térítés 1— P mázsánként, ha pedig a búza hektolitersúlya 81 kg-on felül van, a térítés 1.50 P mázsánként.

Ákár az eredeti rendeletet, akár pedig a módosítást vesszük, mindkettőnek az előírásai szerint a minőségbúzát külső fizikai tulajdonságok alapján kell értékelni. A külső fizikai tulajdonságokból pedig a búza belső minőségi értéke csak — több-kevesebb bizonytalansággal — legfeljebb következtetni lehet. A külső fizikai tulajdonságok alapján az értékelés nagy gyakorlatot és igen nagy szakismeretet követel, de még ez adottság mellett is nagyon szubjektív értékelési mód. Ezzel szemben viszont tény, hogy más vizsgálati módszer, amely a gyakorlati igényeket kielégítené, nem áll jelenleg rendelkezésre.

Vegyük sorban vizsgálat alá az említett rendeletekben előírt egyes fizikai tulajdonságokat és vizsgáljuk meg közelebbről azoknak jelentőségét.

Nézük legelőször a hektolitersúlyt. A minőségbúzánál általános hiedelem az, hogy ha a búza hektolitersúlya magasabb, ez már magában is elegendő, hogy a búza minőségbúzának legyen minősíthető. Ez kétségtelenül téves felfogás, mert a rendelet nem is annyira a hektolitersúlyra veti a fősúlyt, hanem az egyéb előírásokra.

A gyakorlati gazdák általában úgy vélekednek, hogy minél magasabb a búza hektolitersúlya, annál nagyobb a belső minőségi és természetesen a pénzbeli értéke is. Ez a felfogás is téves, mivel a búza hektolitersúlya, bár kétségtelenül sok irányban eléggé megbízható általános tájékoztatást ad és különösebb nehézség nélkül több-kevesebb pontosan mindenütt meg lehet határozni, mégis csak viszonylagos érték-mérő lehet és még ilyenkor is csak bizonyos körülmények és határok között használható. Semmi határozott, törvényszerű összefüggés a hektolitersúly és a búza belső minőségi értékét jobban mutató sikermennyiség és sikermennyiség között nincsen. Még a lisztgyártás szempontjából sincs a 80 kg feletti hektolitersúlynak különösebb jelentősége. Mégis csak helyesíthető a rendeletnek az az intézkedése, hogy csak a 80 kg feletti búzákat prémizálja és a magasabb hektolitersúlynak, mint követelménynek az előírásával nyilvánvalóan kifejezi azt a szándékát, hogy az általánosnál lényegesen jobb, különlegesen jó búzát kell a minőségi felárral jutalmazni. Különösképpen nyilvánvaló ez, ha tekintetbe vesszük, hogy a rendelet a 78—80 kg hektolitersúlyú, egyébként szokvány-minőségű búzákra felülfizetést nem engedélyez, holott egy 80 kg hektolitersúlyú búzánál a lisztgyártás lényegesen jobb, mint a 78 kg hektolitersúlyúval és ezért a felülfizetés is megokolt volna.

Méltánytalan helyzetet teremt azonban a gazdákra nézve az, hogy a rendelet a térítés nagyságát vagy 1— P, vagy 1.50 P-ben állapítja meg, vagyis minden közbeeső átmenet nélkül. Például: egy 80-90 hektolitersúlyú, egyébként 80%-ban acélos, úgyszólván keverékmentes és az egyéb előírásoknak is tökéletesen megfelelő búzára csak 1— P minőségi felár fizethető ki, szemben a 81-10 kg hektolitersúlyú csak 60%-ban acélos, 1% keveréket tartalmazó és az egyéb követelményeknek éppen csak megfelelő búzával, amelyért 1.50 P felárat kell téríteni, holott a minőség minden vitán felül kétségtelenül gyengébb. Ezzel szemben viszont bizonyos az is, hogy az átvevők lebonyolítása egy esetleges lépcsőzetesen emel-

kedő skála mellett nehézkes volna és igen sok panaszra adna alkalmat.

A hektolitersúlytal kapcsolatban még csak annyit kell megemlítenem, hogy erre a gazda csak bizonyos mértékig gyakorolhat befolyást és azok a tényezők, amelyek a hektolitersúlyt kialakíthatják, nagyrészt a gazdától függetlenek és a gazda szorgalmával, tudásával csak részben befolyásolhatók.

A teljesen kifogástalan egészségi állapot, a csíra-, doh- és üszögmentesség feltétlen megkívánható követelmény a minőségbúzánál. Ezek már teljesen olyan tulajdonságok, amelyek a gazda gondosságától függenek. Ezeknek a hibáknak az értékelése, illetve azok megállapítása szakembereknek különösebb nehézséget nem okozhat.

A keverék kérdésénél ugyanez teljesen érthető, hogy a szokványbúzánál előírt 2%-os keverék-toleranciát a minőségbúzánál a rendelet 1%-ra szorítja le, hiszen feltétlenül gondosabban kezelt árut akar jutalmazni. A keverék mennyisége pedig megfelelő tisztítással csökkenthető és erre a gazda minden vitán felül befolyást gyakorolhat. Természetes azonban, hogy lehetővé kell tenni a gazdáknak a tisztítást és egyéb rendelkezések téves értelmezése folytán ebben öket akadályozni nem volna szabad. Hogyan állítson elő ugyanis a gazda minőségbúzát, ha már a cséplőgépnél meg van tiltva az áru osztályozása, a továbbiakban pedig az áru rostálása és ha az ocsut is búzának minősítve tartják nyilván nála. Nem volna érdektelen megvizsgálni közelebbről, hogy vajon érdemes-e egy aránylag nem túlzott mennyiséget kitevő ocsuért esetleg millió mázsákra menő búza minőségét lerontani, annál is inkább, mivel a feldolgozás folyamán az ocsu valahol mégis mutatkozik, akár a közraktáraknál, akár pedig a malomoknál. Az ocsu a gazdánál sem váz el, hiszen azt igen jól értékesítheti és ennek eredménye valahol tojásban, vagy zsírban kétségtelenül mutatkozik. A rostálási tilalmak túlmérvet kezelésével pedig egyáltalán nem segítjük elő a minőségi termelést, ellenkezőleg, még a szokványbúzákat minőségét is lerontjuk. A minőségi termeléshez pedig az út először is tisztább, jobb szokványbúzához vezet az acélosabb, magasabb beltértékű minőségbúzákat előállításához.

A keverék százalékszámát megállapításánál a rendelet nem írja ugyan elő, hogy súlyszázalékot kell-e érteni, vagy a keveréket a szemek számának arányában kell számítani, mégis értelemszerűen következik, hogy súlyszázalékot kell érteni. A keverék meghatározása az úgynevezett kiolvasás, semmi különösebb nehézséget nem okoz és aránylag hamar elvégezhető.

A poloskaszűrésnek a kérdését tulajdonképpen már vizsgálni nem is kellene, hiszen ez időközben tárgyalatnám vált. Az átvevőknél ezt már kezdettől fogva sem vizsgálták nagyon és nem tudok róla, hogy az idén minőségbúzát ezért a hibáért kifogásolták volna. Szakemberek előtt a poloskaszűrt szemek számának százalékos előírása mint követelmény, nem volt teljesen világos. Nem volt világos az sem, hogy miért éppen 2%-ban határozza ezt meg a rendelet. Mégis tárgyaltam meg ezt a kérdést, mivel igen nagy gazdaérdekek tartom, hogy ezt végre teljesen elintézzük és a jövőben soha fel ne merüljön többé.

A poloskaszűrés okozta kár még nem teljesen tisztázott kérdés, ezenkívül olyan hiba, amelyen a gazda nem segíthet, vagy legalább is előbb intézményesen szűres körben szervezett preventív védekezési eljárást kell kidolgozni. A gyakorlati gazdák nagyrésze nem is ismeri ezt a hibát, ugyanígy a kereskedők sem, vagy pedig igen sokszor tévesen ítélik meg és bírálják el az átvevőknél, amiből csak a gazdának származik kára.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a malomipar a poloskaszűréssel kapcsolatos tudományos kutatásra nem reagált és ezt a búzaátvevőknél figyelembe nem vette. Nem tudok róla, hogy magyar malomnál előfordult volna kifogásolás csak azért, mert a búza poloskaszűrt szemeket tartalmazott, ami amellel szól, hogy a malomipar a poloskaszűrést lényegesen hibának sohasem tartotta. A budapesti tőzsdészekvnyok sem ismerik a búzánál a poloskaszűrést hibának.

A kérdés a svájci búzaszállításokkal kapcsolatban került a kereskedelmi forgalomban először homlokterbe, mint minőségi hiba. Szerény véleményem szerint azonban itt sem annyira a tudományos megalapozottság, vagy a hiba okozta tényleges kár, mint inkább a svájci importőrök üzleti érteke volt az indító ok. Még a vizsgálati módszer is e szállításokkal kapcsolatban alakult ki, illetve hoztuk közös nevezőre a magyar és svájci eljárásokat. Nem lehet a magyar mezőgazdaság, de semmilyen gabonaeportszág érdeke, hogy ezt a tulajdonságot firtassa és valamilyen formában is, mint hibát elismerje.

Maga a szűrés igen sokféle formában fordulhat elő és a gyakorlatban minden előfordulási formát az ezzel a kérdéssel speciálisan foglalkozó szakember ismerhet fel minden vitán felül. Éppen ezért a kereskedelmi forgalomban, amikor a kérdés már felszínre került, csak azt az előfordulási formát tekintették poloskaszűrésnek, amely határozottan felismerhető volt. Ilyenkor szabad szemmel is látható volt a búzaszem az élesen körülhatárolt sárga folt, közepén a fekete

pontszerű szúrásnyommal. Egyéb előfordulási formától a gyakorlatban általában eltekintettek.

Meglehetősen hosszadalmas a vizsgálati módszer. Kétszer ötszáz szemet kell kiolvasni granométerrel. Minden szemet külön-külön csipesszel kézbevenni és megvizsgálni. Gyakorlott vizsgáló 10 óra alatt legfeljebb 20 mintát vizsgálhat meg és ha nincs granométere — ami jelenleg nem kapható —, még ennyit sem. Képzelnünk csak el pl. Oroszában egy piaci napot néhány száz szekérrel, ahol minden árutulajdonos kijelenti, hogy minőségbúzát hozott. A gyakorlatban úgyszólván megoldhatatlan feladat lett volna az átvevő közegek számára a pontos vizsgálat. Olyan gazda se nagyon akadhat volna, aki egy ilyen vizsgálatot türelemmel bírt volna. Ha pedig a vizsgálatot nem végzik el az átvevők, a magas felár mellett igen nagy kockázatot vállalnak magukra.

A poloskaszűrt szemek számának százalékszámát előírása sem megokolt. Nem lévén svájci szállítás, így a külföldi piacoknak a poloskaszűrt szemek miatt támasztott esetleges igényével szemben védeni az exportot felesleges óvatosság lett volna. A 2%-ban megállapított tolerancia sem okolható meg és semmi konkrétummal alá nem támasztható. Vannak évjáratok, amikor több és vannak, amikor kevesebb a poloskaszűrés, de még ez is vidékenként igen változó. Azt pedig, hogy ebben az évben mennyi, mondjuk az országos átlag, csak hónapok múlva, ha majd a vizsgálati minták feldolgozása befejezést nyert, mondhattak volna meg.

Egyelőre ki sem fejezhető, hogy milyen nagy horderejű kérdést oldottak meg az illetékes tényezők akkor, amikor a módosítással a poloskaszűrést mint hibát, a napirendről levették és ezzel egy olyan kérdésre tettek remélhetően pontot, ami a gazdaérdekeket a jövőben esetleg igen súlyosan sérthette volna.

A poloskaszűrés minőségbefolyásoló hatásával kapcsolatban még csak arra kell rámutatnom, hogy a tudományos kutatás tanúságai szerint vannak esetek, amikor 2—3% poloskaszűrt szem jelenléte a búza lisztjének sültetőségét nemhogy rontja, sőt ellenkezőleg, javítja. Ugyanis azok a proteolitikus enzimek, amelyek a szűrés helyén bekerülnek, a túlerős sikért bizonyos kisebb mértékig lágyítják és ezáltal a sikernek a kelesztésnél kívánatos rugalmas nyújthatóságát fokozzák. A tudományos kutatások szerint tehát a poloskaszűrés sok esetben még javító hatású is éppen azoknál a búzáknál, amelyek a magas acélossági százalékok következtében esetleg gyakran túlerős sikért tartalmaznak, tehát éppen a minőségbúzánál.

Az acélosságnak, mint követelménynek, előírása feltétlen helyesíthető. A gyakorlat, amikor piros búzákat keresett és magasabban fizetett, az acélosságot már régen értékelte is. Ebből a szempontból tehát a rendelet vitathatatlanul hajadást jelent. Ez az egyik tulajdonság, amely a minőségbúza értékelésének egyik helyes alapját képezheti. Tudott dolog, hogy az acélosság a malomipar szempontjából igen hasznos a daranyeremény és a fehéríslizt kiaknázási százalék megállapításánál.

Az acélosság fokára nézve az eredeti rendelet csak annyit ír elő, hogy a búzának túlnyomóan acélosnak kell lennie, ami félreértésekre adott okot, vagy legalább is voltak véleményeltérések. A módosítás ezt a kérdést is tisztázta, amikor az acélosságot 60%-ban állapította meg. Ez a mérték tekintve az acélosság úgyszólván döntő fontosságát, egyáltalán nem túlzott, sőt messzemenően méltányos.

Az acélosság megállapítása nagy gyakorlatot és bizony jó szemet kíván. A megítélés nagyon egyéni és nem éppen egyszerű eljárás. Sokat segít a Heinsdorff-féle készülék, de ez csak felvágja a szemeket és az elbírálást bizony szemmel kell végezni. Elégő hosszadalmas feladat 50 szemet felvágni a készülékkel, külön-külön szedni a lisztes, negyed, fél, háromnegyed és egészen acélos szemeket, számítását végezni stb. Gondoljunk csak az említett orosházi példára.

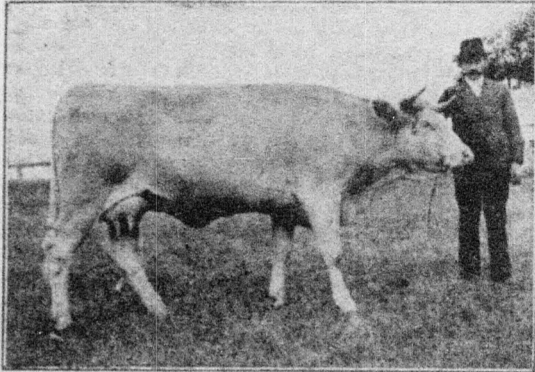
Mégis ennél kell maradnunk mert más, a gyakorlat céljainak megfelelő vizsgálati mód egyelőre nincsen. Csupán megemlítem, hogy külön hibaforrás, ha a búzaszemet más és más síkban metszük, más lesz az eredmény is. Felmetszés nélkül azonban, rátekintéssel acélosságot megítélni nem lehet. Kétségtelen, hogy a finomhájú, piros búza belül acélos, de gyakran lehet a világosabb héj mellett is acélos a szem.

A gazda befolyása az acélosság kialakulására csak részbeni, de fennáll. Az acélos és sikerben gazdag búza termésénél legfontosabb tényező az időjárás, különösen az érési időszak napsütéses óráinak száma, az inszoláció, amit nincs módunkban befolyásolni. De a sikerdús búza lehet csak acélos, s ilyen a korai érésű búzafélék teremnek, megfelelő időjárási, talaj- és trágyázási viszonyok, s különösen megfelelően megválasztott elővetemények mellett. A tapasztalatok szerint annál több acélos szem képződik, minél gyorsabb a búza fejlődése. (A késői érésű búzafajták többnyire lisztesek.) A gazda feladata tehát a vetőmag helyes megválasztása és az időjárásán kívül egyéb termelési tényezők figyelembevétele és ha ezt a feladatot helyesen oldotta meg, akkor érdemes arra, hogy acélos búzáért honorálják.

A szemek egyöntetű nagysága, teltsége és alakja az eredeti rendeletben és az általában fejlett szemek

A módosításban, véleményem szerint nem elég konkrét meghatározások a gyakorlati élet számára és nagyjában ugyanazt jelentik. Ezek a követelmények úgyszólván minden jólkezelte és a kereskedelmi forgalomra kellő gondot fordított búzáknál többé-kevésbé természetesen megkívánhatók. Ezeknek a küllemi tulajdonságoknak az előírásával a rendelet nyilvánvalóan a szokványbúzáknál tetszetősebb és jobban kezelte, továbbá a kereskedelmi forgalomra kifogástalanul előkészített búzatípust akar megjelölni.

Legtöbb félreértés az egyenetlenség körül volt. Nem szabad azonban hibának venni és a búzát

215. sz. kép. Gecseg András perkátai kistenyésztőnek a perkátai állatdíjazáson I/a díjat nyert „Bárány 41.” nevű tehene. (Kecskés Sándor felvétele.)

egyenetlenné mondani, ha különböző fajták vannak jelen az áruban — feltéve természetesen, hogy azok külön-külön mind elég acélosak —, de feltétlen hiba, ha a búza nincs kellőképpen szelektálva, amit mutat az, hogy túlsok a nem elég fejlett, úgynevezett esücszem vagy szorult szem. Ilyenkor egyenetlen a búza.

Vitán felül áll, hogy a minőségbúzáknak jobbnak kell lennie küllemi sajátosságaiban is, mint a szokványbúzáknak. Ezért, véleményem szerint, a jelenleg érvényben lévő előírás — az általában fejlett szemek — lényegileg ugyanazt jelentik, mint az eredeti rendeletben az egyöntetű nagyságú, teltségű és alakú szemek. Más szavakkal kifejezve ezeket a küllemi követelményeket, a rendelet és a módosítás is azt mondja, hogy a minőségbúzáknak jól rostálnak kell lennie, a kereskedelmi forgalomra kifogástalanul elő kell készíteni és általában egészségesen fejlett szemeket kell tartalmaznia. Azt hiszem, a szakemberek ilyen búzát látnak még akkor is, ha általában fejlett szemű áruval beszélnek. A gazda szemével nézve ezeket a tulajdonságokat, az ilyen búza küllemileg a vetésre kifogástalanul előkészített, szelektált búzát jelent, de hangsúlyozom, hogy csak az említett küllemi tulajdonságokra nézve, mivel egyébként a vetőbúza egyáltalán nem jelent egyúttal minőségbúzát is, nem is jelenthet, tekintve, hogy a vetőbúza túlerett és inkább lisztes, mint acélos.

Mégis, mivel nem állhat minden gazda rendelkezésére olyan tökéletes berendezés, hogy ezt a mértéket a legnagyobb gondossággal elérhesse, ha a szemek számának arányában a küllemi tulajdonságoknál — a búza egyéb tulajdonságaitól függően — 1/2 százalék, vagy esetleg 1 százaléknál az eltérés nem nagyobb, a gyakorlatban a búzát a küllemi tulajdonságok miatt kifogásolni nem lehet. Ilyen mértékig ugyanis minden minőségbúzát még szerény eszközökkel is ki lehet tisztítani.

Az említett küllemi tulajdonságokat csak szemmel lehet megítélni, amihez bizony gyakorlati szükséges.

Egybevetve most az összes előírt tulajdonságokat, hogy mégis legyen valami gyakorlati összehasonlítási alapunk, a rendeletben leírt minőségbúza a Manitoba I-nél kétségtelenül gyengébb, de a Manitoba II-nél jobb búzatípust határoz meg.

Ha pedig most megvizsgáljuk, hogy a gyakorlatban hogyan bonyolítható le a minőségbúza vizsgálata, értékelése és átvétele, azt kell látnunk, hogy az bizony elég hosszadalmas és nehézkes. Hektolitersúlyt mérni, keveréket kiolvasni, az acélosságot stb.-t vizsgálni, időtrábló eljárás. Gondoljuk el mindezt a már ismertetelt említett orosházi piacon. Bizony nem kis feladat előtt áll a gazda és az átvétevő szervezet.

A felárral való lebonyolítás a szakismereten kívül nagyobb, általános kereskedelmi tudást is követel a gazdától éppen úgy, mint a kereskedőtől. Mind a kettőnek igen jól kell ismerni az általános kereskedelmi szokásokat és a különleges előírásokat. Ezekre nagy figyelmet kell fordítani, hisz aránylag kis mulasztásból nagy veszteség származhat.

Nem kívánok most kitérni annak vizsgálatára, hogy a kötött gazdálkodási rend és szabályozott árak mellett hol térül meg a minőségi felár, mivel ez a minőségi kérdésekkel nem függ össze.

A búza vizsgálatával és értékelésével kapcsolatban azonban rá kell még mutatnom arra, hogy a tudományos vizsgálat és ennek eredményei már megállapították, hogy az acélosság, a fajsúly (nem hektolitersúly) és a hektolitersúly között határozott törvényszerű összefüggés mutatkozik. Összefüggés mutatkozik továbbá a fajsúly (nem hektolitersúly) és a proteintartalom között.

Nem állítom, hogy a gyakorlatban a fajsúly-meghatározás (nem hektolitersúly meghatározás) egyszerű feladat lenne, de semmiesetre sem hosszadalmasabb vagy nehezebb, mint a poloskaszűrt szemek kiolvasása. A fajsúlyból (nem hektolitersúly), továbbá mivel ez lineárisan emelkedik az acélossággal, mindjárt az acélosság is, a szemmel való megítélésnél pontosabban volna megállapítható és így az acélossági vizsgálat elmaradhatna. Végeredményben tehát csak két vizsgálat maradna, a hektolitersúly- és a fajsúly-meghatározás, ami lényegesen gyorsítaná és egyszerűsítene az eljárást.

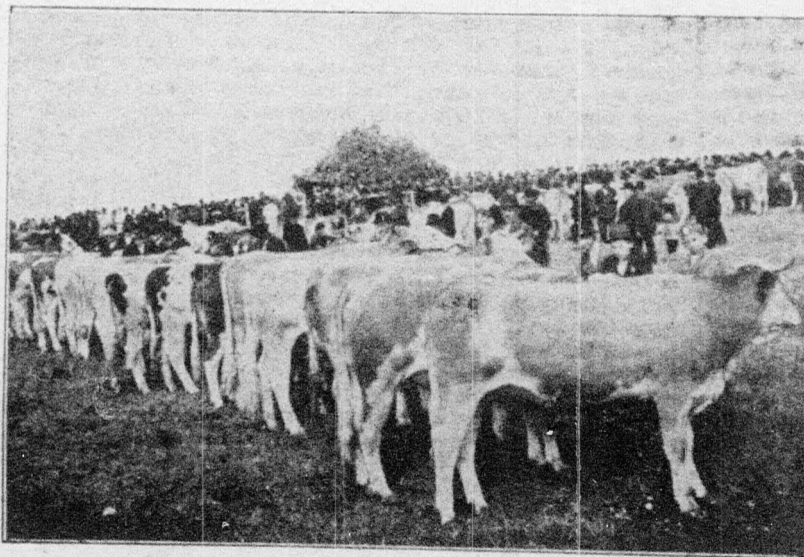
Igen kézenfekvőnek látszik tehát, hogy a minőségbúzáknál a búza egészségi állapotára és küllemi tulajdonságokra vonatkozó előírások érintetlenül hagyásával az említett sokkal biztosabb alapokon nyugvó, a búza malomipari és belső értékét jobban mutató tulajdonságokra — acélosság, fajsúly, hektolitersúly — fektessük le az értékelési eljárást.

Nem könnyű, de igen szép feladat volna az egész értékelési rendnek az említett alapon való kidolgozása és a gyakorlati életben használható táblázatok elkészítése. Ma a kötött gazdálkodási és értékelési rendszer mellett ezt az újabb értékelési módszert nagyon szépen át is lehetne ültetni a gyakorlati életbe, amikor már a további gyakorlat mutatná meg, hol és milyen korrekciókra van szükség. Egy bizonyos, hogy a jelenleginél sokkal biztosabb, objektívebb és igazságosabb értékelési mód sok vitát kiküszöbölne és a minőségi termelés ügyét is hathatósan előbbre vinné.

Állatdíjazások.

Tenyészállatdíjazás Perkátán.

Fejér vármegye népies állattenyésztésének fejlesztése érdekében minden évben jársonként tartani szokott kiállítások sorában a folyó évben negyedik volt az a díjazás, amelyet a *Fejérvármegyei Gazdasági Egyesület* Perkátán tartott szeptember 28-án. Ez a

217. sz. kép. A díjazott üszök csoportja a perkátai állatdíjazáson. (Kecskés Sándor felvétele.)

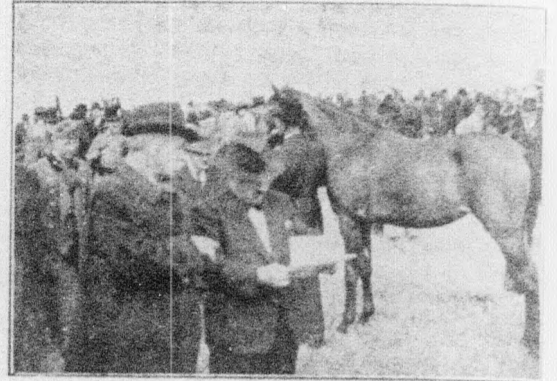
kiállítás nagyon szépen sikerült, az értékes anyag és a szép keretek között történt megrendezés kedves emlékünnepé avatták.

Milosevits Miklós dr., az adonyi járás főszolgabírája nyitotta meg sok látogató jelenlétében a kiállítást. A jelenvoltak közt láttuk Fejér vármegye törvényhatóságának és alispánjának képviselőit László Géza dr. vármegyei főjegyzőt, a Fejérvármegyei Gazdasági Egyesület elnökségének képviselőit Nedecký-Griebsch Viktor m. kir. gazdasági főtanácsos alelnököt, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület képviselőit Konkoly Thege Sándor dr. főtitkár, Székely Gézát, a vármegyei gazdasági felügyelőség vezetőjét, Szluha Aladár felsőházi tagot, Reichardt Béla állattenyésztési egyesületi igazgatót, Botka József huszárezredesi, Boór Emili jószágfelügyelőt, vitéz Gelley Andor uradalmi főintézőt, Háj János földbirtokost, Hunyady Imre gróf földbirtokost, Jármy András százados, mentelepparancsnokot, Kapitány Géza középfokú gazdasági tanintézeti igazgatót,

Kovács Ödön kamarai titkár, Králitz Gyula ny. jószágfelügyelőt, Korniss Elemér főszolgabíró, Korniss Károly földbirtokost, Simon Ferenc országgyűlési képviselőt, Simonyi Nándor földbirtokost, Tripolszky Pál földbirtokost stb.

A kiállításon Perkátai községből és környékéről 2 mént, 21 csikós kancát, 67 anyakancát, 34 kancacsikót, 1 növendék bikát, 4 borjas tehenet, 47 tehenet, 62 üszőt, 20 mangalicát, 12 kereszttezésből származó sertést, 22 hazai fésűs juhot, néhány angoranyulát és baromfit mutattak be.

A perkátai díjazás nemcsak az ügyes rendezés és a tetszetős külsőségek, valamint a felhajtott anyag

216. sz. kép. Compó István perkátai kistenyésztőnek az állatdíjazáson I/a díjat nyert 1 1/2 éves kancacsikója. Az előtérben Szluha Aladár felsőházi tag, a bíráló bizottság elnöke. (Kecskés Sándor felvétele.)

viszonylag nagy száma miatt emelkedett a vidéki állatdíjazások szokásos színvonala fölé, hanem a bemutatott szarvasmarhaanyag minősége is messze meghaladta a várakozásokat. Elsősorban magából Perkátai községből és a közeli Dunapentele községből hozták fel a törekvő kistenyésztők kiemelkedően szép jószágot, amely bizonyosságot szolgáltatott arról, hogy megfelelő hozzáértéssel és igyekezettel Fejér megye területén is sokkal értékesebb szarvasmarhaanyagot lehetne előállítani a köztenyésztés terén, mint ezt eddig tapasztaltuk. Különösen feltűnt a bemutatott szarvasmarhák jó fajtajellege, megfelelő fejlettsége és kedvező kondíciója mellett a tejelés szembetűnő előtérbe helyezése; sok kiscgazda kézben lévő tehén is ad 20 litert jóval meghaladó napi tejhozamot. Ennek a szép eredménynek az előérésében jelentősen közrejátszott az ottani községi bikák jó minőségére fordított áldozatkészség. A perkátai kiscgazdák közül külön ki kell emelni a Gecseg-esaladót, akik közül többen nemcsak az állattenyésztés, hanem a gazdálkodás egyéb ága terén is elismerésre méltóan dolgoznak. Nagyon tanulságos volt Gecseg Józsefnek ügyesen összeállított terménybemutatása és ennek keretében a lucerna különböző kaszálaiból származó széna mennyiségének és tápértékének összehasonlítása.

Kevésbé elégtelt ki a bemutatott loanyag, amelyben nem lehetett kiegyenlített felteget találni. A tetszetős arab jellegű lovakon kívül az angol félvérnek minősíthető anyag nagy részének is kevés volt a tömege és esontja, alig néhány olyan lovat láttunk, amely a mezőgazdaság mai igényeinek megfelelt volna, az ebből a szempontból egyébként megfelelőnek látszó lovak viszont a hidegvér nyomait árulták el. Sok hibás lábállást is láttunk. Még jobban a Sárkeresztúrról való lovak tetszetek.

Külön kiállítási sátorban mutatta be anyagát a helybeli gazdakör rendezésében a perkátai tejüzem, a gróf Hunyady uradalom, a mélyvölgyi gazdaság és néhány perkátai kiscgazda, akik tejszerű tejből készült eszközöket, szójabab termelési kísérleteket,

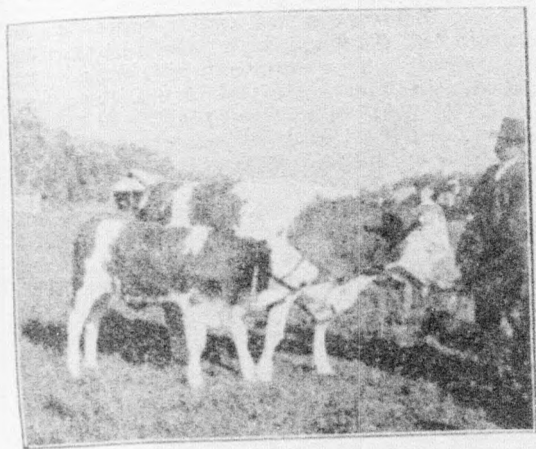
gazdasági magvakat, saját termésű bort és kerti termékeket, özágancsokat stb. állítottak ki. Igen tanulságos látvány volt a működésben lévő HSCS-traktor által hajtott gazdasági szántó gép, melyet a gróf Hunyady uradalom mutatott be.

A fogatversenyben és bemutatón 19 kiscgazda és 8 uradalmi fogat vett részt.

Nagy tetszéssel találkozott a Tripolszky Pál szolgáegyházai földbirtokos magyarmarha gulyájából bemutatott szép kollektív, valamint Hunyady Imre grófnak, Nedecký-Griebsch Viktor és a Pusztaszabolcsi uradalomnak bemutatott tarkamarha csoportja.

A bírálóbizottságok döntésének részletes eredményét Hoffner Ferenc, a Fejérvárm. Gazd. Egyesület ügyvezető titkára, a kiállítás főrendezője hirdette ki. Jutalmazásra igen sok szép tiszteletdíj, szakkönyv, vetőmag, gazdasági eszköz és némi készpénz gyűlt össze. A bírálóbizottságok döntése alapján odaítélt díjakat Fejér vármegye törvényhatóságának képviselő-

letében *Lászy Géza* dr. várm. főjegyző osztotta ki a gazdáknak. A díjnyertes kisczagok közül kiemeljük a következőket: Csikós kancákkal: *Nagy István* Sárkeresztúr II/a, *Horváth János*, Soponya II/b; anyakancákkal: *Compó István*, *Perkátá II/a*, *Palay Nándor*, *Perkátá II/b*; 3 éves kancacsikókkal: *Nagy József II/a* és *Nagy János*, Sárkeresztúr II/b; 2 éves kancacsikókkal: *Compó István I/a* és *E. Nagy István* *Perkátá I/b*; fogathemutaton: *Nagy István*, Sárkeresztúr I. *Fekete Mihály*, Dunapentele II. díjat nyert. Tehenekkel: *Perkátá* községből *Gecseg András I/a*, *Gecseg József I/b*, *Fehér János I/c*; 2-3 éves úszókkal: *Gecseg András I/a*, *Vajai József*, Dunapentele I/b;

218. sz. kép. *Kemény Gyula* alsószécsi kistenyésztőnek a lévai állatkiállításán I. díjat és a földművelésügyi miniszter tiszteletdíját nyert tehene.

(*Horn Ártúr dr. felvétele.*)

1-2 éves úszókkal: *Sütő István*, ifj. *Gecseg Imre*, *Gecseg József I. díjat nyert.*

Külön ki kell emelni azt a nagy ügybuzgóságot és áldozatkészséget, amivel a helybeli földesúr: *Hunyady Imre* gróf előkészítette, irányította és támogatta a perkátai állatdíjazás megrendezését. A kiállítási terület ügyes berendezése, csinos díszítése elsősorban neki köszönhető, nemkülönben a vidéki díjazásokon ritkán látott nagyértékű és szép díjtárgyak igen jelentős része is az ő áldozatkészségét dicséri.

Délután népes állattenyésztési vándorgyűlés volt a kultúrház udvarán. *Haffner Ferenc*, a Fejérvárm. Gazd. Egyesület ügyvezető titkára az adonyi járás lótenyésztési kérdéseivel foglalkozott, *Keckés Sándor* egyesületi főellenőr a szarvasmarhatenyésztés fejlesztése érdekében való teendőkről és a törzskönyvelés általános bevezetéséről tartott előadást, *Simon Ferenc* országgyűlési képviselő beszédében összetartásra és kitartó munkára, a szak egyesületek, szakemberek irányításának követésére kérte a gazdákat, végül *Haffner Ferenc* szép beszédében emlékezett meg *Széchenyi István* grófról, mint a magyar mezőgazdaság legnagyobb harcosáról, majd felolvasta a díjat nyertek névsorát és összefoglalta a kiállítás tanulságait.

Úgy a perkátai, valamint a többi vármegyei állatdíjazás teljes megrendezéséért teljes elismerés illeti a vármegyei gazdasági egyesületet és annak ügybuzgó titkárát: *Haffner Ferencet.* (K. T. S.)

Lókiállítás Gömör-Kishont vármegyében.

A felszabadítás óta az első lóbemutatót rendezte szeptember 21-én Tornaúján és Feleden a Gömör-Kishont-vármegyei Gazdasági Egyesület. Az egyesület ilyen úton is bizonyosságát kívánt szerezni arról, hogy a vármegye lótenyésztő gazdáiban megvan-e az érzék a fejlettebb lótenyésztés iránt és a törekvés jobb, értékebb tenyészanyag előállítására. A vármegye gazdái ezt a próbát jól kiállták. Az egy napon egyszerre két helyen is rendezett kiállításon a lótenyésztő gazdák mintegy 150 lovat vezettek elő. A bemutató sikerét viszont bizonyította az a körülmény, hogy annak szervezését a Vármegyei Gazdasági Egyesület tartotta, míg felsőbb irányítását maga *Fodor Jenő*, az OMGE alelnöke és a gazdasági egyesület közmegebecsülésben és szeretetben álló elnöke vállalta. Nem díszes ünnepség, hanem a vármegye lótenyésztő gazdáinak ünnepi napja volt szeptember 21-e. A Tornaúján délelőtt és a Feleden délután tartott kiállításon a vármegye legjobb lótenyésztői gyűltek össze, hogy bemutassák legjobb tenyészállataikat.

Az egész napot betöltő két kiállításon a környék legjobb kistenyésztő gazdái kívül nagyobb gazdák nem mutattak be lovakat. A földművelésügyi minisztérium által adományozott tiszteletdíjakat is mind kistenyésztők kapták meg. A kiállításon és a bírálaton *Fodor Jenő* egyesületi elnök vezetése mellett részt vett az OMGE képviselőiben *Toldy Miklós* titkár, *Mosászky Titusz* méneskari százados, *Farkas* b. rahám földbirtokos, *Fodor István* járási gazdasági

felügyelő, *Plesits Pát* m. kir. gazdasági felügyelő, állattenyésztő egyesületi igazgató, *Polonyi Béla* dr. állatorvos, *Eppel János* gazd. egyesületi titkár. Délelőtt Tornaúján, délután Feleden volt a bírálót, amelynek eredményeként a négyéves angol felvér kancák csoportjában *Puskás István* sajkókirályi gazdálkodó nyerte az I. díjat. A két- és hároméves kancacsikók között a legjobb volt *Ujfal* Imre sajkócsizii gazdálkodó kancacsikója, amelyet a bírálóbizottság I. díjjal tüntetett ki. Az éves kancacsikók csoportjának I. díjat ifj. *Szászi János* sajkókirályi gazda nyerte. Szép számban vettek részt a kiállításon kisczagfogatok is, amelyek között a *Kovács László* tornaújai gazdálkodó fogatát találta legjobbnak a bírálóbizottság.

Örömmel lehetett megállapítani egyrészt a tenyésztőknek a kiállítás iránti nagy érdeklődését, egyúttal pedig azt, hogy a bemutatásra nem várt jó minőségű anyagot hajtottak fel. A bemutatott anyag zöme elég jó eszontozatú felvér volt. Különösen felűnt a csikók fejlettsége. Kiegészítettség szempontjából a vármegye loanyaga ugyan hogy kívánivalót, de a tenyésztők lótenyésztés iránti érveke kétség-telenül megállapítható. Mindezek megértették a bírálóbizottságban azt a meggyőződést, hogy Gömör-Kishont vármegyében érdemes lótenyésztőkkel foglalkozni, s megfelelő irányítással további helyes tenyészítési munkájukat támogatni. Meggyőződésünk, egyúttal pedig a látottak biztosítanak arról, hogy a hajadás már a jövő évben mutatkozni fog. (Ty.)

Szarvasmarha- és lódíjazás Léván.

A Bars-Hont vármegyei Gazdasági Egyesület, amint már közöltük, szeptember 22-én Léván igen sikerült szarvasmarha- és lódíjazást rendezett, amelyen különösen a városhoz közelfekvő, magas színvonalú állatállományai rendelkező községek gazdái nagyszámú, igen jó minőségű lóval és szarvasmarhával vettek részt. Különösen tetszett az erőteljes szervezett, jó eszontozatú és lendületes, terelő mozgású kancanyag, amely kitűnő alapanyagot szolgáltat a hivatalosan megállapított Nonius tenyészirány továbbfolytatásához. A lódíjazáson a tenyész kancák csoportjában a földművelésügyi miniszter tiszteletdíját nyerte *Prücsök Lajos* nagysallói kistenyésztő kancája, díjazták még *Kálnai Gyula* nagyfőrei, *Csudai Sándor* garamlekéri, vitéz *Bessenyei Márton* rendvei, *Vörösmarty M. hály* lévai és *Szabó Ferenc* szárdi kistenyésztő kancáját. A csikók csoportjában a földművelésügyi miniszter tiszteletdíját *Sallai Gyula* nagyodi kistenyésztő csikója nyerte, díjat nyertek még *Béres István* garamszentgyörgyi, *Gubik András* és *Tóth Gyula* kisóvári kistenyésztők csikói.

A szarvasmarha-díjazáson nagy elismerést kaptak az Alsó- és Felsőszécsi, Kisóvár, Alsóváradi, Nagypesztek, Kiskér, Garai mek, Nagyed községek és

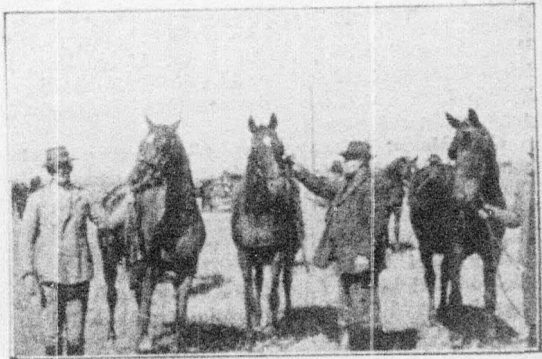
220. sz. kép. Díjazott növendék bikák a lévai állatkiállításán. Jobbról balra *Csekegy András* alsószécsi, *Mészáros Kálmán* felsőszécsi, *Pólya Ernő* alsószécsi és *Sallai Gyula* nagyodi kistenyésztők díjazott bikáikkal.

(*Szemő Béla felvétele.*)

Léva város kistenyésztői által bemutatott tömeges szervezett, igen jó tejelő és többnyire jó fajtajellegű tehének. E vidék gazdái már a világháború előtt Svájból szereztek be tenyészmarhákat, a esch államurajom alatt is elég jó svájci bikákhoz jutottak, ami az állomány egyöntetűségben és kedvező minőségi szintjében öröndetesen jelentkezik. A bemutatott növendékközö, de különösen a bikaállományról az elmúlt tél kedvezőtlen takarmányozási viszonyainak jelei itt-ott sajnálatosan észlelhető nyomokat hagytak. A díjazás során *Kemény Gyula* alsószécsi kistenyésztő tehene (218. sz. kép) nyerte a földművelésügyi miniszter tiszteletdíját. Díjazásban részesültek még: *Mészáros Kálmán* és *Gál Vilmos* felsőszécsi, *Pólya Ernő* alsószécsi és *Tóth Gyula* kisóvári tenyészítők tehenei, *Gál Vilmos* felsőszécsi, *Koncz Károly* alsóváradi és *Tóth Gyula* kisóvári tenyészítők úszói, *Csekegy András* alsószécsi, *Pólya Ernő* alsószécsi, *Sallai Gyula* nagyodi, *Kálnai Károly* alsószécsi, *Simon Lajos* tóthi és *Tóth Lajos* felsőszécsi kistenyésztők növendék bikái. Ezenkívül még az összes díj csoportokban és különösen a tehének csoportjában nagyszámú oklevéllel tüntették ki az érdemes kistenyésztőket.

A díjazáson megjelent: *Koczor Gyula* főispán,

Sáska Dezső alispán, a vármegyei lótenyésztő egyesület elnöke, a földművelésügyi minisztérium képviselőiben *Thüringer László* m. kir. gazdasági felügyelő, szarvasmarhatenyésztő szövetségi igazgató, *Sztrózik* Andor kamarai igazgató, az OMGE és a Tejtermelői Országos Szövetsége képviselőiben *H. rodek Sándor* dr. titkár, *Jármy* ndrás százados, mentellepparancsnok, *Horváth Aladár* vármegyei m. kir. gazdasági felügyelő, *Lehoczy* Brunó polgármester, továbbá a vármegye gazdálársadalmának és közigazgatásának összes számtalévo tenyésztői és igen sok kisczag. A megjelenőket megnyitó beszédében alsószécsi *Farkas Géza*, a gazdasági egyesület elnöke üdvözölte, rámutatva arra, hogy a mai háborús viszonyok között az állatdíjazások a nemes versengés felkeltése által fokozottan szolgálják a békés alkotó munkát.

219. sz. kép. Díjazott kancacsikók a lévai állatkiállításán. Jobbról balra *Sallai Gyula* nagyodi kistenyésztőnek a földművelésügyi miniszter tiszteletdíját nyert csikója, *Béres István* és *Gubik András* kistenyésztő díjazott csikókkal. (*Szemő Béla felvétele.*)

A díjazás sikeres megrendezése érdekében *Krajsik* Jenő gazdasági egyesületi igazgató és *Winkler Bertalan* m. kir. gazdasági felügyelő, állattenyésztő egyesületi igazgató érdemes munkát végeztek. Az érdemes kistenyésztőket a törvényhatóság, a gazdálársadalmi intézmények és a megyei birtokostársadalom által adományozott értékes használati és díjtárgyakkal tüntették ki. (Hr.)

VEGYESEK.

Halálozás. *Blegyeben* Péter báró, tart. őrnagy, békésmegyei földbirtokos szeptember 20-án, 78 éves korában elhunyt.

A szesztermelési és értékesítési szaktanács tagjai. Az 1938. évi XXX. t. c. 3. §-ában foglalt rendelkezések alapján létesített Szesztermelési és

Értékesítési Szaktanácsnak a pénzügyminiszter által a földművelésügyi miniszterrel egyetértésben 3 évre kinevezett elnöksége, illetve az érdekeltségek által 3 éves megbízatással választott tagjai a következők: elnök vitéz *Teleki Mihály* gróf ny. miniszter, titkos tanácsos, alelnökök *Khuen Hédervány Károly* gróf felsőházi tag és *Máriássy Mihály* országgyűlési képviselő. Az Országos Mezőgazdasági Kamara részéről rendes tag *Halács* Ágoston dr. igazgató, helyettes *Diószeghy* Ottó báró dr. h. igazgató. A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelői Országos Egyesülete részéről rendes tagok *Dessewffy* Aurél gróf földbirtokos, *Rézner* Tibold gazdasági főkörmányzó, *Széchenyi Domonkos* gróf földbirtokos, *Rázgha Károly* földbirtokos, *Rédly Gyula* gazdasági főtanácsos, helyettesek *Lipthay László* felsőházi tag, nemeskéri *Kiss Géza*,

Molnár Viktor báró, *Temesváry János* és *Nagel* Henrik földbirtokosok. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének szeszipari szakosztálya részéről rendes tag vitéz *Balonyi Ágoston* vezérigazgató, helyettes *Kamesch Sándor* igazgató. A Bor- és Gyümölcs-szeszfőzők Országos Egyesülete részéről rendes tagok vitéz *Asboth Aladár* szövetkezeti igazgató, *Rásonyi Papp Gedeon* igazgató és *Sándor* Endre ügyvezető-igazgató, helyettesek *Szabó* Sándor gépészmérnök, vitéz *Illés Béla* ny. ezredes, *Bitskey* Lajos dr. szeszfőző vállalkozó. A Gyümölcstermelők Országos Egyesülete részéről rendes tag *Pataky* Ferenc dr. árvaszéki elnök, helyettes *Jeszenszky* Árpád dr. m. kir. kerteseti főfelügyelő. A Magyar Szőlősgazdák és Hegyközségek Országos Egyesülete részéről rendes tagok *Waldholt* Kelemen báró földbirtokos és *Zombory* Bertalan dr. helyettesek *Petró* Kálmán dr. országgyűlési képviselő és *Kullmann* László dr. kereskedelmi főtanácsos. A Szeszfinomító és Víztelenítő Vállalatok Országos Egyesülete részéről rendes tag *Purgly* Lajos földbirtokos, helyettes *Tarányi* Ferenc dr. ny. főispán, felsőházi tag. A Likörgyárosok és Gyümölcsléparólók Országos Egyesülete részéről rendes tag *Karl* Ernő likörgyáros, helyettes *Nosedá* Kálmán dr.

vezérigazgató. A földművelésügyi miniszter kiküldöttje Róck Béla dr. miniszteri osztályfőnök, helyettesei: Nyíry Károly dr. miniszteri tanácsos és Tassonyi Ernő dr. miniszteri osztálytanácsos, az iparügyi miniszter kiküldöttje Csiba Lajos miniszteri műszaki tanácsos, a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter kiküldöttje Kőszeghy Iván miniszteri tanácsos, a pénzügyminiszter kiküldöttje vitéz Turvölgyi Albert dr. miniszteri tanácsos.

Kinevezések a m. kir. gazdasági felügyelői karban. A m. kir. földművelésügyi miniszter a m. kir. gazdasági felügyelői tisztii személyzet létszámába Cs. Szabó Imre, Vall Miklós, Hanzsál Sándor, Szanyi Béla, Zimmermann Gusztáv, Tóth Mihály, Kolos Jenő, Milos László, vitéz Csapó Imre, Baradlai (Bohn) Mihály, Szendrei István, Rotschnek Jenő, Hesz István, Márkus István, Korchnáros Imre, ifj. Bajnok Ferenc, Járai (Jaczina) Gyula, Kötai János, Papp Tivadar, Gönczi Sándor, Király Miklós, Páli Lajos, Rátskay Pál, Kocsand Antal, Raffel Iván, Máhr Géza, ifj. Lacza Vilmos, Kmetovyi István György, Panka Gyula, Reiszig Imre kiegészítő munkakerőket m. kir. gazdasági gyakornokokká nevezte ki.

Győr-Ménfőcsanak vármegyék felirata a négyéves gazdasági főiskoláért. Győr-Ménfőcsanak egyesített vármegyék közgyűlése egyhangú határozattal állást foglalt a gazdasági akadémiák négyéves mezőgazdasági főiskolákká való kifejlesztése mellett. Fricke Valér országgyűlési képviselő, megyebizottsági tag nagy érdeklődéssel kísért felszólalásában ajánlotta a vármegyeyi kisgyűlés gazdasági akadémiákat fejlesztő javaslatának elfogadását. Nagyrészt beszédében hangsúlyozta, hogy az 1934. évi X. t. c. elvette a gazdasági akadémiák képzési jogának nagyrészt, ugyanakkor a legmagasabb képzési jogát az egyetemi mezőgazdasági fakultásnak juttatta. Ennek szükségességét követelménye lett, hogy az ifjúság a vidéki akadémiák helyett a budapesti egyetem felé forduljon. Ez az oka annak — ami különben általánosan tapasztalható —, hogy újabbban egyre több az elméleti, mint a gyakorlati gazdasági. Az egyetemi képzésű gazdaságok azonban nem a gazdaságokban helyezkednek el. A kormány — mondotta többek között Fricke képviselő — egymilliárdos programot állított össze azért, hogy a magyar mezőgazdaságot korszerűen fejlessze. A program dicsőregetően szép, de ha az akadémiák elnéptelenednek, nem lesz majd elég főiskolai képzésű kiváló gyakorlati szakember, aki a mezőgazdaságfejlesztő törvény szép elgondolásait végrehajtja. Hogy ez ne következék be: szólítsa fel tehát az ország egyik legkiválóbb gazdasági akadémiájával bíró egyesített vármegyét a további törvényhatóságokat is, hogy támogassák az akadémiák fejlesztésére vonatkozó javaslatot. Mert a négyéves, kiváló gyakorlati tudást nyújtó mezőgazdasági főiskolákra a magyar mezőgazdaságnak halaszthatatlanul szüksége van. Helyes és taps hangzott fel a megyei érvekben gazdag beszéd után, s a közgyűlés egyhangúan elfogadta a kisgyűlés és Fricke Valér javaslatát, s elhatározta, hogy feliratot intéz az érdekeltek miniszterekhez, amelyben hangsúlyozza, hogy országos érdeknek tartja a gazdasági akadémiák négyévfolyamú főiskolákká való sürgős kifejlesztését. Eppen ezért a vármegyeyi közgyűlés kéri a kormányt, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslatot a mezőgazdaságfejlesztő törvénytervezet előtt terjessze a parlament elé, mert a magyar agrárpolitika korszerű és fontos problémái csakis elegendő számú kiváló, főiskolai végzettségű mezőgazdasági szakember irányítása mellett oldhatók meg és csakis így biztosítható az egymilliárdos mezőgazdaságfejlesztő törvény sikeres végrehajtása. A vármegyeyi közgyűlése hasonló állásfoglalásra és határozott támogatásra kérte fel az általa az összes vármegyéket.

A Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara felhívása. A Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara a meghívás útján betöltésre kerülő főtákarai, titkári vagy fogalmazói állással kapcsolatosan felhívja mindazokat, akik pályázatukat már benyújtották a kamaránál, vagy azt benyújtani kívánják, hogy életleírásukat sürgősen közöljék a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamarával (Miskolc).

A magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete igazgatóválasztmányi gyűlése. A Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete október 7-én, kedden délelőtti 10 órakor tartja IV. igazgatóválasztmányi gyűlését Budapesten, az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet dísztermében. A választmányi gyűlésen megtárgyalják a gazdatiszteket érintő időszakos kérdéseket.

Szarvasmarha törzskönyvi bírálatok Heves vármegyében. Heves vármegye délkeleti, alföldi jellegű vidékén most tartották meg az ezévi szarvasmarha törzskönyvi bírálatokat. Ezen a területen a tarka- és fekete színű szarvasmarha tenyésztését a magyar alföldi marha rovására még csak mintegy két évtizede karolták fel, ennek megfelelően a bírálatok során látott községi csordákban még nagy számban voltak a két fajta keresztezéséből származó állatok, azonkívül a szimmentáli marha mellett egyéb nyugati fajták véreinek hatása is megállapítható. Több helyen még az istállózási és takarmányozási viszonyok sem felelnek meg a nyugati fajtájú marha fokozott igényeinek és a csordával együtt hajtják legelőre a községi bikákat is. A kedvezőtlen takarmányozási viszonyok következtében az állomány

nagy részénél fejletlen a esontozat és a törzs, valamint hiányzott az állatok tejelő jellege. A jellemzett átlagos színvonalból örvéndetesen emelkedett ki Tarnabod és Kisköre községek törzskönyvelésre elővezetett állományai. — Tarnabodon az arányos, kis-közepes testalkatú tehénállomány jó tejelő jellege szembeötlő. Különösen tetszetek Kassa István községi bíró, Molnár Béla és Molnár G. István jól fejlett és kifejezett tejelő jellegű tehenei, amelyek megfelelően takarmányoznak. A község gazdái nagyobb arányban foglalkoznak bikaneveléssel, egyesek a budapesti tenyésztálatvásáron is eredményesen szerepeltek már állataikkal. A bemutatott növendékbikák közül jó fejlettségükkel kiváltak Kassa István és Pető Kristóf állatai. A gazdák áldozatkészségéből a község igen szép, célszerűen épített bikastállalóval és karámmal rendelkezik. A községi bikák közül a felsőregi uradalomból vásárolt, igen jó minősítési osztályzatot nyert és jó tejelő származású bika az állomány színvonalát előnyösen fogja tovább fejleszteni. — Kiskörén igen jó tejelő jellegű, arányos, kisebb testű, szilárd szervezetű teheneket vett törzskönyvbe a bizottság. Igen jó teheneket és növendékállatokat vezetett itt elő vitéz Pék János uradalmi főintéző. A község gazdáinak érdeklődése mellett előrelátható, hogy az ellenőrzéssel kapcsolatos takarmányozási tanácsadás következtében a jövőben borjúnevelésük is szakszerűbb és eredményesebb lesz. — Kömlőn néhány erőteljesen fejlett, jól tejelő tehén vett törzskönyvbe a bizottság. A legeltetési társulatok jó származású bikái jobb tartási viszonyokat érdemelnek. — Hevesen is fejlesztésre vár még a bikatartás, valamint az igazott tehénállomány egységes fajtajellegének kialakítása. Az elővezetett állományból kiváltak Mezei József mélytörzsű tehenei és jól tartott bikaborjai, valamint az Orsolya-rendi apácázárda gazdaságának jó fajta- és tejelőjellegű tehenei. — Koppolton a tehénállomány nagyrésze még az első világháború előtti Bonyhád vidékéről beszerzett tehén után származik, az állomány fajta- és gazdasági jellege közepes színvonalú. Igen jó osztályzatot kapott Szabó Sándor tanítónak nagy áldozatkészséggel beszerzett kítőnő tehene és telivér úszója. A kisbéri tenyésztésből származó, igen jól fejlett „Milánó” községi bika az állomány színvonalát előreláthatóan emelni fogja. — Kovács József dr. erdőteleki gazdaságban erőteljesen fejlett, nagy tejhozamú és kítőnő gazdasági jellegű teheneket vett törzskönyvbe a bizottság. Nagyon tetszett a magyaróvári gazdasági akadémia tenyésztéséből származó igen nemes, homogén, szilárd szervezetű bika, amely az állomány fajta- és tejelőjellegét még emelni fogja. — A bírálatokon résztvettek: Döry Gyula földbíró, a vármegyeyi állattenyésztő egyesület elnöke, Gosztonyi Andor földbíró, vitéz Fluk Gusztáv vármegyeyi m. kir. gazdasági főfelügyelő, Heródi Sándor dr. OMGE titkár az Országos Törzskönyvelő Bizottság képviselőjében, Tahy Béla szövetségi igazgatói teendőket megbízott m. kir. gazdasági felügyelő és Molnár Ferenc járási m. kir. gazdasági felügyelő.

Gyümölcs-, szőlő-, borkiállítás és gyümölcsészeti nagygyűlés Kalocsán. A Pestmegyei Gazdasági Egyesület a vármegye, a megyei agrárérmesületek és a Délpestmegyei Gyümölcs- és Szőlőtermesztők Egyesülete támogatásával október 11-12-én és 13-án Kalocsán, az új vármegyeyi központi összes helyiségeiben mezőgazdasági, gyümölcs-, bor- és szőlő-, valamint kisipari, kulturális és népművészeti bemutatót és szarvasmarha- és lódíjazással egybekötött állatképző rendezet. A kiállítás kapcsolatosan a Délpestmegyei Szőlő- és Gyümölcs-termesztők Egyesülete október 11-én a város háza dísztermében gyümölcsészeti nagygyűlést tart. A gyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. A földművelésügyi kormány milliárdos beruházási tervével kapcsolatban megvalósítandó gyümölcsészeti kívánalmak előterjesztése, letárgyalása és az erről szóló határozathozatal. 3. Indítványok.

Előadás a minőséges mezőgazdasági áruk termeléséről. Monori Kovács Gyula dr. m. kir. udvari tanácsos, egyetemi magántanár, a Pázmány Péter Tudományegyetem folyó névére „A világgazdaság újabb jelenségei” címmel hirdetett előadásai keretében legközelebb a márkás mezőgazdasági áruk termeléséről tart vetített képekkel kísért előadást. Az erről a tárgyról szóló előadást október 9-én este 6 órai kezdettel tartja a Pázmány-téri központi egyetemi épület II. emeletén lévő VI. számú tanteremben. Az előadás érdeklődőket szívesen látunk.

Gyógyszerszámlák és fuvarlevelek túlszámításainak visszatérítése. A gazdaságok eseléségi gyógyszer-számláiban állandóan előfordulnak túlszámítások, vagy olyan drága külföldi különlegességek, amelyek a gazda terhére fel nem számíthatók. Ugyancsak a gazdaság részére érkező áruk, vagy feladott áruk fuvarleveleiben sok téves és túlszámítás fordul elő. Az OMGE üzemi és számtartási osztálya (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. sz.) a gazdák érdekében évről-évre az időnkint beküldött gyógyszer-számlákat és fuvarleveleket felülvizsgálja és a túlszámításokat megállapítva, ezekre menő összegeket juttat vissza a gazdatársadalomnak. Aki tehát még nem küldötte be gyógyszer-számláit és fuvarleveleit felülvizsgálásra, ajánlatos még a számlák kiegyenlítése előtt beküldeni,

megállapítani azoknak helyes összegszerű voltát, mert az esetben a gazda már a felülvizsgált helyes összeg szerint egyenlítheti ki számláját. Megállapítható, hogy az előző évből felülvizsgált gyógyszer-számlák túlszámításai és hibái megszüntetnek a következő években az évről-évre való felülvizsgálás következtében.

Külföldi tej- és vajpiaci szemle. Svájcban a termelői és fogyasztási tejárat 2 rappennal (kb. 3-5 fillér) fel-emelték. Svájcban a vendéglátásban sem szolgáltatják a tejet a hűtőházi készleteket nem kell még igénybe venni. A takarmányhiány miatt a termelés csökkenését várják. Danubiában a vajtermelés változatlan és a legelők jók. Olaszországban a fölözési kényszer óta a vajtermelés nagyon megnövekedett, úgyhogy hűtőházakban is lehet készleteket tárolni. Franciaországban a jó legelő ellenére nagy a tej- és tejtermékhiány. A teji takarmányozás megkezdése estére a tejtermelés további csökkenésével számolnak. Romániában a piaci helyzet javult.

Német tenyészállatbevitel Romániába. A román földművelésügyi minisztérium elhatározta, hogy Németország stájermarkti és dél-bajorországi részéről tenyészállatokat vásárol. Egyelőre mintegy 500 tenyészállatról van szó, amelyből 300 darab lenne tenyészsző. Hogy a román gazdáknak megkönnyítsék a tenyészállatok beszerzését, a román kormány vállalja az állatok vételárát, valamint a szállítási költségeket felének a kiegyenlítését. Erre a célra már rendelkezésre áll a mintegy 11-8 millió lejt (kb. 400 ezer pengő) kitévő összeg.

Vadéri tanfolyam és szakközvetítés Gődöllőn. A legközelebbi vadéri szakközvetítést 1942. január-március hónapok folyamán Gődöllőn, a V. Kir. Vadászati Hivataltól tartják meg. A szakközvetítés megkezdésének előjártól a gődöllői vadászati hivataltól 1942. január 12. február 2. és február 23-tól kezdődően kéthetes előkészítő tanfolyamok nyílnak meg, amelyek végzetével a hallgatókat szakközvetítésre készítik fel. A tanfolyam hallgatása kötelező. A jelentkezők kérvényüket megelőző, de legkésőbb folyó évi december 10-ig a földművelésügyi minisztérium vadászati osztályánál nyújtják be. A kérvény és mellékletei, esettől szegénység bizonyítvány esetén bélyegmentes, ellenkező esetben a kérvény 2 pengő, minden melléklet pedig 30 filléres okmánybélyeggel látandó el. A szakközvetítés az elemi iskola négy osztályát elvégzett, 20. életévüket betöltött olyan magyar állampolgárok jelentkezhetnek, akik erkölcsileg, vagy testi és szellemi fejlettség tekintetében kifogás alá nem esnek, továbbá 3 évig egyfolytában vadászati gyakorlati szolgálatban állottak. A kérvényhez mellékelni kell a születési anyakönyvi kivonatot, iskolai bizonyítványt, erkölcsi bizonyítványt, orvosi bizonyítványt és a hároméves vadászati gyakorlatot igazoló iratot. A tanfolyam ingyenes, a vizsgadíj 30 pengő.

Gazdasági állás és munkaközvetítés. A M. Kir. Országos Gazdasági Munkaközvetítő Hivatal nyilvántartása szerint a következők keresnek elhelyezkedést: Vasvármegyei gazdasági felügyelő (Szombathely) közli, hogy a marosmonostori járásban körülbelül 500-600 vend munkás őszi terménybetakarítási munkára elhelyezkedne. Az elbír felsorolt megbízható és a felügyelő által ismert munkásoknak ajánl: Zsibrik István, Rónafő, 42. sz., u. p. Battyán; Fűsz István, Mátyásdomb, 18. sz.; Peér Béla, Tótkeresztúr; Jósár István, Péterhegy; Szeyer György, Sal 56. sz. Továbbá; Farsang Gábor és társa (Tápióság, Horthy Miklós-út 520.), csopátvári bármilyen őszi mezőgazdasági munkára elszegődne. Mester István (Budapest, IX., Illatos-út 6. sz., fsz. 6.), 31 éves, nős, gyermektelen, elhelyezkedést keres vidéki gazdaságban kocsinak vagy bérnek. Béres Dániel (Budapest, VII., Síp-u. 10., fsz. 6.) Erdélyből menekült gazdasági ispan, nőtlen, 50 éves, 22 évi gyakorlattal, több jó bizonyítvánnyal elhelyezkedést keres, sertesnevelésben, szőlő- és borszelet munkában, erdőtermelésben jó eredményei munkáitól. Dolgos Imréné (Felsőtárkány, Heves vm.) munkásné p. társai bármilyen őszi munkára ajánlkozik. Kutycs Márton (Tótkomlós, V. ker., Damjanich-u. 12.) munkástárs-ivgy elfűt az ország bármely részén őszi mezőgazdasági munkát vállal. Pocsai Lajos (Békes, IV. ker., Berényi-út 43.), 50 munkástársával együtt őszi mezőgazdasági munkát vállal. Szőlőgyi Menyhért (Tiszajárák, Ugoasa vm.) címen 5 családcsalád komencióval gazdasági eselődnek jelentkezik. Hász János (Nagygyánád, Szentuhálypuszt), 36 éves, nős, gazdasági szakiskolát végzett s a gazdaság minden ágában jártas képesített gazda, mint gazda vagy magtáros állást keres. Baricsa Ferenc (Hódmezővásárhely, V. ker., Késmárk-út 14.) munkavállalkozó, 28 év óta mezőgazdasági munkás, 2-300 társával őszi mezőgazdasági munkára ajánlkozik. Hajkó Minály (Tótkomlós, II. ker., Bocskai-u. 39. sz., Békes vm.) vállol cirokvágást, rőpszedést, kukoricatörtést, vagy más mezőgazdasági munkát. Ináncsi Lajos (Ura Bálint-major, u. p. Csengerújfalú, Szatmár vm.) gazdasági ispan, 50 éves, nős, gyermektelen, gazdaságha felügyelőnek ajánlkozik, gyakorlatot szerzett Szatmár, Szabolcs, Sáros, Gömör és Nyitra megyében, a kisszebeni m. kir. gazdasági iskolát végezte. Muszka Mátyás (Süköd 244., Pest vm.), 37 éves, nős, 3 gyermeke van, utépítéshez, munkavezetéshez, kukoricaszedéshez stb. több munkással, főleg a Bácskában elszegődne, eddigi működéséről több jó bizonyítvánnyal rendelkezik. Ifjabb Kalmár Lajos (Biharnagybajom, Telek, Bihar vm.) körülbelül 200 munkással cukorrépa- vagy más hasonló munkára elszegődne. Póth Lajos (Órszentmiklós, Nyíres-u. 12. sz.) szőlő- és gyümölcskertész elvállalja szőlő és gyümölcs, valamint dísznövények kertésztéséhez vágó munkálatokat szerény díjazásért, kiválóan ért ügy a szőlő, mint bármilyen gyümölcsfa nemesítéséhez, telepítéséhez és ápolásához. Berekei József (Kisberzsény, Veszprém vm.), 50 éves, nős, családos hadirokkant, gazd aságban mindenhez ért, munkavezető az ország bármely részére elmenne, a Magyar Általános Útépítőnél 8 évig dolgozott mint munkavezető. Schuster István (Lukanénye, Nógrád vm.), 39 éves, r. kath. vallású, nőtlen, okl. mezőgazda, 10 éves gyakorlattal állást keres.

Felhívás előfizetőinkhez.

Október 1-ével új előfizetést nyitottunk lapunkra. Felhívjuk azokat a tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése szeptember hó végével lejár, hogy az előfizetési díjat az előfizetési felhívással együtt levélben megküldött csekkalapon mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne álljon be. Akik az előfizetési díjat idejében be nem küldik, azok részére a lap küldését megszüntetjük. Az előfizetési díj megküldését ugyanazon a címen kérjük, mint amely címen a lap jár.

Előfizetési árak:

egy évre	32 pengő
félre	18 "
negyedévre	10 "

OMGE-tagoknak a tagsági díjon felül:

egy évre	20 pengő
félre	11 "
negyedévre	6 "

A kiadóhivatal.

A Bosh Vállalatoknál több mint 50 éve szokássá vált, hogy az alapító tisztelőre évente üzleti kirándulást rendeznek, amelyen a cég összes alkalmazottai és munkásai valóságos családi együttlétben ünnepelnek Bosch pót. Ezenkor a vállalat fizeti az összes kiadásokat, sőt megtéríti munkásainak erre a napra eső munkabéretét. Az idei jelentős évforduló ünnepéhez, midőn Bosch Róbert már 80-ik életévét tölti be, a Bosch Róbert Kft. budapesti fióktelepe is nagy lelkesedéssel csatlakozott és a jubileumi üzleti kirándulás miatt szeptember 23-án teljes üzemszünetet tartott.

NYILTÉR.

(E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Birtokbérletet keresek

lehetőleg a visszacsatolt Felvidéken 300-400 holdat 10 épülettel. Ajánlatokat »Rögtoni átvétel« jellegre Blochner hirdetőjébe, Budapest, IV., Városháza u. 10.

VIZSETT GAZI ÁSZ

legjobb körökből, öskeresztény, valami tőkével és elsősorban mangalicatenyésztéssel nagyobb bérlethez lehetőleg Baranyában tőkés társat keres. Válasz a Magyar Hirdető Irodához, Újvidék, II., Rákóczi Ferenc u. 86.

Használt 5-9 kg-os mezei vasúti sint vennék.

Értesítést »Méret megadással« jellegre Dr. Láng hirdetőbe Ferenc-krt 39. kérek.

OK
Légengörgő lovaskocsi
ÚJÍTÁS!
a gumihány idejére lemerelhető vastalpi kerekek!
Gyártja: **ORENSTEIN ÉS KOPPEL**
MAGYAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
Budapest, V. József körút 31.

Leszerelő gazdaságoktól használt, de jókarban levő mezőgazdasági gépeket, talajművelő eszközöket és kéziszerszámokat VÁSÁROLNÁNK.

Az árat feltüntető jegyzéket kérjük: **Örgróf Pallavicini Uradalom, Sándorfalva** címre küldeni.

A MAGYAR LOVAREGYLET

október hó 10-én d.u. 2 óra 30 perckor a budapesti versenytér I. helyi nyergelőjénél **telivér árverést tart**

Árverésre kerül:

9 csikó, 42 kétéves és idősebb ló, 1 fedezőmén, 22 anyakanca

Kívánatra katalógust küld: a Magyar Lovaregylet titkársága, Budapest, IV., Szép-utca 3. sz.

TÖZSDE ÉS KERESKEDELEM.

A gabonapiac helyzete.

Az árutőzsde kenyérgabonapiacán e héten a forgalom már kizárólag különféle terménycikkekben és főleg egyéb magvakban bonyolódott le. A sörárparitásosítás október elsőjével, mondhatni megszűnt, amennyiben a különböző minőségeknel megállapított magasabb átvételi árak érvényüket veszítették. A búza, rozs, kétszeres, zab és takarmányárpa-eladás változatlanul a „Hombár” bizományosok útján történik.

Az új kukoricaértékesítés a vasárnap megjelent árkormánybizonosi rendelet alapján ugyancsak megindult. (A vonatkozó forgalmat szabályozó és a legmagasabb termelői árakat megállapító rendelkezéseket teljes terjedelmében lapunk más helyén közöljük.) Elsősorban a Kis-Alföld és a visszatért Délvidék területéről kínáltak már nagyobb tételekben csöves kukoricát és a beküldött minták alapján megállapítható, hogy a minőségek itt is kitűnően sikerültek. Október havára a 28 százalék víztartalmú csöves kukorica 13-40 és a morzsolt árú minden feladóállomáson 18-70 pengő.

Csilagfűrtben is napról-napra élénkült a forgalom. A főleg a Nyírségben termelt keserű magfeleségből nagy mennyiségeket hoznak piacra, úgyhogy az árutőzsdei forgalom egy-egy napon meghaladja a 2500 métermázsát is. A minőségek itt is kielégítőek. Az édes csilagfűrttermés kiállításai ugyancsak kedvezőek, a betakarításra két-három hét múlva kerül a sor. Citromokban is megindult az értékesítési tevékenység. Az első tételeket Békés, Csongrád, Csanád vármegyékből ajánlották és 23 pengővel máris 1000 métermázsra kelt el. A vevők nemcsak ipari feldolgozó üzemek, hanem sörgyárak is.

A magpiacokon löherében legélénkebb a forgalom, amelynek termése mind mennyiségre, mind minőségre jól sikerült. A tavalyi nyers árú — mint ismeretes — nagy átlagban 75-80 százalékos tisztaságú volt, míg most az eddig felajánlott tételek zöme meghaladja a 90 százalékos tisztaságot is. A második heremag, amely iránt ugyancsak igen élénk az érdeklődés, a fehérheremag. Már eddig is nagy mennyiségeket értékesítettek, a kereslet azonban változatlan és a nagyobb tételek is könnyen elhelyezhetők. Főként a Dunántúlról ajánlanak a szokványminőségű (90%) gyakran nagyobb tisztaságú árut, amelyet kivételre gyűjtenek. A mustármag-idény végéhez közeledik, az idei termésfőleség zöme már értékesítésre került.

A nemzetközi gabonapiacokon jól tartott az irányzat. A tengerentúli hatalmas búzakészletek alig esőkneknek, mert a szállítások csekélyek. Broomhall legutóbbi jelentése szerint 1941 augusztusának első hetében az elhajzási statisztika (1000 quarterben, 1 quarter 217.7 kg) a következő volt:

	1941	1940	1941	1940
	Aug. 9. előző hét	aug. 9.	aug. 1-től	
USA és Kanada	528	593	290	528
Argentína, Uruguay	271	280	279	271
Ausztrália	—	—	—	—
Oroszország	—	—	—	—
Dunai államok	—	—	30	30
Egyéb országok	—	—	—	—

* Hiányzanak az adatok.

A külföldi terménytőzsdek árjegyzései: Chicagóban a búza decemberre 122, májusra és júliusra 127, a kukorica decemberre 81, májusra 86, júliusra 88 cent. A winnipeg gabonahatáridős piacon az októberi búzát 76, a decemberit 77 és a májusit 81 centtel kötötték. New-Yorkban a Northern Manifóba 92, a Redwintert 128, a Hardwintert 138, a Western rozst 90 cent. Buenos Airesben a búza októberre 6-76, novemberre 6-93, a lenmag 10-12, illetve 10-40 pezo métermázsánként.

Allatpiaci szemle.

A folyó hó 2-án megtartott ferencvárosi szarvasmarha-fővásáron a felhajtott szarvasmarhák vontatott irányzat mellett értékesültek. A múlt hetivel összehasonlítva, az árakban lényegesebb eltérések nem voltak.

A szarvasmarhákintéltételei változatlanok. Mint mármás alkalommal is jeleztük, külföldre csak olyan behélyezett tehének és öszök szállíthatók, amelyek a földművelésügyi miniszter által kiadott 232.100/1941. számú rendelet előírásai alól kivételt képeznek. A rendeletre vonatkozóan az érdekelteknek a m. kir. gazdasági felügyelők és a m. kir. hatósági állatorvosok adnak közelebbi felvilágosítást. Felhívjuk az érdekeltek figyelmét, hogy a rendelet tiltó rendelkezései alá eső állatokat ne szállítsanak, mert amennyiben ilyeneket szállítanak, úgy kiteszik magukat esetleg annak, hogy az illetődon külföldre szállított tehéneket vagy öszöket elkobozzák.

A folyó hó 2-án megtartott ferencvárosi sertésvásáron a felhajtott sertések élénk irányzat mellett az árelenőrzés országos kormánybiztosa által előírt árakon értékesültek.

Az élőjuhárkintéltételek megfelelő mértékben foly: máthan van. Közöljük az érdekeltektől, hogy a megfelelő időrendi beosztás céljából tételeiket, amelyeket külföldre szándékoznak szállítani, a M. Kir. Kereskedelmi Hivatalnál vagy a Magyar Állat és Állati Termékek Kivitel Szövetkezetnél az erre a célra szolgáló árlapokon mielőbb elentsék be.

A Kereskedelmi Hivatal piaci helyzetjelentése.

(1941 október 2.)

Baromfi. A baromfi felhozatala a vidéki piacokra megélénkült. Különösen eszékéből hoznak fel nagy mennyiséget, de jelentős mértékben emelkedett a kővér árú felhozatala is. A kiviteli cégek mellett a belföldi fogyasztás részére is igen nagy érdeklődés mutatkozik. A kialakult árak mindenképp meghaladják az országos ármegállapító bizottság által megállapított árakat. Az Országos Baromfi Ármegállapító Bizottság által előbaromfi megállapított termelői árak a következők: csirke 2-15, tyúk 1-85, liba 2-02, kacsa 2-—, pulyka 1-67, gyöngyös 1-76 P kg-kint. A kiviteli cégek és megbízottak által baromfi csak élő állapotban és súllyra vásárolható, illetve vehető át. Fontosabb piacainkon a következő árak alakultak ki:

	Csirke	Tyúk	Kacsa	Liba	Pulyka	Gyöngy-tyúk
Szentesen	2-55	1-95	2-40	—	1-80	1-73
Tótkomlóson	2-40	1-95	2-35	3-15	—	—
Kondoroson	2-50	2-—	2-65	—	—	—
Vésztőn	2-35	1-95	—	—	—	—
Gyulán	2-30	1-90	2-25	2-10	—	—
Szegeden	2-30	1-90	2-00	3-10	1-81	1-75

Tojás. A vidéki piacokra a friss tojás felhozatala erősen esőkent, kizárólag belföldi fogyasztásra vásárolnak. Az Országos Tojás Ármegállapító Bizottság a tojás termelői árának jegyzését folyó évi augusztus 29-ével megszüntette. Közöljük az árelenőrzés országos kormánybiztosa által 130.800/1941. Á. K. sz. rendeletét a tojás legmagasabb nagykereskedői és fogyasztói árának megállapítása tárgyában: A tojás legmagasabb nagykereskedői eladási ára Budapest-nagyvásártéren történő átadásnál a következő: hűtőházi vagy friss tojás egész ládatételben 2-96, hűtőházi vagy friss tojás ládából kifolyva 3-04, meszes tojás egész ládatételben 2-78, meszes tojás ládából kifolyva 2-85 P. A tojás legmagasabb kiskereskedői eladási ára Budapest székesfőváros, Kispeszt, Pestszenterzsebét, Pestszentlőrinc, Rákospolota, Újpest megyei városok, Csepel, Pestújhely és Rákosszentimrély nagyközségei területén: hűtőházi vagy friss tojás súlyra való eladás esetén 3-24, hűtőházi vagy friss tojás 10 darab alatt darabonként eladás esetén, 55 g-on felül —18, 55 g-on alul —17, meszes tojás súlyra való eladás esetén, 55 g-on felül —17, 55 g-on alul —16 P. A rendeletben nem említett helységei területén a tojás fogyasztói ára nem lehet magasabb a budapesti nagykereskedői áraknál.

Termény- és takarményfélék.

Gabonamérek. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos árjegyzése.) 1941 október 2. Készára. Az árak bármely feladóállomáson, 100 kg-kint, készpénzben, aranypengő értékben a következők: Búza, 78 kg-os szokványminőségű 30-—. Rozs, 71 kg-os szokványminőségű 28-—. Takarmányárpa, elsőrendű, legalább 65 kg-os (a következőkben felsorolt állomásokon, mint paritásos csomópontokon): Budapest 24-50, Désen 24-50, Győrötti 24-—, Kaposváron 24-—, Marosvásárhelyen 24-50, Nagyváradon 24-20, Nyíregyházán 24-—, Sopronban 24-50, Szegeden 24-30, a középminőségű 100 kg-kint 1-— pengővel olcsóbb, mint az 1. rendű. Kaposárpa az ország bármely feladóállomáson 32-40. Zab, 41 kg-os (a következőkben felsorolt állomásokon, mint paritásos csomópontokon): Budapest 26-50, Debrecenben 26-—, Keszán 25-60, Kolozsvárt 26-50, Komáromban 26-—, Marosvásárhelyen 26-50, Miskolcon 25-50, Pécsen 25-50, Szegeden 26-50, Székesfehérváron 25-70, Szombathelyen 26-20. Kukorica az ország bármely feladóállomáson: szemes, legfeljebb 28% víztartalommal 18-70, csöves, legfeljebb 28% víztartalommal 13-40. Az 1941 évi terméskukorica árát a 131.000/1941. Á. K. sz. rendelet állapította meg.

Balaton halászati. (A Balaton Halászati R.-T. jelentése.) 1941 szeptember 30. A balaton halászati Siófokon vagy Fonyódon métermázsánként 60-— pengő +1-5-3-5% felár.

Különléte termények és vetőmagvak. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos árjegyzése.) 1941 október 2. Az árak feladóállomásokon, 100 kg-kint, készpénzben, aranypengő értékben, a következők: Köles, fehér, vörös, szürke és japán, feladóállomások szerint: Budapest 32-—, Békéscsabán 31-—, Debrecenben 31-—, hajdina, 60 kg-os 36-—, kaposzta-repce, vagy repce 45-—, vadrepce 38-—, lenmag, olajgyártásra 60-—; napraforgómag, fehér, szürke, csikos 35-—; tökmag 45-—; szójabab, legfeljebb 10% víztartalommal 48-—; kendermag, szokványos 80-—; magasnövényű belföldi vetőmag 120-—; mák, kék uradalmi 151-—; mustár-

mag, fehér 161—, fekete 101—; kőmennyag 382—; koriándermag 81—; borsó, zsiszikenitett, Viktória 53-20, expressz 45-20; lenese, zsiszikenitett kisszemű 50-20, közép 60-20, nagyszemű 70-20, háromszéki, esiki, udvarhelyi (természetlén zsiszikenites) 70-20; bab, fehér, szokvány és gyöngy 53-20, fehér, hosszú és lapos 60-20, gömbölyű és hosszú fűrj 60-20, egyszínű, színes 60-20, tarka és vegyes 52-20; lóheremag, nyers, arankás, 90% tisztaságú, budapesti paritásb-n 230—, erdélyi lóheremag, kelezsvári paritásb-n 240—; lucernamag, nyers, arankás, 90% tisztaságú, budapesti paritásb-n 385—; baltae m. mag, hámozatlan, 90% tisztaságú, budapesti paritásb-n 80—. Az ország egész területén: bíborheremag, 96% tisztaságú 150—; fehérheremag, 90% tisztaságú 320—; kormóslucernamag, 95% tisztaságú 200—; koresheremag, 90%-os 300—; nyúlzapukamag, 88%-os 200—; somkőromag, fehér, 92%-os 150—; szarvaskerepmag, 92%-os 250—; muharmag, 95% tisztaságú 40—; szudáni fűm. mag, 95% tisztaságú 70—; búkköny, 96%-os, szízes 115—; pannon 50—; tavaszi (budapesti paritásb-n) 40—; csillagfű, 96%-os, édes 35—; keserű 28—; tavaszi borsó (homoki), 94%-os 60—; őszi borsó (mezei takarmány), 94%-os 60—; szeges borsó, 95%-os 40—; cirokmag, 95%-os, seprőcirok 28—, cukorcirok 40—; esibeheremag, 96%-os, óriás 55—, 95%-os aprószemű 50—; gomborkemag, 96%-os 65—. A készáruipiacon a megállapított árakon a következő tételek keltek el: *csillagfű* (keserű) 150, 150, 150, 150, 150, 150, 150 és 300 q; *szószóbbkány*: 96%-os 22 q; *muharmag*: 145 q; *baltae m. mag*: 90%-os 20-30, 20-25 q; *lucernamag*: 91%-os, 2-3 q, 90%-os 50 q, 5 1/2 q; *lóheremag*: 50, 100, 150, 100, 100 és 100 q, 10 q, (nemetszahányos) 100, 20-30, 50, 50, 100, 100, 25, 150, 59 q, 90%-os 6-7 q, alj 8-10 q; 8 1/2 q; *szudáni fűm. mag*: 95%-os 4-5 q; *olasperje* 20-30 q; *mustármag* (fehér) 8-10 q.

Magpiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte megosztályának jelentése.) 1941 október 3. A magpiacra a lóhere kínálat továbbra is változatlanul élénk, a felkínált tételek mennyisége talának kevés. A lucerna igen rossz terméskialakítású az utolsó két hét kedvező időjárása némileg megjavította, a kínálat azonban még nem indult meg. A búkkönyök piacán a szószóbbkány forgalma esendes, a tavaszi búkköny kínálatát megelénkült. Az étkezési cikkek piacán borsókból a kínálat vontatott és valóságilag a gazdák más irányú elfoglaltsága folytán a bab kínálatát is elcsendesedett. A hajdina gyenge termést adott, tételek szórányosan kerülnek piacra. A mák forgalma az előzők tartózkodása következtében teljesen szűnelt.

Burgonya. Az árleállítás országos kormánybiztosának felhatalmazásával a belföldi burgonyakereskedelmi egyesülés a szeptember 23-tól eladásra kerülő burgonyáért a termelőnek budapesti paritásb-n nyári rózsá burgonyáért 12-85, Gálbaba burgonyáért 12—, őszi rózsá burgonyáért 11-70, Ella burgonyáért 10—, W. H. H. burgonyáért 8-85, Krüger burgonyáért 8-15, ipari Wohltman burgonyáért 7-85, ipari Krüger burgonyáért 7-15 pengőt fizet. Ez árából a helyi termelői ár kiszámításánál a feladóállomás és Budapest-Nyugvástételep közötti távolságnak megfelelően 250 km-ig a 15/c, 250 km-en túl a 16/c kiegészítési fuvardíja, vagy a hajófuvarozás tényleges költsége vonható le.

Budapesti takarmányvásár. (Budapesti székesszéki vásárgazdászok jelentése.) 1941 szeptember 30. Árak métermázsánként pengőben: Rétszéna Ia 9-50—9-75, IIa 8-50—9-20, muharszéna 9-50, lucernaszéna 12-75, rétszéna lucernaszéna 12—. Alomszalma, rozsszalma 5-05. A felhozott 25 kocsi takarmány és 1 kocsi szalma mind elkel.

Budapesti préseletakarmány- és szalmaárak. (Budapesti székesszéki vásárgazdászok jelentése.) A Józsefvárosi pályaudvaron, 1941 szeptember 22-én és 25-én jegyzett nagykereskedelmi árak: rétszéna, Ia 11-30—11-40, lucernaszéna 14-20—14-40, lóhereszéna 12-70—12-90, tavaszi szalma 7-20—7-30, rozsszalma 6-40—6-50, búzaszalma 6-20—6-30 pengő q-kint.

Állatok és állati termékek.

Budapesti vágómarhavásár. (Budapesti székesszéki állatvásárak és közvágóhidak igazgatóságának jelentése.) 1941 október 2. A vásár irányzata vontatott volt. Közvetlen a vágóhidra érkezett állatok becselési árai: —90—1-45 pengő. Árjegyzés előjében: Bika, magyar, Ia 1-45, IIa 1-24—1-41, IIIa 1-02—1-15, tarka, Ia 1-45, IIa 1-35—1-43, IIIa 1-24, ökor, magyar, Ia 1-20—1-38, IIIa 1—1-14, tarka, Ia 1-43—1-45, IIa 1-18—1-42, IIIa 1—1-16, tehén, magyar, Ia 1-42—1-45, IIa 1-16—1-40, IIIa 1—1-14, tarka, Ia 1-42—1-45, IIa 1-16—1-41, IIIa 1—1-15, bivaly, magyar —98—1-36, növendék 1—1-45, kicsontozni való —80—98 pengő kg-kint.

Tenyészmarhák és jármosok. (Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő R.-T. vásári jelentése.) 1941 október 3. A belföldi ármosok és beállítani való tinó (tarka) 580—680 kg-os 1-35—1-45, Ia, belföldi jármosok és beállítani való tinó 480—550 kg-os 1-30—1-40, Ia, fehér jármosok 1-35—1-45, 1 1/2 éves üsző 1-35—1-50, fiatal hasas és friss fejstebén 1-40—1-60 P/kg-nt.

Budapesti sertésvásár. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte sertésállományának jelentése.) 1941 október 3. A csütörtöki vásáron a következő árakat jegyezték: Prima uradalmi 170 kg-on felül 2—, 155—170 kg-os 1-96, 140—155 kg-os 1-92, közép uradalmi és jobb szedett 110—140 kg-os 1-86, Ia öreg 1-84, szedett, legalább 100 kg-os 1-66, 170 kg-nál könnyebb, öreg 1-76, hasított szalonnás félsertés 2-55, Ia hasított angol sonka félsertés 2-61, IIa angol sonka félsertés 2-55, könnyű hasított félsertés körülbelül 100 kg-os 2-48, jó, öreg, hasított 2-48, öreg, silány, hasított 2-43, kanolt 2-33, szalonna, bőrről 2-44, hárj 2-90, zsír 3-10, lókehús 2-58, sültő 35 kg-on felül 75 kg-ig 1-90, választási malac, szimultanozott 4-20, szimultanozott 4— pengő kg-kint.

Juhgolyó. Az Országos Magyar Tejszövetkezet központ a tisztán juhtejből készült, teljesen zsíros, elsőrendű, kelően érett (legalább egyhetes), szikkadt juhgolyóért helyi, feladóállomás, kg-kint 2-20 pengőt fizet. Ez az ár úgy értendő, hogy a kg-kint 2-20 pengős árat helyi, vasúti feladóállomás terítik, vagyis a vasúti fuvar már a szövetkezeti központ viseli. Minőségi és mennyiségi átvétel a központ budapesti telepházán történik.

Tej és tejtermékek. (Budapesti székesszéki vásárgazdászok jelentése.) A nagy vásártételepen és a vásárcsarnokokban 1941 szeptember 22-től 27-ig jegyzett árak aranypengőben: Teljes tej (kicsinyben) literje —42, tejfel literje 1-60, teavaj

(tamb) kg-ja, édes tejszínből készült 5—, pasztőrözött tejszínből készült 5-40, főzvény kg-ja kicsinyben 5-20, tehéntúró (kicsinyben) kg-ja 1-20, csemege tehéntúró (kicsinyben) 2—, sovány tehéntúró —80, juhtúró kg-ja 2-60, trappistásajt kg-ja 3-10, emmentáli sajt (kicsinyben) kg-ja 4-30—4-80. A forgalom-közepes, az árak változatlanok.

Baromfi és tojás. (Budapesti székesszéki vásárgazdászok jelentése.) A nagyvásártételepen és a vásárcsarnokokban 1941 szeptember 22-től 27-ig jegyzett árak kg-kint, aranypengőben: *Élő baromfi*: Csirke, rántani és sütni való 2-80—3-60, tyúk 2-80—3—, ruca, hizott 3—3-70, liba, hizott 3-30—4-20, pulyka, hizott, tojó 2-50—2-80, kakas 2-20. *Leölt baromfi*: Tyúk, Ia 2-70—3-30, IIa 2-40—3—, csirke, friss vágású, hizott, Ia 3-50—4-30, IIa 2-30—3-90, csirke, friss vágású, szedett, Ia 3—3-80, IIa 2-40—3-40, ruca, hizott, Ia 3-30—4-10, IIa 2-40—3-60, liba, hizott, Ia 3-30—4-70, IIa 2-60—4-40, libamáj, kicsinyben, nagy 8—12—, kicsi 5—8—. A forgalom közepes, az árak ingadoznak. *Tojás*, vidéki (b. tyúk) 2-90, ladaaru, eredeti, 100 db 16—, ladaaru kielvasva, 100 db 16-50. A tojásforgalom közepes, az árak ingadoznak.

Budapesti halpia. (Budapesti székesszéki vásárgazdászok jelentése.) A nagyvásártételepen és a vásárcsarnokokban 1941 szeptember 22-től 27-ig jegyzett árak kg-kint, aranypengőben: Ponty, élő, nagyság szerint 2-40—3-20, ponty, jegelt, nagyság szerint —80—1-80, harsa, élő, nagyság szerint, kicsinyben 2-80—4-50, harsa, jegelt, nagyság szerint, kicsinyben 2-40—4-40.

Külföntélek.

Zöltség és gyümölcs. (Budapesti székesszéki vásárgazdászok jelentése.) A nagyvásártételepen és a vásárcsarnokokban 1941 szeptember 22-től 27-ig jegyzett árak q-kint, aranypengőben: *Zöltség*: Sárgarépa, Ia 20—26—, IIa 15—20—, mákói 20—30—, petrezselyem, Ia 22—36—, IIa 18—24—, mákói 25—40—, zeller, nagyban, zöld-jével (100 csomó) 12—150—, kalarabé 23—28—, zöld-jével (100 db) 2—10—, karfiol, levéllel 15—40—, tisztafű 20—70—, vöröshagyma, mákói 23—, közönséges, kicsinyben, Ia 24—28—, fokhagyma, Ia 62—, cékla 14—20—, fejeskáposzta, Ia 12—15—, IIa 9—13—, kelkáposzta, Ia 20—30—, IIa 16—24—, kelbimbó 100—120—, vöröskáposzta, Ia 18—30—, IIa 10—25—, fejesalata, szabadföldi (100 fej) Ia 6—12—, IIa 4—10—, tormá, nemesített, Ia 200—300—, IIa 100—200—, ércs 50—100—, burgonya, Gálbaba 15-30, nyári, rózsá 15-30—16-15, őszi rózsá 14-95, Ella 13-20, Krüger 11-20, Wohltman 11-95, champignon gomba, Ia 280—360—, IIa 200—280—, uborka, nagy, sálfőnök 20—50—, zöldpaprika (100 db), tölteni való, fehér 20—70—, töltési való, zöld 10—60—, apró, hegyes 6—30—, kecskeszaru 20—80—, paradicsompaprika, piros 40—120—, sárga 30—60—, tök, főzni való, Ia 20—25—, IIa 10—22—, paradicsom, érett, Ia 12—24—, IIa 10—20—, almapirodalom 12—24—, zöldbab, vajbáb, hüvelyes 30—70—, kifejtési való hüvelyes bab 40—65—, kifejtési nyersbab 100—, zöld kukorica, közönséges (100 cső) 5—16—, csemege 14—18—, sókka, szabadföldi 40—70—, paraj, tisztított 40—70—. A forgalom közepes, az árak ingadoznak. *Gyümölcs*: Alma, elsőrendű, nemes fajta, Ia 180—220—, IIa 160—180—, másodikrendű nemes fajta, Ia 140—160—, IIa 120—140—, közönséges változatot, Ia 80—100—, IIa 60—80—, körte, elsőrendű, nemes fajta, Ia 200—250—, IIa 170—200—, másodikrendű, nemes fajta, Ia 140—160—, IIa 120—140—, közönséges, változatot, Ia 110—140—, IIa 80—110—, őszibarack, fehér, Ia 35—250—, szilva, magvaváló, kék, Ia 110—150—, IIa 90—130—, besztelej Ia 115—150—, muskotály 115—150—, sárgadinnye 16—50—, görögdiinnye, nemes 14—26—, szőlő, csemege, különleges minőségű 100—160—, Ia 190—130—, IIa 90—100—, közönséges 60—90—, fekete 75—100—, dió, papírhéjú 200—280—, keményhéjú 140—190—. A forgalom közepes, az árak ingadoznak.

Egyéb mezőgazdasági termények és termékek. (Budapesti székesszéki vásárgazdászok jelentése.) A nagyvásártételepen és a vásárcsarnokokban 1941 szeptember 22-től 27-ig jegyzett árak aranypengőben: Paprika, csemege, édesnemes 4-25; édesnemes 3-85; féledes, gulyás 3-15, rózsá 2-45 P nagyban kifogásmonkjnt.

Borpiac. (A Magyar Szőlőgazdák Országos Borértékesítő Szövetkezetének jelentése.) 1941 szeptember 30. A borpiac továbbra is szilárd. Az utolsó napok kedvező időjárása miatt, másrészt az igen gyenge minőségekre való tekintettel, a szüret mindenhol — amennyire lehet — kihúzódik. A korai szőlőfajtáknál is a szüretelt mustok ritkán haladják meg a 16% cukrot, így a szüret sok helyen csak a jövő héten fog kezdődni. Az árak általában cukorfokonként 5— pengő körül mozognak hl-kint, de álepitett uradalmi mustért a kereskedelem 6— pengőt is fizet, sőt azonnal kapható árúért ezenfelül is. Az oboraru általában intervenció ár felett mozog és a teljesen kifogyott borkereskedők jó árúért hl-kint

1— pengővel is többet fizetnek. A minőségi borvidékek is nagy a kereslet. Tokaj vidékén számaradni borokban hl-kint 30—50, aszúkban 100—200 pengővel fizetnek intervenció ár felett. Áru alig van.

Szesz. Az egyedáruságú az összes szeszfélségeken a forgalom a múlt heti keretek között mozgott és az árak nem változtak.

Gyümölcspia. Nagyobb tételekben nem volt jelentős kínálat és csak kisebb gyümölcsfajták kerültek változatlan tartott áron forgalomra. A *törkölypálinkát* 11-10—11-20, a *seprőpálinkát* 11-20—11-30, a *szilobriumot* 13-20—13-30, az *eperpálinkát* 13-20—13-30, a *barackpálinkát*, minőség szerint 14-50—15—, a *borpálinkát* 16-20 pengős áron jegyezték 10,000 literfokonként. III. táblázat szerint 4-5% forgalmi adó.

Országos állatvásárok. 1941 október 6-tól 12-ig. Nem egyszer megtörténik, hogy valamely vásárt különféle okok miatt nem tartják meg. Ajánlatos emellett arra is figyelni, hogy tartan-e vásárt és hogy állatfelhajtás lesz-e? *Október 6-án:* Bolossagyarmat, Bodajk, Bó, Csögle, Debrecen (2 nap), Jás-és mihvácsár, Dévaványa, Dombóvár, Fűdö, Delszék, Forró, Gödöllő, Gyöngyösmellék, Hajós, Hegykő, Jászó, Kányaháza, Kerekegyháza, Kisharapát, Letenye, Léva, Mád, Mágoos, Maramrossziget, Munkács, Mosonmagyaróvár, Ósi, Pécs, Pusztaméreg, Sajóváros, Sopron (fővásár), Szomajom, Tarcfal, Timnye, Tiszaföldvár, Újszász. *Október 7-én:* Apostag, Berettyószéplak, Dés, Gyömrő, Gyöngyösmellék, Hőgyész (csak bonyhádi marha), Kövesliget, Mihalóc, Nyekaniza, Páncétfelh, Szikszó (marha- és lóvásár), Szerényes, Szombathely, Vásárosnamény (marha). *Október 8-án:* Abaúj-szántó, Alsóvécse, Bilke, Csikszentmiklósi (2 nap), Elek, Füle, Mórty, Nagykapos, Nyékonyi, Sármaság, Szobránc, Tarpa, Tótvárosny, Záhó (3 nap). *Október 9-én:* Baló (sertés nem lesz), Devecser, Döbgyör, Edelény, Elek, Felsőszell, Godisa, Hegymáslajos, Királyhegyes, Madar, Negysajó, Nagyharsány, Nyirbárány, Pálháza, Szentesfőcsanak, Tiszóvár, *Október 10-én:* Aipart, Hódmezővásárhely, Mező, Besenyszög, Egerág, Győr (ló 2 nap), Kiszember, Kővár, Miskolc (3 nap havi vásár). *Október 12-én:* Kiskunfélegyháza.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

H. J. A vadgesztenye, helyesebben lögesztenye felhasználásának korlátokat szab gyors romlása, amelynek megállítására szellős podlason vékony rétegre kiterítve tisztjuk meg vízterítvánnak nagy részétől. Ha ilyen módon nem érkezik el az eltávolításra alkalmas légszáraz állapotig, a burgonyában hasonlóan prízmákban rakjuk el. A lögesztenye dugifélszékének oka egy glykocida és cseresavterület. Ezek minél nagyobb mennyiségben nem etethető, de kelő szelekítés után mind friss, mind légszáraz állapotban szervizmarha és juh számára fogyszíj, legmehetőbb szokja meg a ló és a sertés. Dugifélszék hatás miatt leveles repafélszékével használható jó eredmény. A friss lögesztenyénél szívesebben eszi minden állat a keszteleltetett gesztenyét. A keszteleltetést úgy hajtsuk végre, hogy a durva darát egy-két napig vízzel tisztítsuk.
W. I. dr.

BELVÁROSI PENSIO
Tulajd.: cs. Mátyás E. né, Budapest, IV., Veres Pálmező-utca 10. félémelet, Apponyi-téről. Telefon: 383—565. Központi híres hideg-meleg folyoz. Dícsán konyha is. Cél társaság. 581

„ATTILA” PENSIO
BUDAPEST, VI., ANDRASSY-UT 78 5492
TELEFON: 129—678
Magánpalotában, pályaudvarok közelében, egy- és kétágyas szobák, gőzfűtés, hideg-meleg víz, fürdőszobás apartmanok. Mérsékelt árak.

KERTÉSZÜVEG
Ifj. Weiss Gyula
tábla- és tükörüvegnyagykereskedő
Budapest, V., Vadász-utca 29. szám
Telefon: 110-114* 533 „Üvegház”

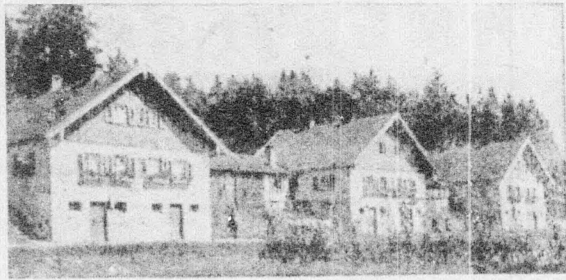
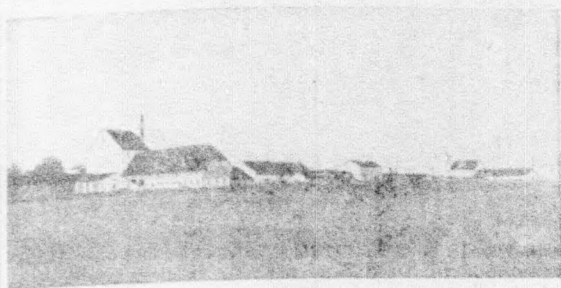
Többszörösen terhet 80 q terhelésig könnyen szállít gummikerekes **ZELENSKI-kocsival** Sárban nem süllyed!

Teherautó-pótkocsik és karosszériák.
Gróf ZELENSKI RÓBERT Gépgyár Kft.
Pestszentkereszébet, Mikszáth-utca 18. sz. Telefon: 147—212, 347—566

„MÁTYÁS-ZÚZÓ”
legmodernebb egyetemes örlő, szárítópó- és silótöltő-gépek.
Özemközben cserélhető szitákkal és metzőkésekkel.
Alacsony fordulatszám.
213

Képek a felsőbajorországi Bosch-gazdaságból.

ROBERT BOSCH, a nagy német gazdasági vezéregyéniség, gazdaszülők gyermekéből vált nagyiparossá. Ez év szept. 23-án ünnepelte 80 éves születésnapját. Nemcsak a gépjármű-felszerelések, elektromos-szerszámok és hűtőszekrények, stb. előállítás körül szerzett nagy érdemeket, hanem mezőgazdasági téren is mintaszerűt alkotott. Egy felsőbajorországi tőzegtelep helyén elterülő gazdasága ma több mint 1700 ha területű. E mintagazdaság legnagyobb része lápos területek termékenyvé tételével keletkezett. Mezőgazdasági termése nagy szerepet játszik München város közelletében.

Baloldali kép: a Bosch-uradalom gazdasági épületeinek egy része.

Jobboldali kép: a Bosch mintabirtok is magán viseli a tulajdonosa szociális érzékének megnyilvánulását. Képünkön azok a települési házak láthatók, amelyeket Robert Bosch uradalmának mezőgazdasági munkásai számára emeltetett.

A tej és tejtermékek

Írta: Gratz Ottó, 167 képpel, 812 oldal
Ara 15 P. Kapható: "Pátria" r.-l. könyv-
osztálya, Bpest, IX., Üllői-út 25. szám

Meghívó.

A Dunamenti Kertgazdaság Részvénytársaság 1941. évi október hó 15. napján d. e. 10 órakor saját helyiségében (Budapest, IX., Kinizsy-u. 3.) tartandó

rendkívüli közgyűlésére,

melynek tárgysorozata a következő:

1. Az igazgatóság jelentése az 1939. évi és az 1940. évi eredményszámja közzétételére vonatkozóan.
2. Az igazgatóság javaslata az alaptőkének az 1938. évi XX. t.-c. alapján fizetendő egyszeri beruházási hozzájárulás kiegyenlítésére való felhasználása tárgyában.

Budapest, 1941 október hó.

Az igazgatóság.

Eredményszámja 1939 december 31-én. Tartozik: Költségek 4116-18 P, adó 1862-10 P, leírás épületeknél 822— P, leírás holtfelszereléseknél 4830— P, veszteségáthozatal 1938. évről 43.091-68 P. Összesen 54.721-96 P. — Követel: Parcellázásszámla 8842-06, kamat 158-21 P, haszonbér 4588-90 P, felszerelés használati díj 375— P, veszteségegyenleg 40.756-89 P. Összesen 54.721-96 P.

Eredményszámja 1940 december 31-én. Tartozik: Költségek 4159-57 P, kamatok 214-53 P, leírás épületeknél 822-21 P, leírás holtfelszereléseknél 4830— P, veszteségáthozatal 1939. évről 40.756-89 P. Összesen 50.783-20 P. — Követel: Parcellázásszámla 6629-13 P, haszonbér 2550— P, veszteségegyenleg 41.604-07 P. Összesen 50.783-20 pengő.

Eladó

gróf Almásy Alajos kétegyházi angol félvér ménesében nevelt egy darab három és fél éves sárga, 172 cm. magas igen jól fejlett

angol félvér mén

Ara 3000 P (háromezer pengő)
Megtekinthető Kétegyháza, Békés megye.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Ingatlanforgalmi Osztályának hirdetése
Budapest, IX., Köztelek-utca 8. szám
Telefon: 181-040

ELADÓ BIRTOKOK:

- Bihar megyében 800 kat. hold prima birtok épületekkel, kedvező fizetési feltételekkel azonnal eladó.
- Moson megyében 34 hold, 18 szobás úrilakással, 3 hold parkkal.
- Vas megyében 440 hold, malommal, város közelében.
- Veszprém megyében 360 hold, 4 szobás úrilak, kis parkkal.
- 80 hold Kacsoménánál, kedvező fizetési feltételekkel.

BÉRBEADÓ:

- Szabolcsban haláleset miatt, azonnal 780 m. hold, holdankint 1 q búzáért és indokért.
- Szabolcsban 1000 hold, dohánytermeléssel.
- Szatmárban 1362 hold, szeszgyárral.

BÉRLETEKET KERESÜNK:

- 1000—2000 hold jó gazdaságot iparteleppei.
- 200—600 holdas dunántúli gazdaságot.
- Kisebbs-nagyobb eladó és bérbeadó birtokokat keresünk.

ELADÓ BIRTOKOK:

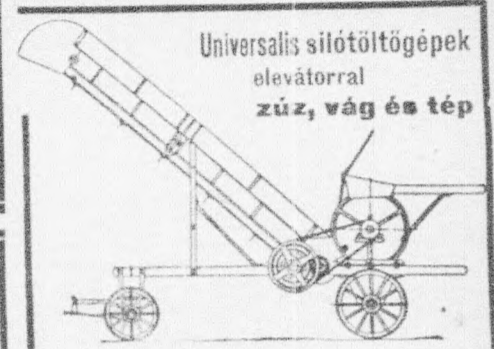
Losoncánál 800 m. b., 150 erdővel. Dunántúl 2000 k. h., ipari üzemekkel. Biharban 570 k. h. Hatvannál 900 k. h. Zalában 1300 k. h., erdővel. Tapolcánál 800 m. b. Nyergesújfalunál 400 k. h. Sümegnél 350 m. h. Zalában 350 k. h. Észekújvárnál 200 m. h. Balatonnál 120 k. h., malommal. Kisújszállásnál 170 m. h. Kiskunhalasnál 120 m. b. Több kisebb-nagyobb birtok.

BÉRLET: Miskolcánál 30 m. h. Kunszentmiklósnál 300 m. h. Baracsánál 60 m. h. Fecsekmenőnél 70 k. h. felesbérlet. Kisújszállásnál 970 k. h. és 168 m. b.

KÖZVEETŐ:

CSÁSZÁR FERENC Ingatlanforgalmi irodája,
Budapest, VII., Károly király út 15. Tel.: 222 671

Hirdetés a siker kulcsa!!

Universális silótöltőgépek
elevátorral
zúz, vág és tép

Készítik vasból gép- és kézihajtásos

széna, szalma,
len, cirok

sajtolókat

mely könnyebben, gyorsabban,
súlyosabb hálákat sajtol az
eddigieknél. Gyártok barna-
szén generátorokat.

Bartko György gépüzeme,
Budapest, XIII., Szegedi-út 48.
Telefon: 498-374

Hagymamag

pórémag

schnittling

és egyéb főzelékmagvakat
a legmagasabb áron
vásárolunk.

Mintázott ajánlatot kér: 532

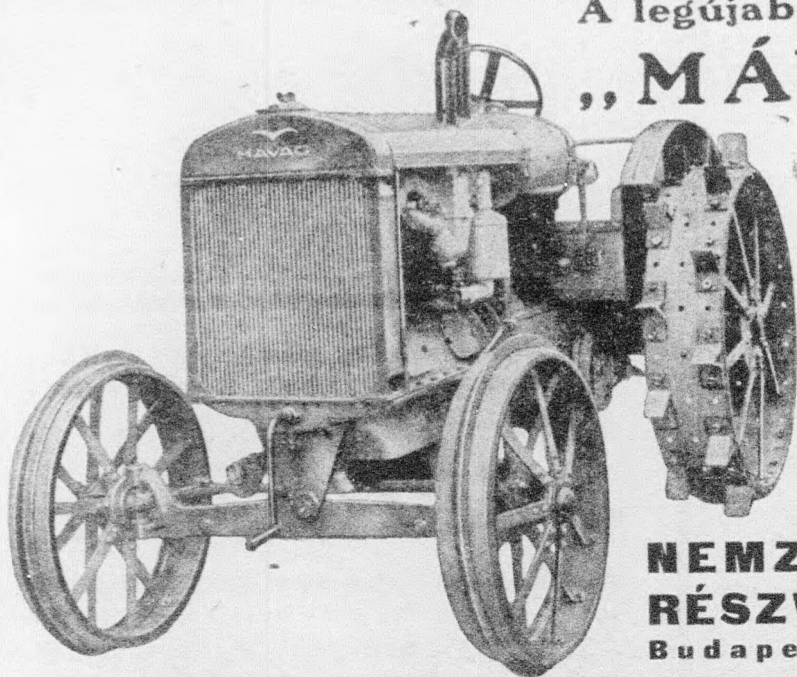
Mandi Zsigmond és Fia, Basel

Bevásárlási telepe: **Makó**, postafiók 16.

A legújabb típusú

„MÁVAG BN.”-traktor

szíjtárcsán kifejt: 40 lóerőt

- Vonóhorgon kifejt: 23—25 lóerőt
- Szánt óránként: 2.5—1.2 m. holdat
- Petróleumfogyasztás: 4.4—9 kg. m.holdankint a talaj minősége szerint
- Mélyszántás: 3—5 ekevással
- Tarlóhántás: 6—12 ekevással

**Négyhengeres motor — nyugodt járás!
Kitűnő referenciák! Nagy teljesítmény!**

Arajánlattal és felvilágosítással szívesen szolgál!

**NEMZETKÖZI GÉPKERESKEDELMI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

Budapesti Magyar Királyi Állami Gépgyár
Vezérigénysége

Budapest, V., Vilmos császár-út 32. szám

Legjobb minőségű alkatrészek

gépekhez alkatrészek

állandóan raktáron

László és Fia

műszaki és gépkereskedők Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

ÁLLÁST KERESŐK

KOLONFÉLÉ

ÖTVEN ÉV körüli, vizsgázott kőműves... Állást keresek...

FRASÁGI... Állást keresek...

TITHESEGAZDA... Állást keresek...

OKL. gazdatiszt... Állást keresek...

HAZVEZETŐNEK... Állást keresek...

HAZVEZETŐNEK... Állást keresek...

HAZVEZETŐNEK... Állást keresek...

HAZVEZETŐNEK... Állást keresek...

HAZVEZETŐNEK... Állást keresek...

HAZVEZETŐNEK... Állást keresek...

HAZVEZETŐNEK... Állást keresek...

HAZVEZETŐNEK... Állást keresek...

HAZVEZETŐNEK... Állást keresek...

HAZVEZETŐNEK... Állást keresek...

HAZVEZETŐNEK... Állást keresek...

HAZVEZETŐNEK... Állást keresek...

HAZVEZETŐNEK... Állást keresek...

HAZVEZETŐNEK... Állást keresek...

ÜRMÉNYI KÁROLY

TELEFON: 124-134. BUDAPEST V., BÁTHORY-U. 7.

GAZDASÁGOK, MALMOK, IPARÜZEMEK MEGBÍZHATÓ, RÉGI BESZERZÉSI HELYE

MŰSZAKI CIKKEK, GÉPKALKATRÉSZEK, GUMIÁRUKBAN.

BAROSS-TAG! GÉPVÉTEL — ELADÁS

VEGYESEK

150.000 P FORGÓTOKET keres 1000 holdas...

2-3-4-5-6-VASÚ TRAKTORÉK... eladó

KÓCSANYOS, kocsánytalan, cseréltölgymakk...

Ha gazdasága részére gépet akar beszerezni...

FŐRÖTT GÉPRÉZSEN epedt, kimart hazánok elektromos hegesztést

LAKOS és SZÉKELY gépjár. BUDAPEST, XIII., BEKÉTER 2.

BIRTOKBÉRELETHEZ tölke társat vagy kőművest keresek...

150-200 hazai felújításhoz alkalmas gépek...

CIKÓRIA termelőket kerjük... Reitzer Lipótes Társaság

BOLGÁR rendszerű kőszegre kiváló berendezés...

100-600 darab nagytejelő anyatejű nagyhol uradalomba...

TRAKTOROMAT adátnémet... hol munkát kapok...

ELADÁS JÁRGÁNYOK ismét kaphatók

ÜRMÉNYI KÁROLY cégem, Budapest, V., Báthory-utca 7. szám.

ÜRMÉNYI horganyzott spiráljegő csigatörővel...

ZÖLDTAKARMÁNY... és szecskavágógép...

MÁYACEN... 40 literes, Bosch világióberendezéssel...

30 KATASZTRÁLIS hold elsőrendű szántó...

LŐNIRÓGÉP... golyócsapágy, manométerjavítások...

Pajzs Gyula tenyészében eladó 15 db telivér szimmentől üsző...

28 LEVELŐ... Alig használt társas borona...

VETŐGÉPEK 20 sorosak, műtrágyaszóróval kombinált...

Barna László okl. gépészmérnök Budapest, V., Báthory-utca 9.

ELADÓ gépek: 36 HP First traktor...

RÜGÖS KULTIVÁTOROK traktor és igavontatásra...

HORONATÁRCSAÉLES ÍTŐ lészőlők, Barna László okl. gépészmérnök...

BOLINDER NYERESOLAJMOTOR, 8 HP, Barna László okl. gépészmérnök...

GAZDASÁGUNKBAN szép, egyszerű, 700-800 g. Elia-huronyja...

VASHEGEREK, 31agúak, töltétek, Barna László okl. gépészmérnök...

MEDICAGO ÖRLŐGÉP, 40 literes, Barna László okl. gépészmérnök...

EBERHARDT gyártmányú traktorok és tartozékok...

KEREKALPAK... mult. két végű szelvény...

FORDSON traktorhoz alkatrészek jól felszerelt raktárral...

SVÁBHEGYI villarvon legelőkelőbb helyén...

HÉTVASÚ billenőke, Fowler, 1850 pengőért eladó...

NOGRAD megyében, Csorhátszentiván közelében...

A használt olajok felújítása kötelező.

Traktorokból, Diesel- és szivóvá-gomotorokból összegyűjtött használt olajat...

„REGOL” Olajregeneráló Kft. Budapest, VI., Vörösmarty-u. 36.

BIRTOKOKAT... birtokot keresek... postai Mátyás

11-méteres Hofferkazalozó újjal egyenlő Ásványiszárpépgép...

SIMON GYULA Budapest, Iroda: Pozsonyi-út 52.

BOLGÁR BERENDEZÉS... kőszegre kiváló berendezés...

KERESUNK traktorokat... 8 és 8 vasú, tarlóhántató...

KUKORICALEVELET (főzést) vagontételeken magas áron...

BÉRELET KEMENYIOTYÁR... birtokot keresek...

BOLGÁR kőszegre kiváló berendezés...

BÉRELEK... 150-200 m. 5-6 minőségű birtok...

ELADÓ földbirtokokat... Kékony, tolnai és Gólyapálya...

KERESK... 25-30 holdas, nagy helyiséggel...

ELADÓ... 60 db. székesszerű, 6 hónapig szilárdított...

KERESK... 250 db. horganyzott spiráljegő...

ELADÓ... 60 db. székesszerű, 6 hónapig szilárdított...

KERESK... 250 db. horganyzott spiráljegő...

ELADÓ... 60 db. székesszerű, 6 hónapig szilárdított...

KERESK... 250 db. horganyzott spiráljegő...

ELADÓ... 60 db. székesszerű, 6 hónapig szilárdított...

KERESK... 250 db. horganyzott spiráljegő...

Csöpléshez, gőzszántásához, kazántüzeléshez, házfűtéshez Tati szén és brikett NAGYRÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT Budapest, V., Zoltán-u. 2.

Ha könnyűszerrel
sok vizet akar,
vásárolja a
**Mezőgazdák
zuhatag-
kútját**

Rozsdamentes
kivitelben is kapható.

Régebben vásárolt
zuhatag-kutakhoz
alkatrészeket szállítunk.

Arjegyzéket és alkatrészjegyzéket küld.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29.

**Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
Üzemi és Számtartási Osztálya**
Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: 181-040

A három évtizede fennálló **számtartási osztályunk** adózási és tisztajövedelem megállapítási célból vállalja a számtartás lefektetését, az évközi számtartás vezetésének irányítását, a felülvizsgálatot, a felülvizsgált és általa ellenőrzött számtartásokból a zárszámadás elkészítését és hitelesített alakban való kiadását, a társtulajdonosok közötti és a hatóságokhoz (árvaszék, stb.) benyújtandó, valamint minden más könyvelés (árvaszék, stb.) készítését, felülvizsgálatát, részesei arányok pártatlan kimutatását, leltározások végzését, értékelését, adóügyi és egyéb könyvvizsgálatoknál szakértő és ellenszakszerű kiküldését, a gazdaság állandó felügyeletét és ellenőrzését.

Üzemterveket készít, becsléseket végez, szakértőként eljár a bírósági és magánfelek felkérésére, akár peres ügyekben, akár bérletátadás, átvétel, örökösödési osztály elkészítésénél, vagy bármily gazdasági üzemi természetű ügyben. Birtok-, bérletátadásnál, átvételnél elvállalja az elő- és holtfelszerelés felleltározását, becsléését.

Vasúti fuvarlevelek és gyógytári vénék díjazásmintáinak a felülvizsgálását, a túlfizetés visszafizetésének készítségét.

Ingatlanforgalmi osztályunk kizárólagos megbízás alapján vállalja birtok adás vétel és bérleti ügyek lebonyolítását.

Megkeresésre minden üzemi és számtartási kérdésben részletes felvilágosítást és kimerítő szakvéleményt adunk.

ISTÁLLÓJA
száraz, páramentes, szagtalan

a szabadalmazott
motornélküli AUTOVENTOR folytonszellőztető
570 alkalmazásával

Malacfiasztatóknál nélkülözhetetlen

VADAS MIHÁLY okl. mérnök

hűtő- és szellőztetőberendezések vállalkozó
Budapest, VII., Damjanich-u. 36. Tel.: 420-384

Uradalmak figyelmébe!

Nagyvásártelep 56. sz.
elárusító helyünkön gyümölcs-
és főzelékféléket darab-
és vagonként is átvesszünk
értékesítésre.

Export és konzervgyárak
részére minden mennyiségűt a leg-
magasabb napi ártan felvesszünk.

Félegyházi Mezőgazdasági Export k. f. t.
Budapest, Nagyvásártelep 56.

Városi Iroda: Budapest, IV., Vározi-u. 36. sz.
Telefonszám 382-550.

**1800 holdas
gazdaság**

20-30 ezer pengővel számtartási állásra
hosszú gyakorlattal bíró urat keres.

Megkeresés csakis írásban: **Dr. Rada Tibor**
ügyvéd, Budapest, IV., Veres Pálné-utca 25.

KNUTH K.

mérnök és gyáros

Alapítva: 1873. **Budapest, VII., Garay-u. 10** Telefon: 224-80

VÍZ tisztító berendezések

VÍZ lágyító berendezések

VÍZ vastalanító berendezések

VÍZ savtalanító berendezések

VÍZ mangántalanító berendezések

209

AZ ÚJ 20-25 LE

RABA

MINDENES

TRAKTOR

KISEBB GAZDASÁGOK EGYETEMES MUNKAGÉPE,
URADALMAK KONNYÚ TALAJMŰVELŐ- ÉS VON-
TATÓGÉPE, NAGYTELJESÍTMÉNYŰ KASZÁLÓ- ÉS
KAPÁLÓGÉP, VONTATJA ÉS ÜZEMBENTARTJA A
NAGYOBB CSÉPLŐGÉPEKET IS.

MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T.
KÖZPONTI IRODA ÉS MINTARAKTÁR: BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. TEL.: 125-210

"Patria" Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaság nyomása Budapest, IX. kerület, Ullői-út 25. szám. (Köztelek). — 415802 — Felelős vezető: Magyar István

Onnek is érdekében áll, hogy
használt olaját
az Iparügyi Minisztérium 49.000/1940.
számú rendelete alapján

felújítsa az
„OLEA” OLAJTISZÍTÓ IPARI KFT.
Budapest, IX., Soroksári-út 45. Tel.: 137-681

2350 holdas gazdaság

100-150 ezer pengővel állatok vásárlására csendes vagy közreműködő társat keres.

Megbízottam:

Dr. RADA TIBOR ügyvéd

Budapest, IV., Veres Pálné-utca 25. szám.
Telefon: 387-014

Törzskönyvezett szülőktől származó éves

mangalica tenyészkánok,

tisztavérűek eladók.

Cím: Felsősomlyói Gazdaság, posta:
578 Polgárdi (Fejér m.)

Gazdaságunkban saját céljainkra
szénre, lehetőleg szénporra
berendezett egyszerű

téglaégetőt

szerelnénk építeni. Bizalommal kérjük
t. Gazdtársainkat, akik ilyen téglaégetővel ren-
delkeznek, szíveskedjenek bennünket erről érte-
síteni, hogy azt a helyszínén megtekinthessük.
Ersekuradalmi Főintézőség, Eger.